

BRE BANK SA

BRE Bank SA

**Sprawozdanie finansowe według
Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej
za 2008 rok**

Spis treści	Strona
WYBRANE DANE FINANSOWE	3
RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	4
BILANS.....	5
ZESTAWIENIE ZMIAN W KAPITALE	6
RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	7
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	8
1. INFORMACJE O BRE BANKU SA	8
2. OPIS WAŻNIEJSZYCH STOSOWANYCH ZASAD RACHUNKOWOŚCI	8
3. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM FINANSOWYM	22
4. WAŻNIEJSZE OSZACOWANIA I OCENY DOKONYWANE W ZWIĄZKU Z ZASTOSOWANIEM ZASAD RACHUNKOWOŚCI	46
5. WYNIK Z TYTUŁU ODSETEK	48
6. WYNIK Z TYTUŁU OPŁAT I PROWIZJI	48
7. PRZYCHODY Z TYTUŁU DYWIDEND	49
8. WYNIK NA DZIAŁALNOŚCI HANDLOWEJ	49
9. POZOSTAŁE PRZYCHODY OPERACYJNE	49
10. OGÓLNE KOSZTY ADMINISTRACYJNE	49
11. POZOSTAŁE KOSZTY OPERACYJNE	50
12. KOSZTY ŚWIADCZEŃ PRACOWNICZYCH	50
13. ODPISY NETTO Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI KREDYTÓW I POŻYCZEK	50
14. PODATEK DOCHODOWY	50
15. ZYSK NA JEDNĄ AKCJĘ	51
16. KASA, OPERACJE Z BANKIEM CENTRALNYM	51
17. WEKSELE UPRAWNIONE DO REDYSKONTOWANIA W BANKU CENTRALNYM	51
18. NALEŻNOŚCI OD BANKÓW	52
19. PAPIERY WARTOŚCIOWE PRZEZNACZONE DO OBROTU ORAZ AKTYWA ZASTAWIONE	52
20. POCHODNE INSTRUMENTY FINANSOWE ORAZ POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA PRZEZNACZONE DO OBROTU	53
21. KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	55
22. LOKACYJNE PAPIERY WARTOŚCIOWE ORAZ AKTYWA ZASTAWIONE	57
23. INWESTYCJE W JEDNOSTKACH ZALEŻNYCH	59
24. INWESTYCJE W JEDNOSTKACH STOWARZYSZONYCH	60
25. WARTOŚCI NIEMATERIALNE	60
26. RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	61
27. INNE AKTYWA	63
28. AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA PRZEZNACZONE DO SPRZEDAŻY ORAZ DZIAŁALNOŚĆ ZANIECHANA	63
29. ZOBOWIĄZANIA WOBEC INNYCH BANKÓW	64
30. ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW	64
31. ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU EMISJI DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH	65
32. ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE	65
33. POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA	66
34. REZERWY	66
35. AKTYWA I REZERWY Z TYTUŁU ODROZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO	67
36. POSTĘPOWANIA TOCZĄCE SIĘ PRZED SĄDEM, ORGANEM WŁAŚCIWYM DLA POSTĘPOWANIA ARBITRAŻOWEGO LUB ORGANEM ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ	69
37. ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE	70
38. AKTYWA ZASTAWIONE	72
39. ZAREJESTROWANY KAPITAŁ AKCYJNY	72
40. KAPITAŁ ZAPASOWY ZE SPRZEDAŻY AKCJI POWYŻEJ WARTOŚCI NOMINALNEJ	73
41. KAPITAŁ Z AKTUALIZACJI WYCENY	74
42. ZYSKI ZATRZYMANE	74
43. DYWIDENDA NA AKCJĘ	77
44. ŚRODKI PIENIĘŻNE I EKWIWALENTY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH	77
45. TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI	77
46. PRZEJĘCIE I ZBYCIE	83
47. INFORMACJE DOTYCZĄCE PODMIOTU UPRAWNIONEGO DO BADANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH	84
48. WSPÓŁCZYNNIK WYPŁACALNOŚCI / ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA	84
49. ZDARZENIA PO DNIU BILANSOWYM	86

Wybrane dane finansowe

Poniższe wybrane dane finansowe stanowią informację uzupełniającą do sprawozdania finansowego BRE Banku SA za 2008 rok.

WYBRANE DANE FINANSOWE	w tys. zł (waluta funkcjonalna)		w tys. EURO	
	Rok kończący się 31.12.2008	Rok kończący się 31.12.2007	Rok kończący się 31.12.2008	Rok kończący się 31.12.2007
I. Przychody z tytułu odsetek	2 940 153	1 860 514	832 409	492 617
II. Przychody z tytułu opłat i prowizji	704 842	566 875	199 553	150 094
III. Wynik na działalności handlowej	447 478	472 361	126 689	125 069
IV. Wynik na działalności operacyjnej	901 487	788 428	255 227	208 756
V. Zysk brutto	901 487	788 428	255 227	208 756
VI. Zysk netto	829 531	637 231	234 855	168 722
VII. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	(6 895 493)	(4 502 515)	(1 952 236)	(1 192 151)
VIII. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	577 299	(12 887)	163 444	(3 412)
IX. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	7 165 940	3 073 570	2 028 804	813 803
X. Przepływy pieniężne netto, razem	847 746	(1 441 832)	240 012	(381 760)
XI. Aktywa razem	72 355 392	48 368 737	17 341 432	13 503 277
XII. Zobowiązania wobec banku centralnego	1 302 469	-	312 163	-
XIII. Zobowiązania wobec innych banków	20 142 760	7 931 827	4 827 620	2 214 357
XIV. Zobowiązania wobec klientów	37 438 494	32 734 316	8 972 892	9 138 558
XV. Kapitał własny	3 624 147	3 080 133	868 600	859 892
XVI. Kapitał akcyjny	118 764	118 643	28 464	33 122
XVII. Liczba akcji	29 690 882	29 660 668	29 690 882	29 660 668
XVIII. Wartość księgowa na jedną akcję (w zł/EUR)	122,06	103,85	29,25	28,99
XIX. Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w zł/EUR)	121,98	103,74	29,23	28,96
XX. Współczynnik wypłacalności	10,04	10,65	10,04	10,65
XXI. Zysk na jedną akcję zwykłą (w zł/EUR) (za 12 miesięcy)	27,95	21,54	7,91	5,70
XXII. Rozwodniony zysk na jedną akcję zwykłą (w zł/EUR) (za 12 miesięcy)	27,93	21,52	7,91	5,70
XXIII. Zadeklarowana lub wypłacona dywidenda na jedną akcję (w zł/EUR)	-	-	-	-

Do wyliczenia wybranych danych finansowych w EUR zastosowano następujące kursy:

- dla pozycji bilansowych – kurs NBP z dnia 31 grudnia 2008 roku – 1 EUR = 4,1724 PLN oraz kurs NBP z dnia 31 grudnia 2007 roku – 1 EUR = 3,582 PLN;
- dla pozycji rachunku zysków i strat – kurs wyliczony jako średnia kursów NBP, obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca 2008 i 2007 roku, odpowiednio: 1 EUR = 3,5321 PLN i 1 EUR = 3,7768 PLN.

Rachunek zysków i strat

	Nota	Rok kończący się 31 grudnia	
		2008	2007
Przychody z tytułu odsetek	5	2 940 153	1 860 514
Koszty odsetek	5	(1 812 886)	(1 073 212)
Wynik z tytułu odsetek		1 127 267	787 302
Przychody z tytułu opłat i prowizji	6	704 842	566 875
Koszty z tytułu opłat i prowizji	6	(280 876)	(182 770)
Wynik z tytułu opłat i prowizji		423 966	384 105
Przychody z tytułu dywidend	7	68 681	37 726
Wynik na działalności handlowej, w tym:	8	447 478	472 361
<i>Wynik z pozycji wymiany</i>		<i>482 361</i>	<i>427 530</i>
<i>Wynik na pozostałej działalności handlowej</i>		<i>(34 883)</i>	<i>44 831</i>
Wynik na lokacyjnych papierach wartościowych	22	265 457	132 038
Pozostałe przychody operacyjne	9	43 742	59 266
Odpisy netto z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	13	(218 747)	(58 222)
Ogólne koszty administracyjne	10, 12	(1 070 917)	(867 905)
Amortyzacja	25, 26	(159 798)	(138 952)
Pozostałe koszty operacyjne	11	(25 642)	(19 291)
Wynik działalności operacyjnej		901 487	788 428
Zysk brutto		901 487	788 428
Podatek dochodowy	14	(71 956)	(151 197)
Zysk netto		829 531	637 231
Zysk netto		829 531	637 231
Średnia ważona liczba akcji zwykłych		29 680 542	29 578 675
Zysk na jedną akcję zwykłą (w zł)	15	27,95	21,54
Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych		29 701 246	29 608 139
Rozwodniony zysk na jedną akcję zwykłą (w zł)	15	27,93	21,52

Noty przedstawione na stronach 8 - 86 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Bilans

	Nota	31.12.2008	31.12.2007
AKTYWA			
Kasa, operacje z bankiem centralnym	16	2 491 851	1 998 380
Weksle uprawnione do redyskontowania w banku centralnym	17	9 238	23 259
Należności od banków	18	6 065 581	2 166 310
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	19	4 969 212	4 575 320
Pochodne instrumenty finansowe	20	5 612 313	2 263 845
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	21	42 257 165	26 378 887
Lokacyjne papiery wartościowe	22	5 498 171	6 226 318
- dostępne do sprzedaży		5 498 171	6 226 318
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	28	-	335 819
Aktywa zastawione	38	3 443 989	2 812 277
Inwestycje w jednostki zależne	23	457 305	449 098
Wartości niematerialne	25	406 360	379 504
Rzeczowe aktywa trwałe	26	601 649	532 175
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	35	156 747	2 824
Inne aktywa	27	385 811	224 721
Aktywa razem		72 355 392	48 368 737
KAPITAŁY I ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania wobec banku centralnego	29	1 302 469	-
Zobowiązania wobec innych banków	29	20 142 760	7 931 827
Pochodne instrumenty finansowe oraz pozostałe zobowiązania przeznaczone do obrotu	20	6 211 316	2 181 420
Zobowiązania wobec klientów	30	37 438 494	32 734 316
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	31	7 829	36 810
Zobowiązania podporządkowane	32	2 669 453	1 661 785
Pozostałe zobowiązania	33	654 676	552 894
Bieżące zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego		214 145	120 659
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	35	81	62
Rezerwy	34	90 022	68 831
Zobowiązania razem		68 731 245	45 288 604
Kapitał własny			
Kapitał podstawowy:		1 521 683	1 517 432
- Zarejestrowany kapitał akcyjny	39	118 764	118 643
- Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	40	1 402 919	1 398 789
Kapitał z aktualizacji wyceny	41	(221 303)	79 231
Zyski zatrzymane	42	2 323 767	1 483 470
- Wynik finansowy z lat ubiegłych		1 494 236	846 239
- Wynik roku bieżącego		829 531	637 231
Kapitały razem		3 624 147	3 080 133
Kapitały i zobowiązania razem		72 355 392	48 368 737
Współczynnik wypłacalności			
Wartość księgowa	48	10,04	10,65
Liczba akcji		29 690 882	29 660 668
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł)		122,06	103,85
Rozwodniona liczba akcji		29 711 586	29 690 132
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w zł)		121,98	103,74

Noty przedstawione na stronach 8 – 86 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Zestawienie zmian w kapitale

Zmiany w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2008 roku

	Nota	Kapitał podstawowy		Kapitał z aktualizacji wyceny	Zyski zatrzymane					Razem
		Zarejestrowany kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy ze sprzedaży powyżej wartości nominalnej		Pozostały kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały rezerwowe	Fundusz ryzyka ogólnego	Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	Wynik roku bieżącego	
Stan na 1 stycznia 2008 r.		118 643	1 398 789	79 231	286 893	1 346	558 000	637 231	-	3 080 133
- reklasyfikacja do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		-	-	-	-	-	-	-	-	-
- zmiany przyjętych zasad rachunkowości		-	-	-	-	-	-	-	-	-
- korekty błędów		-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skorygowany kapitał na 1 stycznia 2008 r.		118 643	1 398 789	79 231	286 893	1 346	558 000	637 231	-	3 080 133
Zmiana netto w aktywach finansowych dostępnych do sprzedaży po uwzględnieniu podatku odroczonego	41	-	-	(292 476)	-	-	-	-	-	(292 476)
Różnice kursowe	41	-	-	(8 058)	-	-	-	-	-	(8 058)
Zyski netto nie ujęte w rachunku zysków i strat		-	-	(300 534)	-	-	-	-	-	(300 534)
Wynik finansowy netto	42	-	-	-	-	-	-	-	829 531	829 531
Całkowity zysk rozpoznany w roku bieżącym		-	-	(300 534)	-	-	-	-	829 531	528 997
Transfer na fundusz ryzyka ogólnego		-	-	-	-	-	50 000	(50 000)	-	-
Transfer na kapitał zapasowy		-	-	-	587 231	-	-	(587 231)	-	-
Emisja akcji	39, 40	121	2 784	-	-	-	-	-	-	2 905
Pozostałe zmiany		-	-	-	(1)	-	-	-	-	(1)
Program opcji pracowniczych	42	-	1 346	-	-	10 767	-	-	-	12 113
- wartość usług świadczonych przez pracowników		-	-	-	-	12 113	-	-	-	12 113
- rozliczenie zrealizowanych opcji pracowniczych		-	1 346	-	-	(1 346)	-	-	-	-
Stan na 31 grudnia 2008 r.		118 764	1 402 919	(221 303)	874 123	12 113	608 000	-	829 531	3 624 147

Zmiany w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2007 roku

	Nota	Kapitał podstawowy		Kapitał z aktualizacji wyceny	Zyski zatrzymane					Razem
		Zarejestrowany kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy ze sprzedaży powyżej wartości nominalnej		Pozostały kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały rezerwowe	Fundusz ryzyka ogólnego	Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	Wynik roku bieżącego	
Stan na 1 stycznia 2007 r.		118 064	1 378 882	3 959	12 388	7 275	558 000	274 505	-	2 353 073
- reklasyfikacja do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		-	-	-	-	-	-	-	-	-
- zmiany przyjętych zasad rachunkowości		-	-	-	-	-	-	-	-	-
- korekty błędów		-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skorygowany kapitał na 1 stycznia 2007 r.		118 064	1 378 882	3 959	12 388	7 275	558 000	274 505	-	2 353 073
Zmiana netto w aktywach finansowych dostępnych do sprzedaży po uwzględnieniu podatku odroczonego	41	-	-	78 166	-	-	-	-	-	78 166
Różnice kursowe	41	-	-	(2 894)	-	-	-	-	-	(2 894)
Zyski netto nie ujęte w rachunku zysków i strat		-	-	75 272	-	-	-	-	-	75 272
Wynik finansowy netto	42	-	-	-	-	-	-	-	637 231	637 231
Całkowity zysk rozpoznany w roku bieżącym		-	-	75 272	-	-	-	-	637 231	712 503
Transfer na kapitał zapasowy		-	-	-	274 505	-	-	(274 505)	-	-
Emisja akcji	39, 40	579	13 330	-	-	-	-	-	-	13 909
Program opcji pracowniczych	42	-	6 577	-	-	(5 929)	-	-	-	648
- wartość usług świadczonych przez pracowników		-	-	-	-	648	-	-	-	648
- rozliczenie zrealizowanych opcji pracowniczych		-	6 577	-	-	(6 577)	-	-	-	-
Stan na 31 grudnia 2007 r.		118 643	1 398 789	79 231	286 893	1 346	558 000	-	637 231	3 080 133

Noty przedstawione na stronach 8 – 86 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Rachunek przepływów pieniężnych

Nota	Rok kończący się 31 grudnia	
	2008	2007
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej	(6 895 493)	(4 502 515)
Zysk przed opodatkowaniem	901 487	788 428
Korekty:	(7 796 980)	(5 290 943)
Zapłacony podatek dochodowy (znak ujemny)	(118 475)	(20 624)
Amortyzacja	159 798	138 952
(Zyski) straty z tytułu różnic kursowych	639 366	(187 385)
(Zyski) straty z działalności inwestycyjnej	(271 122)	(93 263)
Utrata wartości aktywów finansowych	11 020	63
Dywidendy otrzymane	(68 681)	(37 726)
Odsetki zapłacone	1 665 572	1 057 819
Zmiana stanu należności od banków	(284 959)	(157 750)
Zmiana stanu papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu	(4 114 256)	101 482
Zmiana stanu pochodnych instrumentów finansowych	(3 348 468)	(852 815)
Zmiana stanu pożyczek i kredytów udzielonych klientom	(15 878 278)	(8 689 131)
Zmiana stanu lokacyjnych papierów wartościowych	261 017	(3 243 823)
Zmiana stanu pozostałych aktywów	(160 772)	(10 483)
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków	6 030 738	(239 403)
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań przeznaczonych do obrotu	4 029 896	913 595
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	3 522 914	5 967 770
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	219	595
Zmiana stanu rezerw	21 191	1 457
Zmiana stanu innych zobowiązań	106 300	59 727
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	(6 895 493)	(4 502 515)
B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej	577 299	(12 887)
Wpływy z działalności inwestycyjnej	818 121	214 101
Zbycie udziałów lub akcji w jednostkach stowarzyszonych	28 485 013	-
Zbycie udziałów lub akcji w jednostkach zależnych, po odliczeniu zbytych środków pieniężnych	50	173 504
Zbycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	342	2 871
Inne wpływy inwestycyjne	332 716	37 726
Wydatki z tytułu działalności inwestycyjnej	240 822	226 988
Nabycie udziałów lub akcji w jednostkach zależnych, po odliczeniu nabytych środków pieniężnych	5	29 153
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	240 817	197 835
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	577 299	(12 887)
C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej	7 165 940	3 073 570
Wpływy z działalności finansowej	11 704 517	4 368 750
Z tytułu kredytów i pożyczek otrzymanych od banków	10 954 760	3 124 658
Zwiększenie stanu zobowiązań podporządkowanych	746 852	1 230 184
Z tytułu emisji akcji zwykłych	2 905	13 908
Wydatki z tytułu działalności finansowej	4 538 577	1 295 180
Spląty kredytów i pożyczek od banków	3 640 500	124 927
Spląty kredytów i pożyczek na rzecz innych podmiotów	106 718	18 849
Wykup dłużnych papierów wartościowych	29 200	-
Zmniejszenie stanu zobowiązań podporządkowanych	359 500	969 100
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego	14 380	-
Inne wydatki finansowe	388 279	182 304
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	7 165 940	3 073 570
Zmiana stanu środków pieniężnych netto, razem (A+B+C)	847 746	(1 441 832)
Zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych	157 364	(1 023)
Środki pieniężne na początek okresu sprawozdawczego	7 508 153	8 951 008
Środki pieniężne na koniec okresu sprawozdawczego	8 513 263	7 508 153

Noty przedstawione na stronach 8 – 86 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Noty objaśniające do sprawozdania finansowego

1. Informacje o BRE Banku SA

Bank Rozwoju Eksportu SA powołany został uchwałą nr 99 Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 1986 roku. Bank został zarejestrowany na podstawie prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego dla Miasta Stołecznego Warszawy, XVI Wydział Gospodarczy - Rejestrowy w dniu 23 grudnia 1986 roku w Rejestrze Handlowym pod numerem RHB 14036. IX Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy z dnia 4 marca 1999 roku podjęło uchwałę o zmianie nazwy banku na BRE Bank SA. Nowa firma Banku została wpisana do rejestru w dniu 23 marca 1999 roku. W dniu 11 lipca 2001 roku Sąd Rejonowy w Warszawie wydał postanowienie o wpisie Banku do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000025237.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności Bank posiada numer 6512A „Pozostała działalność bankowa”. Zgodnie z Cedulą Giełdową Bank zaklasyfikowany jest do makrosektora „Finanse”, sektor „Banki”.

Zgodnie ze Statutem Banku, przedmiotem jego działalności jest świadczenie usług bankowych i konsultacyjno-doradczych w sprawach finansowych oraz prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie określonym w Statucie. Bank prowadzi działalność w zakresie obsługi klientów korporacyjnych, instytucjonalnych i detalicznych (w tym private banking) na terenie całego kraju oraz prowadzi działalność handlową i inwestycyjną.

W listopadzie 2007 roku, w ramach bankowości detalicznej BRE Banku, działalność rozpoczęły oddziały zagraniczne mBanku w Czechach i na Słowacji.

Bank świadczy usługi na rzecz osób prawnych i fizycznych, krajowych i zagranicznych, zarówno w złotych jak i walutach obcych; w szczególności Bank wspiera wszelkie działania zmierzające do rozwoju eksportu.

Bank może otwierać i posiadać rachunki w bankach polskich i zagranicznych oraz ma prawo posiadania wartości dewizowych i dokonywania obrotu nimi.

Przeciętne zatrudnienie w 2008 roku dla BRE Banku SA wynosiło 5 364 osoby (2007 rok: 4 374 osoby).

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd BRE Banku SA dnia 27 lutego 2009 roku.

2. Opis ważniejszych stosowanych zasad rachunkowości

Najważniejsze zasady rachunkowości zastosowane przy sporządzaniu niniejszego sprawozdania finansowego zostały przedstawione poniżej. Zasady te stosowane były we wszystkich prezentowanych okresach w sposób ciągły, o ile nie podano inaczej.

2.1. Podstawa sporządzenia

Sprawozdanie finansowe BRE Banku SA sporządzono za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2008 roku.

Sprawozdanie finansowe BRE Banku SA sporządzone zostało zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) przyjętymi do stosowania w Unii Europejskiej, według zasady kosztu historycznego z uwzględnieniem zasad wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wszystkich kontraktów pochodnych.

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga użycia określonych szacunków księgowych. Wymaga również od Zarządu stosowania własnego osądu przy stosowaniu przyjętych przez Bank zasad rachunkowości. Zagadnienia, w odniesieniu do których wymagana jest większa doza osądu, zagadnienia bardziej złożone lub takie, przy których założenia i szacunki są znaczące z punktu widzenia sprawozdania finansowego, ujawnione są w Nocie 4.

Bank sporządza również skonsolidowane sprawozdanie finansowe zgodnie z MSSF. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy BRE Banku SA za 2008 rok zostało opublikowane w dniu 27 lutego 2009 roku.

2.2. Przychody i koszty z tytułu odsetek

W rachunku zysków i strat ujmowane są wszystkie przychody odsetkowe dotyczące instrumentów finansowych wycenianych w koszcie amortyzowanym przy wykorzystaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Metoda efektywnej stopy procentowej jest metodą obliczania amortyzowanej wartości początkowej aktywów lub zobowiązań finansowych oraz alokacji przychodów lub kosztów z tytułu odsetek do właściwego okresu. Efektywna stopa procentowa to stopa, dla której zdyskontowane przyszłe płatności lub wpływy pieniężne są równe bieżącej wartości bilansowej netto danego aktywa lub zobowiązania finansowego. Obliczając efektywną stopę procentową, Bank szacuje przepływy pieniężne uwzględniając wszystkie warunki umowne danego instrumentu finansowego, nie biorąc jednak pod uwagę możliwych przyszłych strat z tytułu niespłaconych kredytów. Kalkulacja ta uwzględnia

wszystkie opłaty zapłacone lub otrzymane między stronami umowy, które są integralną częścią efektywnej stopy procentowej, oraz koszty transakcji i wszystkie inne premie lub dyskonta.

W momencie dokonania odpisu z tytułu utraty wartości aktywa finansowego lub grupy podobnych aktywów finansowych, przychody z tytułu odsetek wykazywane są według stopy procentowej, według której zdyskontowane zostały przyszłe przepływy pieniężne dla celów wyceny utraty wartości.

Przychody z tytułu odsetek obejmują odsetki oraz prowizje otrzymane lub należne z tytułu kredytów, lokat międzybankowych oraz lokacyjnych papierów wartościowych ujęte w kalkulacji efektywnej stopy procentowej.

Przychody z tytułu odsetek, w tym odsetek od kredytów, ujmowane są w rachunku zysków i strat oraz drugostronnie w bilansie jako należności od banków lub pozostałych klientów.

Odsetki od należności z utratą wartości są rozpoznawane w przychodach odsetkowych w oparciu o stopy procentowe wykorzystywane do dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych przy wyliczaniu odpisów z tytułu utraty wartości.

W kalkulacji efektywnej stopy procentowej uwzględniane są przepływy pieniężne wynikające tylko z takich wbudowanych instrumentów pochodnych, które są ściśle powiązane z umową zasadniczą.

2.3. Przychody z tytułu opłat i prowizji

Przychody z tytułu opłat i prowizji ujmuje się zasadniczo według zasady memoriału, z chwilą wykonania usługi. Opłaty za uruchomienie kredytu dotyczące kredytów, które prawdopodobnie zostaną wykorzystane są odraczane (wraz z odnośnymi kosztami bezpośrednimi) i ujmowane jako korekta efektywnej stopy procentowej kredytu. Opłaty z tytułu udostępnienia kredytów konsorcjalnych wykazuje się jako przychód w momencie zakończenia procesu organizacji konsorcjum, jeżeli Bank nie zachowa dla siebie żadnej części ryzyka kredytowego lub zachowa część o tej samej efektywnej stopie procentowej co inni uczestnicy. Prowizje i opłaty z tytułu negocjowania lub uczestnictwa w negocjowaniu transakcji na rzecz osoby trzeciej, takiej jak nabycie akcji/udziałów lub innych papierów wartościowych bądź nabycie lub zbycie przedsiębiorstwa, ujmuje się z chwilą zrealizowania odnośnej transakcji. Opłaty z tytułu zarządzania portfelem i inne opłaty za usługi zarządzania i doradztwa są ujmowane na podstawie odpowiednich umów o świadczenie usług, zazwyczaj proporcjonalnie do upływu czasu. Opłaty z tytułu zarządzania aktywami funduszy inwestycyjnych ujmuje się metodą liniową przez okres świadczenia usług. Tę samą zasadę stosuje się przy usługach zarządzania majątkiem klientów, planowania finansowego i powiernictwa, które świadczy się nieprzerwanie przez dłuższy okres.

Prowizje obejmują opłaty pobierane przez Bank z tytułu operacji gotówkowych, prowadzenia rachunków klientów, przekazów oraz akredytów.

2.4. Aktywa finansowe

Bank klasyfikuje swoje aktywa finansowe do następujących kategorii: aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, pożyczki i należności, aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności oraz aktywa finansowe dostępne do sprzedaży. O klasyfikacji aktywów finansowych decyduje kierownictwo w momencie ich początkowego ujęcia.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Kategoria ta obejmuje dwie podkategorie: aktywa finansowe przeznaczone do obrotu oraz aktywa finansowe wyznaczone w momencie ich początkowego ujęcia jako aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Składnik aktywów finansowych zalicza się do tej kategorii, jeżeli nabyty został przede wszystkim w celu sprzedaży w krótkim terminie lub jeżeli został zaliczony do tej kategorii przez Bank. Instrumenty pochodne również zalicza się do „przeznaczonych do obrotu”, o ile nie zostały przeznaczone na zabezpieczenia.

Rozchód dłużnych papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu następuje według średniej ważonej metody rozchodu.

Bank klasyfikuje aktywa finansowe/zobowiązania finansowe jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat jeśli spełniony został którykolwiek z poniższych warunków:

- a) aktywa/zobowiązania kwalifikowane są jako przeznaczone do obrotu, tj: są nabyte lub zaciągnięte głównie w celu sprzedaży lub odkupienia w bliskim terminie, są częścią portfela określonych instrumentów finansowych, którymi zarządza się łącznie, i dla których istnieje potwierdzenie aktualnego faktycznego wzoru generowania krótkoterminowych zysków lub są instrumentami pochodnymi (z wyjątkiem instrumentów pochodnych wyznaczonych i będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi),
- b) przy początkowym ujęciu aktywa/zobowiązania zostały wyznaczone przez jednostkę jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Jeśli umowa zawiera jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, Bank wyznacza całą hybrydową (łącną) umowę jako składnik aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych wyceniany według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, o ile:

- a) wbudowany instrument pochodny nie zmienia znacząco przepływów pieniężnych, które byłyby wymagane umową lub
- b) jest rzeczą oczywistą bez przeprowadzania lub po pobieżnej analizie, że gdyby podobny hybrydowy (łącnny) instrument był najpierw rozważany, to oddzielenie wbudowanego instrumentu (instrumentów) byłoby zabronione, jak na przykład opcja przedpłaty wbudowana w pożyczkę pozwalająca jej posiadaczowi na spłatę pożyczki za kwotę zbliżoną do jej zamortyzowanego kosztu.

Bank dokonuje również klasyfikacji do aktywów finansowych/zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, gdy klasyfikacja taka prowadzi do uzyskania bardziej przydatnych informacji, gdyż:

- a) eliminuje lub znacząco zmniejsza niespójność w zakresie wyceny lub ujmowania (określaną czasami jako "niedopasowanie księgowe"), która w przeciwnym razie powstałaby z powodu innego sposobu wyceny aktywów lub zobowiązań bądź innego ujęcia związanych z nimi zysków i strat, lub
- b) grupa aktywów finansowych, zobowiązań finansowych lub obu tych kategorii jest odpowiednio zarządzana, a jej wyniki oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowanymi zasadami zarządzania ryzykiem lub strategią inwestycyjną, natomiast informacje na temat grupy są na tej podstawie przekazywane wewnątrz jednostki kluczowym członkom kierownictwa.

W momencie początkowego ujęcia aktywa i zobowiązania finansowe zaklasyfikowane do tej kategorii wyceniane są w wartości godziwej.

Przychody/koszty z tytułu odsetek od aktywów finansowych/zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej, za wyjątkiem instrumentów pochodnych, których sposób ujęcia jest opisany w Nocie 2.10, ujmuje się w wyniku z tytułu odsetek. Wycena i wynik ze sprzedaży aktywów finansowych/zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej ujęte są w wyniku na działalności handlowej.

Bank nie wyznaczył żadnego aktywa finansowego/zobowiązania finansowego jako wycenianego w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat na moment początkowego ujęcia.

Pożyczki i należności

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Powstają wówczas, gdy Bank wydaje środki pieniężne, towary lub usługi bezpośrednio dłużnikowi, nie mając zamiaru wprowadzać swojej należności do obrotu.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności

Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach i ustalonym terminie zapadalności, które Zarząd Banku zamierza i jest w stanie utrzymać do terminu zapadalności.

W przypadku sprzedaży przez Bank przed terminem zapadalności części aktywów utrzymywanych do terminu zapadalności, której nie można uznać za nieistotną, następuje tzw. „zarażenie portfela UDTZ”, a tym samym wszystkie aktywa z tej kategorii są przekwalifikowane do kategorii dostępnych do sprzedaży.

W okresach prezentowanych w sprawozdaniu finansowym, w Banku nie było aktywów finansowych utrzymywanych do terminu zapadalności.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Inwestycje dostępne do sprzedaży to inwestycje, które Bank zamierza utrzymywać przez czas nieokreślony. Mogą one zostać sprzedane, np. w celu poprawy płynności, w reakcji na zmiany stóp procentowych, kursów wymiany walut lub cen instrumentów kapitałowych.

Przychody/ koszty z tytułu odsetek od aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży ujmuje się w wyniku z tytułu odsetek. Wynik ze sprzedaży aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży ujmuje się w wyniku na lokacyjnych papierach wartościowych.

Standaryzowane transakcje zakupu i sprzedaży aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, utrzymywanych do terminu zapadalności i dostępnych do sprzedaży ujmuje się na dzień przeprowadzenia transakcji - dzień, w którym Bank podejmie zobowiązanie do zakupu lub sprzedaży danego składnika aktywów. Kredyty wykazywane są w momencie wypłaty gotówki na rzecz kredytobiorcy. Aktywa finansowe ujmuje się początkowo według wartości godziwej powiększonej o koszty transakcyjne, z wyjątkiem aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Aktywa finansowe wyłącza się z bilansu, gdy prawa do uzyskania przepływów pieniężnych z ich tytułu wygasły lub zostały przeniesione i Bank dokonał przeniesienia zasadniczo całego ryzyka i wszystkich pożytków z tytułu ich własności.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży i aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat są na dzień bilansowy wyceniane według wartości godziwej. Pożyczki i należności oraz inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności wykazywane są według skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu), z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. Zyski i straty wynikające ze zmian wartości godziwej aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat są wykazywane w rachunku zysków i strat w okresie, w którym powstały. Zyski i straty z tytułu zmiany wartości godziwej aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży są odnoszone bezpośrednio na kapitał własny do czasu usunięcia danego składnika aktywów finansowych z bilansu lub wystąpienia utraty wartości – wówczas łączna kwota zysków lub strat ujmowanych dotychczas w kapitale własnym wykazywana jest w rachunku zysków i strat. Jednakże, odsetki naliczane według efektywnej stopy procentowej ujmowane są w rachunku zysków i strat. Dywidendy z tytułu instrumentów kapitałowych dostępnych do sprzedaży są wykazywane w rachunku zysków i strat w momencie ustanowienia prawa jednostki do otrzymania płatności.

Wartość godziwa inwestycji notowanych na aktywnym rynku wynika z ich bieżącej wartości rynkowej. Jeżeli rynek na dany składnik aktywów finansowych nie jest aktywny, Bank ustala wartość godziwą, stosując techniki wyceny. Obejmują one wykorzystanie niedawno przeprowadzonych transakcji na normalnych zasadach rynkowych, odwołanie się do innych instrumentów, analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych oraz modele wyceny opcji oraz inne metody wyceny powszechnie stosowane przez uczestników rynku.

Jeżeli poprzez zastosowanie technik wyceny nie można uzyskać wiarygodnej wartości godziwej inwestycji w nienotowane na aktywnym rynku instrumenty kapitałowe, wycenia się je po koszcie nabycia.

Inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone

Inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone wykazywane są w bilansie według ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

2.5. Kompensowanie instrumentów finansowych

Aktywa i zobowiązania finansowe kompensuje się i wykazuje w bilansie w kwocie netto, jeżeli występuje możliwe do wyegzekwowania na drodze prawnej prawo do skompensowania ujętych kwot oraz zamiar rozliczenia ich w kwocie netto lub jednocześnie realizacji danego składnika aktywów i uregulowania zobowiązania.

2.6. Utrata wartości aktywów finansowych

Aktywa wykazywane według amortyzowanego kosztu

Na każdy dzień bilansowy Bank ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości danego składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. O utracie wartości składnika lub grupy aktywów finansowych i stratach poniesionych z tego tytułu mowa jest wyłącznie wtedy, gdy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości na skutek wydarzenia lub wydarzeń, które nastąpiły po pierwotnym ujęciu danego składnika aktywów („zdarzenie powodujące stratę”), oraz gdy to zdarzenie (lub zdarzenia) ma wpływ na możliwe do wiarygodnego oszacowania przyszłe przepływy pieniężne dotyczące tego aktywa lub grupy aktywów finansowych. Obiektywnymi przesłankami utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych mogą być uzyskane przez Bank informacje o następujących zdarzeniach powodujących stratę:

- a) znaczące trudności finansowe emitenta lub dłużnika;
- b) naruszenie umowy, np. niespłacenie lub opóźniona spłata odsetek lub części kapitałowej zobowiązania;
- c) dokonanie przez Bank ustępstwa na rzecz dłużnika spowodowanego ekonomicznymi lub prawnymi aspektami jego trudności finansowych, które w innych okolicznościach nie byłyby brane pod uwagę;
- d) prawdopodobieństwo bankructwa lub innej reorganizacji finansowej dłużnika;
- e) zanik aktywnego rynku na dany składnik aktywów finansowych spowodowany trudnościami finansowymi; lub
- f) dające się zaobserwować dane wskazujące na wymierne zmniejszenie szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych dotyczących grupy aktywów finansowych od czasu pierwotnego ich ujęcia, nawet jeżeli zmniejszenia tego nie można jeszcze przypisać do poszczególnych składników grupy aktywów finansowych, w tym:
  - niekorzystne zmiany sytuacji płatniczej dłużników; lub
  - warunki ekonomiczne w kraju lub na rynku lokalnym wpływające na utratę wartości aktywów należących do danej grupy.

Bank najpierw ocenia, czy występują obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych istotnych składników aktywów finansowych, oraz czy dowody takie występują indywidualnie lub łącznie dla aktywów, które indywidualnie nie są istotne. Jeżeli Bank ustali, że dla danego składnika aktywów finansowych ocenianego indywidualnie nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości (niezależnie od tego, czy składnik ten jest istotny, czy nie), składnik ten włączany jest do grupy aktywów finansowych o podobnych cechach ryzyka kredytowego, która jest następnie zbiorczo oceniana pod kątem utraty wartości. Składniki aktywów finansowych, dla których wykazana została strata z tytułu utraty wartości w oparciu o analizę indywidualną (po raz pierwszy lub kolejny), nie są uwzględniane w zbiorczej ocenie utraty wartości.

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki na utratę wartości pożyczek i należności lub inwestycji utrzymywanych do terminu zapadalności wykazywanych według zamortyzowanego kosztu, kwotę straty oblicza się jako różnicę między wartością bilansową danego składnika aktywów a bieżącą wartością szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu niespłaconych kredytów, które nie zostały jeszcze poniesione) zdyskontowaną według pierwotnej efektywnej stopy procentowej danego składnika aktywów finansowych. Wartość bilansowa składnika aktywów zostaje zmniejszona poprzez konto odpisów aktualizujących, a kwota straty obciąża rachunek zysków i strat. Jeżeli kredyt lub inwestycja utrzymywana do terminu zapadalności ma zmienną stopę procentową, wówczas stopą dyskontową stosowaną do ustalenia utraty wartości jest bieżąca efektywna stopa procentowa ustalona zgodnie z umową.

Kalkulacja bieżącej wartości szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych dotyczących zabezpieczonego składnika aktywów finansowych uwzględnia przepływy pieniężne wynikające z przejęcia zabezpieczenia pomniejszone o koszty jego nabycia i sprzedaży, niezależnie od tego, czy przejęcie jest prawdopodobne, czy nie.

Dla celów zbiorczej oceny utraty wartości, ekspozycje kredytowe są grupowane na potrzeby zapewnienia jednorodności ryzyka kredytowego w ramach danego portfela. Do grupowania na jednorodne portfele użytych może zostać wiele parametrów, np.: typ kontrahenta, typ ekspozycji, szacowane prawdopodobieństwo defaultu, typ zabezpieczenia, przeterminowanie, zapadalności oraz ich kombinacje. Cechy te mają wpływ na oszacowanie przyszłych przepływów pieniężnych dla określonych grup aktywów, ponieważ wskazują na możliwości spłaty przez dłużników całości ich zobowiązań zgodnie z warunkami umów dotyczących ocenianych aktywów.

Przyszłe przepływy pieniężne dotyczące grupy aktywów finansowych ocenianych zbiorczo pod kątem utraty wartości są szacowane na podstawie przepływów pieniężnych wynikających z umów oraz historycznych parametrów strat ponoszonych z tytułu aktywów o podobnych cechach ryzyka.

Historyczne parametry strat są korygowane na podstawie danych pochodzących z bieżących obserwacji w celu uwzględnienia wpływu aktualnych czynników rynkowych, które nie miały miejsca w okresie, którego dotyczą obserwacje historyczne, oraz wyłączenia skutków okoliczności, które miały miejsce w okresie historycznym, a które nie zachodzą obecnie.

Do wyliczenia kwoty rezerwy na ekspozycje bilansowe analizowane grupowo zostało wykorzystane prawdopodobieństwo wystąpienia defaultu (PD). Poprzez odpowiednie skalibrowanie wartości PD uwzględniające specyfikę poszczególnych produktów i okresów ujawniania się strat na tych produktach, są to wartości PD pozwalające na wykrycie już zaistniałych strat i obejmujące jedynie okres w jakim straty, które wystąpiły na dzień oceny utraty wartości powinny się skryzalizować.

Nieściągalne kredyty są spisywane w ciężar rezerw na utratę wartości kredytów. Przed spisaniem kredytu należy przeprowadzić wszystkie wymagane procedury i ustalić kwotę straty. W przypadku odzyskania uprzednio spisanej kwoty, odpowiednio zmniejszana (zgodnie z MSR 39) jest wysokość odpisów z tytułu utraty wartości kredytów w rachunku zysków i strat.

Jeżeli w następnym okresie wysokość straty z tytułu utraty wartości zmniejszy się na skutek zdarzenia, które nastąpiło po wystąpieniu utraty wartości (np. poprawy oceny zdolności kredytowej dłużnika), wówczas uprzednio dokonany odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany poprzez dokonanie odpowiedniej korekty konta odpisów aktualizujących. Kwota dokonanej odwrócenia wykazywana jest w rachunku zysków i strat.

Aktywa wyceniane w wartości godziwej

Na każdy dzień bilansowy Bank ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości danego składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. W przypadku instrumentów kapitałowych klasyfikowanych jako inwestycje dostępne do sprzedaży, przy ocenie, czy nastąpiła utrata wartości, brany jest pod uwagę m.in. znaczny lub długotrwały spadek wartości godziwej papieru wartościowego poniżej jego ceny nabycia, wynikający ze zwiększenia ryzyka kredytowego. Jeżeli istnieją tego rodzaju przesłanki dotyczące aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, łączna strata – ustalona jako różnica pomiędzy kosztem nabycia a bieżącą wartością godziwą - zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i ujęta w rachunku zysków i strat. Tak wyliczona strata powinna zostać pomniejszona o utratę wartości danego składnika aktywów uprzednio wykazywaną w rachunku zysków i strat. Odpisy z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych ujęte w rachunku zysków i strat nie są odwracane przez rachunek zysków i strat, lecz przez kapitał własny. Jeżeli w późniejszym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego klasyfikowanego jako dostępny do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten będzie można obiektywnie powiązać ze zdarzeniem, które nastąpiło po ujęciu utraty wartości w rachunku zysków i strat, wówczas odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany w rachunku zysków i strat.

Umowy renegotiowane

Bank traktuje renegotiacje warunków umownych pożyczek i kredytów jako przesłankę utraty wartości, chyba, że renegotiacja warunków umownych nie była wymuszona sytuacją dłużnika, a przeprowadzona była na normalnych zasadach biznesowych. Następnie Bank ocenia, czy utrata wartości takich pożyczek i kredytów powinna zostać rozpoznana na bazie indywidualnej czy grupowej.

2.7. Umowy gwarancji finansowych

Zgodnie ze zmianą do MSR 39, która zaczęła obowiązywać od 1 stycznia 2006 roku, Bank ma obowiązek rozpoznawania w sprawozdaniu finansowym umów gwarancji finansowych.

Umową gwarancji finansowych jest umowa zobowiązująca wystawcę do dokonania określonych płatności rekompensujących posiadaczowi stratę, jaką poniesie z powodu nie dokonania przez określonego dłużnika płatności w przypadającym terminie zgodnie z pierwotnymi lub zmienionymi warunkami instrumentu dłużnego.

W momencie początkowego ujęcia umowę gwarancji finansowej wycenia się w wartości godziwej. Po początkowym ujęciu, wystawca takiej umowy wycenia ją według wartości wyższej z:

1. wartości ustalonej zgodnie z MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe” oraz
2. wartości początkowej pomniejszonej, w odpowiednich przypadkach, o skumulowane odpisy amortyzacyjne ujęte zgodnie z MSR 18 „Przychody”.

2.8. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych obejmują pozycje zapadalne w ciągu trzech miesięcy od dnia nabycia, w tym: kasę i środki w banku centralnym o nieograniczonych możliwościach dysponowania, bony skarbowe oraz inne kwalifikujące się bony, kredyty i pożyczki udzielone innym bankom, należności od innych banków oraz krótkoterminowe papiery wartościowe Skarbu Państwa.

Weksle uprawnione do redyskontowania w banku centralnym stanowią weksle złotowe, o terminie zapadalności do trzech miesięcy.

2.9. Umowy sprzedaży i odkupu

Transakcje repo i reverse repo określane są jako operacje sprzedaży lub kupna papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu lub odsprzedaży w umownym terminie i określonej umownej cenie i są ujmowane na dzień przekazania środków.

Papiery wartościowe sprzedawane przy jednoczesnym zawarciu powiązanej umowy odkupu (ang. *repos*) są reklasifikowane w sprawozdaniu finansowym jako aktywa będące przedmiotem zastawu, jeżeli jednostka przejmująca ma wynikające z umowy lub zwyczaju prawo do sprzedaży lub ponownego zastawienia zabezpieczenia. Zobowiązanie wobec kontrahenta ujmuje się w zobowiązaniach wobec innych banków, depozytach innych banków, innych depozytach lub zobowiązaniach wobec klientów z tytułu depozytów, w zależności od jego charakteru. Zakupione papiery wartościowe z przyrzeczeniem odsprzedaży (ang. *reverse repos*) ujmuje się jako kredyty i pożyczki udzielone innym bankom lub klientom, w zależności od ich charakteru.

Przy zawieraniu transakcji repo i reverse repo Bank sprzedaje lub nabywa papiery wartościowe z udzielonym przyrzeczeniem odkupu lub odsprzedaży w umownym terminie i po określonej umownej cenie. Transakcje te są prezentowane w bilansie jako aktywa finansowe przeznaczone do obrotu lub lokacyjne aktywa finansowe oraz zobowiązania w przypadku dokonania transakcji „sell buy back” i jako należności w przypadku transakcji typu „buy sell back”.

Pożyczonych przez Bank papierów wartościowych nie ujmuje się w sprawozdaniu finansowym chyba, że zostały sprzedane osobom trzecim. W takim wypadku, transakcje kupna i sprzedaży ujmuje się w sprawozdaniu finansowym, zaś odnośne zyski i straty uwzględnia się w wyniku na działalności handlowej. Obowiązek zwrotu pożyczonych papierów ujmuje się według wartości godziwej jako zobowiązanie przeznaczone do obrotu.

Nie rozpoznaje się jako aktywów finansowych papierów wartościowych pożyczonych w transakcjach „buy sell back” oraz ponownie wypożyczonych w transakcjach „sell buy back”.

W wyniku zawierania transakcji „sell buy back” na papierach posiadanych przez Bank, dokonuje się przeniesienia aktywów finansowych w taki sposób, że nie kwalifikują się one do wyłączenia. W związku z tym Bank zachowuje zasadniczo wszystkie ryzyka i korzyści związane z posiadaniem aktywów finansowych.

2.10. Pochodne instrumenty finansowe i rachunkowość zabezpieczeń

Pochodne instrumenty finansowe wykazywane są w wartości godziwej począwszy od dnia zawarcia transakcji. Wartość godziwą ustala się w oparciu o notowania instrumentów na aktywnych rynkach, w tym w oparciu o ceny niedawno zawartych transakcji, oraz w oparciu o techniki wyceny, w tym modele bazujące na zdyskontowanych przepływach pieniężnych oraz modele wyceny opcji, w zależności od tego, który ze sposobów jest w danym przypadku właściwy. Wszystkie instrumenty pochodne o dodatniej wartości godziwej wykazuje się w bilansie jako aktywa, a o wartości ujemnej – jako zobowiązania.

Najlepszym wskaźnikiem wartości godziwej instrumentu pochodnego w momencie jego początkowego ujęcia jest cena zawarcia transakcji (czyli wartość godziwa zapłaconej lub otrzymanej zapłaty), chyba że wartość godziwa tego instrumentu może być określona poprzez porównanie z innymi aktualnymi transakcjami rynkowymi dotyczącymi

tego samego instrumentu (nie poddanego modyfikacji) lub na podstawie technik wyceny opartych wyłącznie na możliwych do zaobserwowania danych rynkowych. Jeżeli taka cena jest znana Bank wykazuje zyski lub straty pierwszego dnia.

Wbudowane instrumenty pochodne, traktuje się jako odrębne instrumenty pochodne, jeżeli ryzyka z nimi związane oraz ich charakterystyka nie są ściśle powiązane z ryzykami i charakterystyką zasadniczego kontraktu oraz kontrakt zasadniczy nie jest wyceniany w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Tego rodzaju wbudowane instrumenty pochodne wycenia się według wartości godziwej, a zmiany wartości godziwej wykazuje się w rachunku zysków i strat.

Zgodnie z zapisami MSR 39 OS 30 (g), opcja wcześniejszej spłaty nie musi być wydzielana z instrumentu dłużnego i wyceniana na potrzeby sprawozdania finansowego, ponieważ wartość wykonania opcji wcześniejszej spłaty jest w przybliżeniu równa wartości zamortyzowanego kosztu instrumentu dłużnego na każdy dzień rozliczania. W przypadku, gdyby wartość opcji wcześniejszej spłaty nie była ściśle związana z instrumentem dłużnym, byłaby ona wyceniona oraz ujawniona w sprawozdaniu finansowym Banku.

Sposób ujmowania zmian wartości godziwej zależy od tego, czy dany instrument pochodny jest wyznaczony jako instrument zabezpieczający, a jeżeli tak, to także od rodzaju zabezpieczanej pozycji. Bank wyznacza niektóre instrumenty pochodne albo jako (1) zabezpieczenie wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązań albo wiążącej umowy (zabezpieczenie wartości godziwej), albo (2) zabezpieczenie przyszłych wysoce prawdopodobnych przepływów pieniężnych z tytułu ujętego składnika aktywów lub zobowiązania, lub prognozowanej transakcji (zabezpieczenie przepływów pieniężnych). W odniesieniu do instrumentów pochodnych zabezpieczających pozycje Banku, stosuje się rachunkowość zabezpieczeń, pod warunkiem spełnienia określonych w MSR 39 kryteriów:

- a) W momencie ustanowienia zabezpieczenia formalnie wyznaczono i udokumentowano powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem przez jednostkę oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji, charakter zabezpieczanego ryzyka, a także sposób, w jaki jednostka będzie oceniała efektywność instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej pozycji zabezpieczanej lub przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem.
- b) Oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce efektywne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka, zgodnie z udokumentowaną pierwotnie strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą tego konkretnego powiązania zabezpieczającego.
- c) W przypadku zabezpieczeń przepływów pieniężnych, planowana transakcja będąca przedmiotem zabezpieczenia, musi być wysoce prawdopodobna oraz musi podlegać zagrożeniu zmianami przepływów pieniężnych, które w rezultacie mogą wpływać na rachunek zysków i strat.
- d) Efektywność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić, tj. wartość godziwa lub przepływy pieniężne związane z pozycją zabezpieczaną wynikające z zabezpieczanego ryzyka oraz wartość godziwa instrumentu zabezpieczającego, mogą być wiarygodnie wycenione.
- e) Zabezpieczenie jest na bieżąco oceniane i stwierdza się jego wysoką efektywność we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zabezpieczenie zostało ustanowione.

Bank dokumentuje cele zarządzania ryzykiem i strategię zawierania transakcji zabezpieczających oraz w momencie zawarcia transakcji, relację między instrumentem zabezpieczającym a zabezpieczaną pozycją. Bank dokumentuje również własną ocenę efektywności transakcji zabezpieczających przed zmianami wartości godziwej lub przepływów pieniężnych, mierzoną zarówno prospektywnie jak i retrospektywnie od momentu ustalenia oraz przez cały okres trwania relacji instrumentu zabezpieczającego z zabezpieczaną pozycją.

Przychody i koszty z tytułu pochodnych instrumentów finansowych na stopę procentową oraz wycenę tych instrumentów ujmuje się w wyniku na działalności handlowej.

Zabezpieczenie wartości godziwej

Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych wyznaczonych i kwalifikujących się jako zabezpieczenia wartości godziwej ujmuje się w rachunku zysków i strat wraz z odpowiadającymi im zmianami wartości godziwej zabezpieczanego składnika aktywów lub zobowiązania odnoszącego się do ryzyka, przed którym Bank się zabezpiecza.

W przypadku gdy zabezpieczenie przestało spełniać kryteria stosowania rachunkowości zabezpieczeń, korektę wartości bilansowej instrumentu zabezpieczanego, wycenianego wg efektywnej stopy procentowej, rozlicza się w czasie w rachunku zysków i strat w okresie pozostałym do terminu wymagalności/zapadalności. Korekta wartości bilansowej zabezpieczanego kapitałowego papieru wartościowego jest wykazywana w kapitale z aktualizacji wyceny do czasu zbycia tego papieru wartościowego.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Efektywną część zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych wyznaczonych i kwalifikujących się jako zabezpieczenia przepływów pieniężnych ujmuje się w kapitale własnym. Zysk lub stratę dotyczącą części nieefektywnej wykazuje się w rachunku zysków i strat bieżącego okresu.

Kwoty ujęte w kapitale własnym przenosi się do rachunku zysków i strat oraz zalicza do przychodów lub kosztów tych samych okresów, w których zabezpieczana pozycja wpłynie na rachunek zysków i strat (np. w momencie zawarcia prognozowanej transakcji sprzedaży, która jest przedmiotem zabezpieczenia).

W przypadku, gdy instrument zabezpieczający wygaś albo został sprzedany, lub, gdy zabezpieczenie przestało spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń, wszelkie łączne zyski lub straty wykazywane w tym momencie w kapitale własnym pozostają w kapitale własnym, do momentu ujęcia w rachunku zysków i strat prognozowanej transakcji. Jeżeli zawarcie prognozowanej transakcji nie jest już uznawane za prawdopodobne, łączne zyski lub straty wykazane w kapitale własnym są niezwłocznie przenoszone do rachunku zysków i strat.

Instrumenty pochodne nie spełniające kryteriów rachunkowości zabezpieczeń

Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych nie spełniających kryteriów rachunkowości zabezpieczeń wykazywane są w rachunku zysków i strat bieżącego okresu.

Bank posiada w portfelu następujące instrumenty pochodne:

Instrumenty na ryzyko rynkowe:

- a) Kontrakty futures na obligacje, na indeks
- b) Opcje na papiery wartościowe i indeksy giełdowe
- c) Opcje na kontrakty futures
- d) Transakcje terminowe na papiery wartościowe
- e) Swapy towarowe

Instrumenty na ryzyko stopy procentowej:

- a) Forward Rate Agreement (FRA)
- b) Interest Rate Swap (IRS), Overnight Index Swap (OIS)
- c) Opcje na stopę procentową

Instrumenty na ryzyko kursu walutowego:

- a) Walutowe transakcje terminowe, fx swap, fx forward
- b) Cross Currency Interest Rate Swap (CIRS),
- c) Opcje walutowe

2.11. Zyski i straty w momencie początkowego ujęcia

Najlepszym dowodem wartości godziwej instrumentu finansowego przy początkowym ujęciu jest cena transakcji (tj. wartość godziwa uiszczonej lub otrzymanej zapłaty), chyba, że wartość godziwa tego instrumentu jest udowodniona poprzez porównanie z innymi możliwymi do obserwacji bieżącymi transakcjami rynkowymi dla tego samego instrumentu (tj. bez modyfikacji lub przepakowania) lub oparta jest na technice wyceny, której zmienne obejmują wyłącznie dane pochodzące z możliwych do obserwacji rynków.

W przypadku transakcji, których wartość początkowa uzyskana z modelu wyceny (uwzględniającego zarówno dane obserwowane na rynku jak i dane nierynkowe) oraz cena transakcyjna różnią się, początkowe ujęcie następuje według ceny transakcyjnej. Bank zakłada, że cena taka jest najlepszym przybliżeniem wartości godziwej, pomimo faktu, iż wartość otrzymana z odpowiedniego modelu wyceny może być różna. Różnica pomiędzy ceną transakcji a wartością uzyskaną z modelu, zwyczajowo nazywana zyskami i stratami z początkowego ujęcia („*day one profit and loss*”), nie jest niezwłocznie ujmowana w rachunku zysków i strat.

Moment ujęcia odroczonego zysków i strat z początkowego ujęcia jest oceniany indywidualnie. Są one amortyzowane przez okres trwania transakcji, odraczane do momentu, kiedy wartość instrumentu może być ustalona na podstawie obserwowalnych rynkowych danych wejściowych lub realizowane przez płatności. Instrument finansowy jest od tego momentu wyceniany w wartości godziwej, skorygowanej o zyski i straty z początkowego ujęcia. Dalsze zmiany wartości godziwej są niezwłocznie ujmowane w rachunku zysków i strat bez odwracania odroczonego zysków i strat z początkowego ujęcia.

2.12. Kredyty i pożyczki otrzymane oraz depozyty przyjęte

Kredyty i pożyczki otrzymane oraz depozyty przyjęte ujmuje się początkowo według wartości godziwej, pomniejszonej o poniesione koszty transakcyjne. Po początkowym ujęciu, kredyty i pożyczki oraz depozyty przyjęte wykazuje się według skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu). Wszelkie różnice pomiędzy otrzymaną kwotą (pomniejszoną o koszty transakcyjne) a wartością wykupu ujmuje się w rachunku zysków i strat przez okres obowiązywania odnośnych umów metodą efektywnej stopy procentowej.

2.13. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne wykazane są według ceny nabycia skorygowanej o koszty ulepszenia (przebudowy, rozbudowy, rekonstrukcji, adaptacji lub modernizacji) oraz naliczone umorzenie. Umorzenie naliczane jest metodą liniową przy uwzględnieniu oczekiwanych okresów ekonomicznej użyteczności wartości niematerialnych.

Oprogramowanie komputerowe

Zakupione licencje na oprogramowanie komputerowe aktywuje się w wysokości kosztów poniesionych na zakup i przygotowanie do używania konkretnego oprogramowania komputerowego. Aktywowane koszty odpisuje się przez szacowany okres użytkowania oprogramowania (2-11 lat). Wydatki związane z tworzeniem lub utrzymaniem programów komputerowych spisywane są w koszty z chwilą poniesienia. Koszty bezpośrednio związane z wytworzeniem dających się zidentyfikować i unikatowych programów komputerowych kontrolowanych przez Bank, które prawdopodobnie wygenerują korzyści gospodarcze przekraczające te koszty i będą uzyskiwane przez więcej niż jeden rok, ujmuje się jako wartości niematerialne. Koszty bezpośrednie obejmują koszty osobowe związane z tworzeniem oprogramowania i odpowiednią część odnośnych kosztów ogólnych.

Aktywowane koszty związane z tworzeniem oprogramowania amortyzowane są przez szacowany okres użytkowania. Oprogramowanie komputerowe bezpośrednio związane z funkcjonowaniem określonego sprzętu informatycznego jest wykazywane w pozycji „Rzeczowe aktywa trwałe”.

Koszty zakończonych prac rozwojowych

Bank identyfikuje koszty zakończonych prac rozwojowych jako wartości niematerialne, w związku z uzyskaniem przyszłych korzyści ekonomicznych oraz spełnieniem warunków określonych w MSR 38, tj. Bank ma możliwość i zamiar ukończenia oraz użytkowania wytwarzanego składnika, posiada stosowne środki techniczne i finansowe służące ukończeniu prac i użytkowaniu wytwarzanego składnika oraz może wiarygodnie ustalić wysokość nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych, które można przyporządkować wytworzonemu składnikowi wartości niematerialnych.

Ekonomiczny okres użyteczności „Kosztów zakończonych prac rozwojowych” jest określony i nie przekracza 3 lat. Stawki amortyzacyjne są dostosowane do okresu ekonomicznej użyteczności. Bank wykazuje osobno te koszty, które wynikają z prac rozwojowych we własnym zakresie i z transakcji połączenia jednostek gospodarczych.

Na nakłady na prace rozwojowe składają się wszystkie nakłady, które można bezpośrednio przyporządkować czynnościom rozwojowym.

Wartości niematerialne są badane pod kątem utraty wartości zawsze, gdy występują zdarzenia lub zmiany okoliczności wskazujące, że wartość bilansowa może być niemożliwa do odzyskania.

2.14. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazuje się według kosztu historycznego pomniejszonego o umorzenie. Koszt historyczny uwzględnia wydatki bezpośrednio związane z nabyciem danych aktywów.

Późniejsze nakłady uwzględnia się w wartości bilansowej danego środka trwałego lub ujmuje jako odrębny środek trwały (tam, gdzie jest to właściwe) tylko wówczas, gdy jest prawdopodobne, że z tytułu tej pozycji nastąpi wpływ korzyści ekonomicznych do Banku, zaś koszt danej pozycji można wiarygodnie zmierzyć. Wszelkie pozostałe wydatki na naprawę i konserwację odnoszone są do rachunku zysków i strat w okresie obrotowym, w którym je poniesiono.

Zasady rachunkowości dotyczące aktywów przeznaczonych do likwidacji lub wycofania z używania opisane zostały w Nocie 2.15.

Grunty nie podlegają amortyzacji. Amortyzację innych środków trwałych nalicza się metodą liniową w celu rozłożenia ich wartości początkowej lub wartości przeszacowanej, pomniejszonych o wartość końcową, przez okresy ich użytkowania, które dla poszczególnych grup środków trwałych wynoszą:

- Budynki i budowle	25 - 40 lat,
- Urządzenia techniczne i maszyny	5 - 15 lat,
- Środki transportu	5 lat,
- Sprzęt informatyczny	3,33 - 5 lat,
- Inwestycje w obce środki trwałe	10-40 lat lub okres najmu/ dzierżawy/ leasingu,
- Sprzęt biurowy, meble	5 - 10 lat.

Grunty i budynki obejmują głównie oddziały i biura.

Weryfikacji wartości końcowej i okresów użytkowania środków trwałych dokonuje się na każdy dzień bilansowy i w razie potrzeby dokonuje się ich korekty.

Amortyzowane środki trwałe są badane pod kątem utraty wartości zawsze, gdy występują zdarzenia lub zmiany okoliczności wskazujące, że wartość bilansowa może być niemożliwa do odzyskania. Wartość bilansowa środka trwałego jest obniżana do poziomu wartości odzyskiwalnej, jeżeli wartość bilansowa przewyższa szacunkową

wartość odzyskiwalną. Wartość odzyskiwalna jest wyższą z dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego pomniejszonej o koszty jego sprzedaży i wartości użytkowej.

Jeżeli oszacowanie wartości odzyskiwanej pojedynczego składnika aktywów nie jest możliwe, Bank ustala wartość odzyskiwaną ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego należy dany składnik aktywów (ośrodek wypracowujący środki pieniężne danego składnika aktywów).

Zyski i straty z tytułu zbycia środków trwałych ustala się drogą porównania wpływów ze sprzedaży z ich wartością bilansową i ujmuje w rachunku zysków i strat.

2.15. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana

Do aktywów trwałych do zbycia klasyfikowane są aktywa trwałe w przypadku, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystanie. Sytuacja taka ma miejsce, gdy pojedynczy składnik aktywów (lub grupa) jest dostępny do natychmiastowej sprzedaży w jego bieżącym stanie z uwzględnieniem jedynie normalnych i zwyczajowo przyjętych warunków dla sprzedaży tego typu aktywów oraz jego sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, tzn. zdecydowano o wypełnieniu planu sprzedaży danego składnika aktywów, rozpoczęto aktywny program znalezienia nabywcy i zakończenia planu zbycia. Ponadto taki składnik aktywów jest oferowany do sprzedaży po cenie, która jest racjonalna w odniesieniu do jego bieżącej wartości godziwej i oczekuje się, że sprzedaż zostanie ujęta jako sprzedaż zakończona w czasie jednego roku od dnia zaklasyfikowania składnika aktywów do tej kategorii.

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży ujmuje się w kwocie niższej z dwóch: wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia tych aktywów. Dla aktywów zaklasyfikowanych do tej kategorii nie nalicza się amortyzacji.

W przypadku, gdy kryteria klasyfikacji do grupy aktywów trwałych do zbycia nie są spełnione Bank zaprzestaje ich ujmowania w tej kategorii i dokonuje reklasyfikacji do odpowiedniej kategorii aktywów. W takim przypadku Bank wycenia składnik aktywów, który nie jest dłużej klasyfikowany jako przeznaczony do zbycia (lub nie wchodzi już w skład grupy przeznaczonej do zbycia) w kwocie niższej z:

- jego wartości bilansowej z dnia poprzedzającego klasyfikację składnika aktywów (lub grupy do zbycia) jako przeznaczony do sprzedaży, skorygowanej o amortyzację lub aktualizację wyceny, która została ujęta, gdyby składnik aktywów (lub grupa do zbycia) nie został zaklasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży;
- jego wartości odzyskiwalnej z dnia podjęcia decyzji o braku jego sprzedaży.

Działalność zaniechana to element przedsięwzięcia Banku, który został zbyty lub jest zakwalifikowany jako przeznaczony do sprzedaży, jak również stanowi odrębną, ważną dziedzinę działalności jednostki lub jej geograficzny obszar działalności, albo jest jednostką zależną nabytą wyłącznie z zamiarem jej odsprzedaży. Klasyfikacja do działalności zaniechanej następuje w momencie zbycia lub w momencie, gdy działalność spełnia kryteria działalności przeznaczonej do sprzedaży, jeśli ten moment nastąpił wcześniej. Grupa do zbycia, która ma zostać wycofana z użytkowania, również może się kwalifikować jako działalność zaniechana.

2.16. Odroczony podatek dochodowy

Bank tworzy rezerwę/aktywa na przejściową różnicę z tytułu podatku dochodowego spowodowaną odmiennością momentu uznania przychodów za osiągnięte oraz kosztów za poniesione w myśl przepisów rachunkowych i przepisów o podatku dochodowym od osób prawnych. Dodatnią różnicę netto wykazuje się w pasywach jako „Rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego”. Ujemną różnicę netto ujmuje się w pozycji „Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego”. Zmiana stanu rezerwy na odroczony podatek dochodowy w stosunku do poprzedniego okresu obrotowego zalicza się do pozycji „Podatek dochodowy”. Do wyliczenia podatku odroczonego stosuje się metodę bilansową.

Zobowiązania lub aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmowane są w pełnej wysokości, metodą bilansową, w związku z istnieniem różnic przejściowych pomiędzy wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową. Zobowiązania lub aktywa z tego tytułu ustala się przy zastosowaniu stawek podatkowych obowiązujących prawnie lub faktycznie na dzień bilansowy, i które to stawki zgodnie z oczekiwaniami będą obowiązywać w momencie realizacji aktywów lub regulowania zobowiązań z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Główne różnice przejściowe powstają z tytułu odpisów tworzonych na utratę wartości kredytów i udzielonych gwarancji spłaty kredytów, amortyzacji wartości niematerialnych, aktualizacji wyceny niektórych aktywów i zobowiązań finansowych, w tym kontraktów na instrumenty pochodne oraz transakcje terminowe, rezerw na świadczenia emerytalne i inne świadczenia po okresie zatrudnienia, a także strat podatkowych przysługujących do odliczenia.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego są ujmowane w księgach w wysokości możliwej do zrealizowania. Jeżeli prognozowana kwota dochodu ustalonego dla celów podatkowych nie pozwala na realizację

aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w całości lub w części, aktywa te są tworzone w odpowiedniej wysokości. Powyższa zasada dotyczy także ujmowanych w aktywie odroczonym kwot strat podatkowych.

Aktywa i rezerwy z tytułu podatku odroczonego Bank wykazuje w bilansie po skompensowaniu na poziomie każdego z krajów, w którym Bank prowadzi działalność i rozlicza się z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych. Aktywa i rezerwy można kompensować, jeżeli Bank ma tytuł uprawniający do ich jednoczesnego uwzględniania przy obliczaniu kwoty zobowiązania podatkowego.

Bank ujawnia oddzielnie kwotę ujemnych różnic przejściowych (głównie z tytułu nierozliczonych strat podatkowych lub niewykorzystanych ulg podatkowych), w związku z którymi nie ujęto w bilansie aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, a także kwotę różnic przejściowych związanych z inwestycjami w jednostkach zależnych i stowarzyszonych, na które nie utworzono rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Bank ujmuje w kalkulacji podatku odroczonego zobowiązania lub aktywa z tytułu różnic przejściowych powstających w związku z inwestycją w jednostkach zależnych i stowarzyszonych, chyba, że na podstawie posiadanych dowodów realizacja różnic przejściowych jest kontrolowana przez Bank i prawdopodobne jest, że w możliwej do przewidzenia przyszłości różnice te nie ulegną odwróceniu.

Odroczony podatek dochodowy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji dostępnych do sprzedaży i aktualizacji transakcji zabezpieczeń przepływów pieniężnych ujmuje się, tak jak aktualizację wyceny, bezpośrednio w kapitale własnym, a następnie przenosi do rachunku zysków i strat w momencie, gdy dana inwestycja lub pozycja zabezpieczana wpływa na rachunek zysków i strat.

2.17. Aktywa przejęte za długi

Aktywa przejęte za długi wycenia się na moment ich początkowego ujęcia w kwocie odpowiadającej ich wartości godziwej. W przypadku, gdy wartość godziwa przejętych aktywów jest wyższa od kwoty długu, różnica stanowi zobowiązanie wobec kredytobiorcy.

Na dzień bilansowy kwota początkowego ujęcia jest testowana pod kątem utraty wartości.

2.18. Rozliczenia międzyokresowe i przychody przyszłych okresów

Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów ujmuje się, jeśli wydatki dotyczą miesięcy następujących po miesiącu, w którym je poniesiono. Czynne rozliczenia międzyokresowe ujmowane są w bilansie w pozycji „Inne aktywa”.

Do biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów zalicza się koszty z tytułu świadczeń wykonywanych na rzecz Banku, lecz jeszcze nie stanowiących jego zobowiązań. Przychody przyszłych okresów stanowią m. in. otrzymane kwoty przyszłych świadczeń. Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów oraz przychody przyszłych okresów prezentowane są w bilansie w pozycji „Pozostałe zobowiązania”.

2.19. Leasing

BRE Bank SA jako leasingobiorca

Większość dotychczasowych umów leasingowych Banku to umowy leasingu operacyjnego. Całość opłat leasingowych dokonywanych w ramach leasingu operacyjnego jest rozliczana w ciężar kosztów metodą liniową w okresie trwania umowy leasingowej.

W przypadku umów leasingu finansowego, na mocy których Bank posiada aktywa będące przedmiotem umowy, przedmiot leasingu jest ujmowany w aktywach jako środek trwały i jednocześnie ujmowane jest zobowiązanie w kwocie równej wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych, ustalonej na dzień rozpoczęcia leasingu. Opłaty leasingowe są ujmowane jako koszty finansowe w rachunku zysków i strat i zmniejszają jednocześnie saldo zobowiązania. Środki trwałe będące przedmiotem umowy leasingu finansowego są amortyzowane analogicznie do własnych środków trwałych.

2.20. Rezerwy

Rezerwy na zobowiązania warunkowe o charakterze niewykorzystanych gwarancji i akredytyw (własnych), jak również na niewykorzystane nieodwołalne, bezwarunkowo przyznane limity kredytowe, są wyceniane zgodnie z MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe”.

Rezerwy zgodnie z MSR 37 są tworzone wówczas, gdy na Banku ciąży obecny obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, prawdopodobne jest, że wypełnienie obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków oraz gdy można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego obowiązku.

2.21. Świadczenia emerytalne i inne świadczenia pracownicze

Świadczenia emerytalne

Bank tworzy rezerwy na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych ustalone w oparciu o oszacowania tego typu zobowiązań, na podstawie modelu aktuarnego. Wszystkie rezerwy tworzone są w ciężar rachunku zysków i strat.

Świadczenia oparte na akcjach

Bank prowadzi program wynagrodzeń opartych na i regulowanych akcjami własnymi oraz jednostki dominującej najwyższego szczebla. Świadczenia te są rozliczane zgodnie z MSSF 2 „Płatności związane z akcjami”. Wartość godziwa świadczonej przez pracowników pracy, w zamian za przyznanie opcji i akcji, powiększa koszty danego okresu odpowiednio w korespondencji z kapitałami własnymi w przypadku akcji własnych i zobowiązaniami w przypadku akcji jednostki dominującej najwyższego szczebla. Łączną kwotę, jaką należy rozliczyć w koszty przez okres nabywania uprawnień przez pracowników do realizacji opcji i akcji, ustala się w oparciu o wartość godziwą przyznanych opcji i akcji. Nie występują warunki rynkowe nabywania uprawnień, które byłyby uwzględnione przy szacowaniu na dzień wyceny wartości godziwej opcji na akcje oraz akcji. Warunki nabycia uprawnień inne niż warunki rynkowe nie są uwzględniane przy szacowaniu wartości godziwej opcji na akcje i akcji lecz są uwzględniane przez korektę liczby instrumentów kapitałowych. Na każdy dzień bilansowy Bank koryguje szacunek co do poziomu liczby opcji i akcji, co do których oczekuje się, że zostaną zrealizowane. Zgodnie z MSSF 2 w trakcie trwania programu nie jest konieczne ujawnienie zmiany wartości godziwej płatności opartej na akcjach.

2.22. Kapitał

Kapitały stanowią kapitały i fundusze własne tworzone zgodnie z określonymi przepisami prawa, tj. właściwymi ustawami, statutem lub umową Banku.

Zarejestrowany kapitał akcyjny

Zarejestrowany kapitał akcyjny wykazywany jest według wartości nominalnej, zgodnie ze statutem oraz wpisem do rejestru sądowego.

a) Koszty emisji akcji

Koszty bezpośrednio związane z emisją nowych akcji, emisją opcji lub nabyciem jednostki gospodarczej, pomniejszają ujęte w kapitale własnym wpływy z emisji.

b) Dywidendy

Dywidendy za dany rok, które zostały zatwierdzone przez Nadzwyczajne Zgromadzenie, ale nie zostały wypłacone na dzień bilansowy, ujawnia się w pozycji zobowiązania z tytułu dywidendy w ramach „pozostałych zobowiązań”.

c) Akcje własne

W przypadku nabycia akcji Banku przez Bank, zapłacona kwota pomniejsza kapitał własny jako akcje własne do momentu ich anulowania. W przypadku sprzedaży lub powtórnego przydziału tych akcji, otrzymana zapłata wykazywana jest w kapitale własnym.

Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej

Kapitał ten tworzony jest z premii emisyjnej uzyskanej z emisji akcji, pomniejszonej o poniesione bezpośrednie koszty z nią związane.

Kapitał z aktualizacji wyceny

Kapitał z aktualizacji wyceny tworzony jest w wyniku:

- wyceny instrumentów finansowych zakwalifikowanych do kategorii „dostępne do sprzedaży”,
- wyceny instrumentów finansowych stanowiących zabezpieczenie przepływów pieniężnych,
- różnic kursowych z wyceny pozycji strukturalnych.

Zyski zatrzymane

Zyski zatrzymane obejmują:

- pozostały kapitał zapasowy,
- pozostałe kapitały rezerwowe,
- fundusz ryzyka ogólnego,
- niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych,
- wynik roku bieżącego.

Pozostały kapitał zapasowy, pozostały kapitał rezerwowy i fundusz ryzyka ogólnego tworzone są z odpisów z zysku i są przeznaczone na cele określone w statucie lub innych przepisach prawa.

Ponadto, w pozostałym kapitale rezerwowym ujmuje się wycenę opcji pracowniczych.

2.23. Wycena pozycji wyrażonych w walutach obcych

Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Pozycje zawarte w sprawozdaniach finansowych poszczególnych jednostek Banku, w tym oddziałów zagranicznych, wycenia się w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym dana jednostka prowadzi działalność („waluta funkcjonalna”). Sprawozdanie finansowe prezentowane jest w złotych, które są walutą prezentacji Banku.

Transakcje i salda

Transakcje wyrażone w walutach obcych przelicza się na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Zyski i straty kursowe z tytułu rozliczenia tych transakcji oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań pieniężnych wyrażonych w walutach obcych ujmują się w rachunku zysków i strat.

Różnice kursowe z tytułu pozycji niepieniężnych, takich jak aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, wykazuje się w ramach zysków i strat z tytułu zmian wartości godziwej. Różnice kursowe z tytułu takich pozycji niepieniężnych jak instrumenty kapitałowe zaklasyfikowane do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży uwzględnia się w kapitale z aktualizacji wyceny.

Zmiana wartości godziwej pieniężnych aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży obejmuje różnice kursowe wynikające z wyceny według amortyzowanego kosztu, które ujmowane są w rachunku zysków i strat oraz różnice kursowe dotyczące pozostałych zmian wartości bilansowej, ujmowane w kapitale z aktualizacji wyceny.

Pozycje bilansowe oddziałów zagranicznych przeliczane są na walutę prezentacji z waluty funkcjonalnej z zastosowaniem kursu średniego na dzień bilansowy. Pozycje rachunku zysków i strat tych jednostek przelicza się na walutę prezentacji z zastosowaniem kursów średnich z końca poszczególnych miesięcy okresu sprawozdawczego. Powstałe w ten sposób różnice kursowe ujmowane są w kapitale z aktualizacji wyceny.

2.24. Działalność powiernicza

BRE Bank SA prowadzi działalność powierniczą w zakresie krajowych i zagranicznych papierów wartościowych oraz obsługi funduszy inwestycyjnych i emerytalnych. Aktywa te nie zostały wykazane w niniejszym sprawozdaniu, ponieważ nie należą do Banku.

2.25. Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów

Zmiany do opublikowanych Standardów i Interpretacji, które weszły w życie od 1 stycznia 2008 roku

- KIMSF 11, MSSF 2 – Grupowe oraz jednostkowe opcje za udziały, obowiązująca za roczne okresy rozpoczynające się po 1 marca 2007 r.
- KIMSF 12, Porozumienia o świadczeniu usług publicznych, obowiązująca za roczne okresy rozpoczynające się po 1 stycznia 2008 r.
- KIMSF 14 – MSR 19, Ograniczenia w rozpoznawaniu aktywów programów określonych świadczeń pracowniczych, wymogi minimalnego finansowania i ich interakcje, obowiązująca za roczne okresy rozpoczynające się po 1 stycznia 2008 r.

Zmiany do opublikowanych Standardów i Interpretacji, które weszły w życie od 1 lipca 2008 roku

- Reklasyfikacja aktywów finansowych – zmiany do MSR 39 i MSSF 7, obowiązujące od 1 lipca 2008 r.

Opublikowane Standardy i Interpretacje, które zostały wydane, ale jeszcze nie obowiązują i nie zostały wcześniej zastosowane:

- KIMSF 13, Programy lojalnościowe, obowiązująca za roczne okresy rozpoczynające się po 1 lipca 2008 r.
- KIMSF 15, Umowy w zakresie sektora nieruchomości, obowiązująca za roczne okresy rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2009 r. lub po tej dacie.
- KIMSF 16, Rachunkowość zabezpieczeń inwestycji netto w jednostkę zagraniczną, obowiązująca za roczne okresy rozpoczynające się z dniem 1 października 2008 r. lub po tej dacie.
- KIMSF 17, Dystrybucja do właścicieli aktywów nie będących środkami pieniężnymi, obowiązująca za roczne okresy rozpoczynające się po 1 lipca 2009 r.
- KIMSF 18, Przeniesienie aktywów do klienta, obowiązująca za roczne okresy rozpoczynające się po 1 lipca 2009 r.
- MSSF 1 (Zmieniony), Zastosowanie MSSF po raz pierwszy i MSR 27 (Zmieniony), Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe, obowiązujące za roczne okresy rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2009 r. lub po tej dacie.
- MSSF 2 – (Zmieniony) Płatności w formie akcji własnych, obowiązujący za roczne okresy rozpoczynające się po 1 stycznia 2009 r. lub po tej dacie.

- MSSF 3 (Zmieniony), Połączenia jednostek gospodarczych, do zastosowania prospektywnie dla połączeń jednostek gospodarczych z datą akwizycji po 1 lipca 2009 r.
- MSSF 8 Segmenty Operacyjne, obowiązujący za roczne okresy rozpoczynające się po 1 stycznia 2009 r.
- MSR 1 (Zmieniony), Prezentacja sprawozdań finansowych, obowiązujący za roczne okresy rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2009 r. lub po tej dacie.
- MSR 23 (Zmieniony), Koszty finansowania zewnętrznego, obowiązujący za roczne okresy rozpoczynające się po 1 stycznia 2009 r. lub po tej dacie.
- MSR 27 (Zmieniony), Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe, obowiązujący za roczne okresy rozpoczynające się po 1 lipca 2009 r.
- MSR 32 (Zmieniony), Instrumenty finansowe: prezentacja i MSR 1 (Zmieniony), Prezentacja sprawozdań finansowych – Instrumenty finansowe z opcją sprzedaży i obowiązki powstające przy likwidacji, obowiązujące za roczne okresy rozpoczynające się po 1 stycznia 2009 r.
- MSR 39 (Zmieniony), Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena – kryteria uznania za pozycję zabezpieczoną, obowiązujący za roczne okresy rozpoczynające się z dniem 1 lipca 2009 lub po tej dacie.
- Poprawki do MSSF 2008 zmieniające 20 standardów, obowiązujące w większości za roczne okresy rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2009 r.

Następujące Standardy, Interpretacje i poprawki do opublikowanych Standardów nie zostały zatwierdzone przez Unię Europejską na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego: MSR 27 (Zmieniony), MSR 32 (Zmieniony), MSR 39 (Zmieniony), MSSF 1 (Zmieniony), MSSF 3 (Zmieniony), KIMSF 12, KIMSF 15, KIMSF 16, KIMSF 17 i KIMSF 18.

Bank uważa, że zastosowanie niniejszych standardów i interpretacji nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie ich początkowego zastosowania.

Bank nie skorzystał z możliwości przeklasyfikowania instrumentów finansowych do innych kategorii na podstawie zmiany do MSR 39 i MSSF 7 obowiązujących od 1 lipca 2008 roku.

2.26. Dane porównawcze

Dane porównawcze zostały przekształcone tak, by uwzględnić zmiany prezentacyjne wprowadzone w bieżącym roku obrotowym.

W bieżącym okresie sprawozdawczym Bank dokonał zmiany w sposobie ewidencji bilansowej transakcji "buy sell back" oraz "sell buy back" polegającej na indywidualnym, a nie zbiorczym podejściu do każdego subportfela instrumentów dłużnych objętych tymi transakcjami, jako lepiej oddającej specyfikę przeprowadzanych przez Bank transakcji.

Przekształcenie danych porównawczych nie miało wpływu na wysokość wyniku i kapitałów w prezentowanych danych porównawczych na dzień 31 grudnia 2007 roku.

Wpływ przekształceń na prezentowane w sprawozdaniu finansowym dane porównawcze przedstawia poniższe zestawienie.

Przekształcenia w bilansie sporządzonym na dzień 31 grudnia 2007 roku.

	31.12.2007 przed przekształceniem	korekty prezentacyjne	31.12.2007 po przekształceniu
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	3 721 311	854 009	4 575 320
Aktywa zastawione	3 707 359	(895 082)	2 812 277
Zobowiązania wobec banków	7 972 900	(41 073)	7 931 827
Suma aktywów razem	48 409 810	(41 073)	48 368 737

2.27. Segmenty branżowe

Dane dotyczące segmentów branżowych zostały zaprezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy BRE Banku SA za 2008 rok, sporządzonym według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej, opublikowanym w dniu 27 lutego 2009 roku.

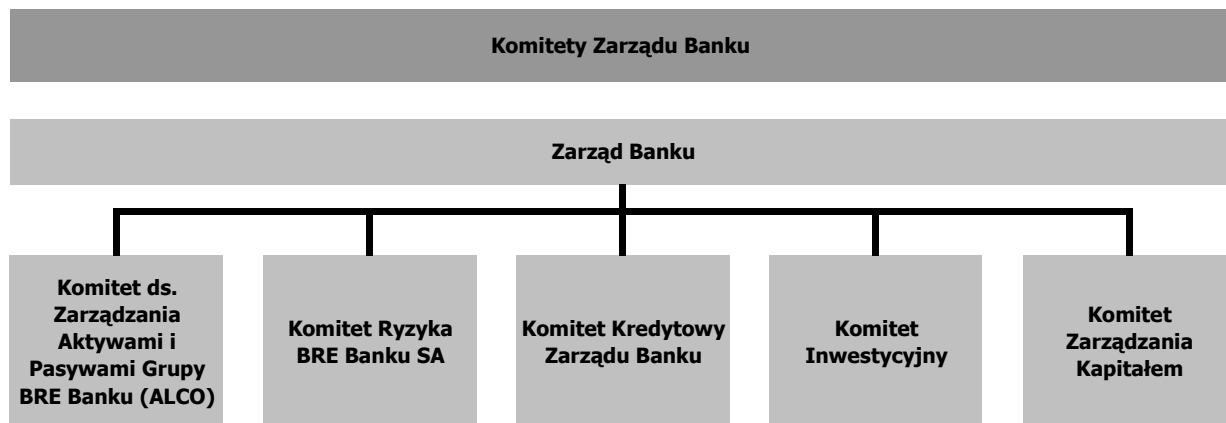
3. Zarządzanie ryzykiem finansowym

Struktura zarządzania ryzykiem w BRE Banku

Zarządzanie ryzykiem w BRE Banku zaczyna się od szeroko pojętej odpowiedzialności Rady Nadzorczej BRE Banku, która, między innymi, zatwierdza strategię i polityki zarządzania ryzykiem Banku. W ramach Rady Nadzorczej funkcjonuje Komisja ds. Ryzyka Rady Nadzorczej, która nadzoruje procesy zarządzania ryzykiem, w szczególności ryzykiem rynkowym, ryzykiem płynności, ryzykiem kredytowym i ryzykiem operacyjnym, oraz ocenia ekspozycje Banku na poszczególne rodzaje ryzyka.

Członkowie Zarządu Banku, odpowiednio do swoich obowiązków i kompetencji, są odpowiedzialni za poszczególne rodzaje ryzyka występujące w działalności Banku. Prezes Zarządu Banku ponosi odpowiedzialność za ryzyko strategii biznesowej, ryzyko reputacji oraz ryzyko braku zgodności. Wiceprezes Zarządu, Dyrektor Banku ds. Zarządzania Ryzykiem, jest odpowiedzialny za nadzór nad wszystkimi mierzalnymi rodzajami ryzyka, to jest nad ryzykiem rynkowym, ryzykiem płynności, ryzykiem kredytowym oraz nad ryzykiem operacyjnym, w szczególności odpowiada za wdrożenie strategii i realizację polityk zarządzania ryzykiem w Banku. Odpowiedzialność za nadzór nad ryzykiem inwestycyjnym ponosi Dyrektor Banku ds. Bankowości Inwestycyjnej, Członek Zarządu. Dyrektor Banku ds. Operacji i Informatyki, Członek Zarządu, odpowiada za ryzyko procesów operacyjnych. Ponadto, ryzyko kadrowe nadzorowane jest przez Dyrektora Banku ds. Zarządzania Kadrami.

Bieżące zarządzanie ryzykiem rynkowym, ryzykiem płynności, kredytowym i operacyjnym jest realizowane na różnych poziomach zarządczych Banku, począwszy od Zarządu Banku aż po jednostki operacyjnie monitorujące ryzyko oraz jednostki aktywnie zarządzające poszczególnymi rodzajami ryzyka. W celu realizacji powyższych zadań w zakresie zarządzania tymi rodzajami ryzyka, Zarząd Banku powołał szereg Komitetów, na które delegował uprawnienia w odniesieniu do poszczególnych elementów procesu zarządzania ryzykiem oraz określił odpowiednią strukturę organizacyjną Banku wraz z czytelnym podziałem kompetencji jednostek organizacyjnych. Struktura Komitetów jest przedstawiona na poniższym diagramie.

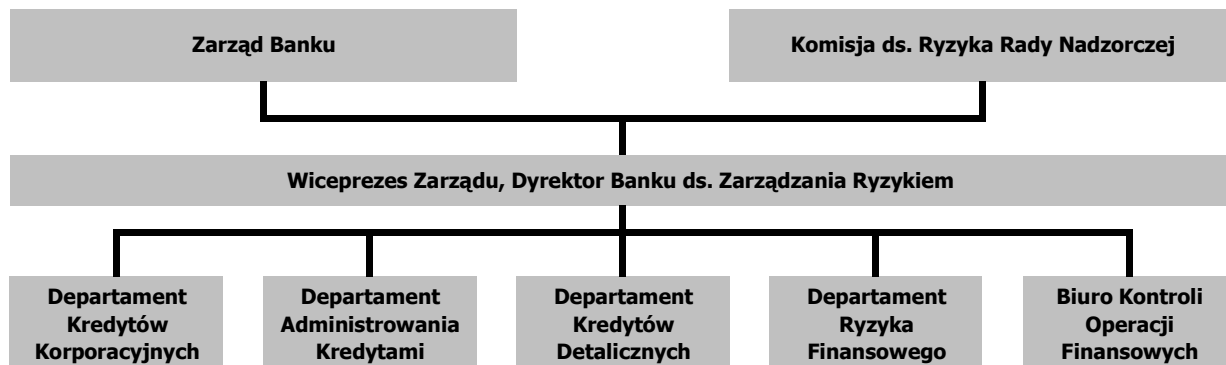

Komitet Ryzyka BRE Banku SA stanowi formę działania Zarządu Banku w zakresie kontroli i zarządzania ryzykiem finansowym - to jest ryzykiem rynkowym, ryzykiem stopy procentowej księgi bankowej i ryzykiem płynności, - portfelowym ryzykiem kredytowym oraz ryzykiem operacyjnym, w tym koordynacji działań poszczególnych jednostek organizacyjnych Banku zaangażowanych w procesy kontroli i zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. W skład Komitetu Ryzyka wchodzi czterech Członków Zarządu Banku, w tym, jako Przewodniczący Komitetu, Dyrektor Banku ds. Zarządzania Ryzykiem, Dyrektorzy jednostek monitorujących i kontrolujących ryzyko, Dyrektorzy jednostek, w których odbywa się operacyjnie zarządzanie ryzykiem, oraz Dyrektorzy Departamentu Controllingu i Informacji Zarządczej, Departamentu Strategii i Departamentu Audytu Wewnętrznego. Do kompetencji Komitetu Ryzyka należą: ustalanie zasad kontroli ryzyka finansowego i operacyjnego, ustalanie limitów ryzyka, akceptacja metodologii wyznaczania kapitału regulacyjnego i ekonomicznego, akceptacja metodologii pomiaru ryzyka finansowego i form jego sprawozdawczości, ustalania zasad podziału operacji Banku na portfel handlowy i bankowy, ustalanie struktury i minimalnej wielkości rezerw płynnościowych Banku, podejmowanie decyzji w sprawie neutralizacji sytuacji awaryjnej związanej z zagrożeniem utraty płynności. Ponadto, Komitet Ryzyka dokonuje regularnych przeglądów ekspozycji Banku na ryzyko rynkowe, ryzyko stopy procentowej księgi bankowej, ryzyko płynności, ryzyko kredytowe w ujęciu portfelowym oraz ryzyko operacyjne, ocenia sytuację w zakresie adekwatności kapitałowej Banku i poziomu wymogów kapitałowych, strat operacyjnych i profilu ryzyka operacyjnego Banku, przestrzegania limitów ustalonych przez Komitet oraz wprowadzonych regulacyjnie przez instytucje nadzorcze, przestrzegania limitów rozliczeniowych i limitów przedrozliczeniowych, wyników finansowych jednostek front-office, zgodności cenowej zawieranych transakcji z sytuacją rynkową w chwili zawarcia transakcji. Posiedzenia Komitetu odbywają się co najmniej raz w miesiącu.

Komitet Kredytowy Zarządu Banku jest złożony z członków Zarządu, doradcy Zarządu oraz dyrektorów: Departamentu Kredytów Korporacyjnych, Departamentu Administrowania Kredytami (oba posiadający prawo

głosu), Departamentu Transakcji Handlowych (bez prawa głosu). Komitet jest odpowiedzialny za decyzje kredytowe dotyczące: zaangażowania przekraczającego 50 milionów zł, konwersji długu na akcje i obligacje, itd. i inne decyzje przekraczające kompetencje niższych organów decyzyjnych. Komitet rozpatruje decyzje w trybie cotygodniowych posiedzeń, a w uzasadnionych przypadkach ad hoc.

Dyrektor Banku ds. Zarządzania Ryzykiem nadzoruje Pion Ryzyka, w którego skład wchodzi jednostki Banku przedstawione w dolnej części poniższego schematu.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym jest zintegrowanym i ciągłym procesem operacyjnym zarówno na poziomie transakcyjnym jak i portfelowym. Proces ten jest przeprowadzany w ramach departamentów kredytowych odpowiedzialnych za ściśle zdefiniowanie obszarów komplementarnych. Misją Departamentu Kredytów Korporacyjnych (DKK) jest przede wszystkim wdrożenie bankowej polityki kredytowej oraz kontrola i zarządzanie ryzykiem kredytowym Banku i jednostek zależnych Grupy BRE Banku w ramach Bankowości Korporacyjnej. Kluczowymi funkcjami DKK są: analiza i zarządzanie ryzykiem kredytowym Banku, jednostek zależnych Grupy BRE Banku (z wyłączeniem kredytów detalicznych), monitorowanie struktury zaangażowania portfela ryzyka, analizowanie i zarządzanie ryzykiem kredytowym dla kraju i kontrola limitów krajowych, kontrolowanie limitów w odniesieniu do klienta (dla klientów niefinansowych, banków i międzynarodowych instytucji finansowych), wyznaczanie ratingu klienta i ratingu EL (expected loss). Misją Departamentu Administrowania Kredytami (DAK) jest administrowanie ryzykiem kredytowym w ramach bankowości korporacyjnej i prywatnej. W szczególności DAK administruje rezerwami na ryzyko kredytowe oraz monitoruje ryzyko koncentracji dużych zaangażowań. Misją Departamentu Kredytów Detalicznych jest zarządzanie ryzykiem kredytowym w ramach bankowości detalicznej. Głównymi funkcjami zarządzania ryzykiem kredytowym departamentu jest administrowanie i wyliczanie wielkości kredytów dla klientów bankowości detalicznej, monitorowanie i egzekwowanie należności kredytowych oraz implementacja systemu podejmowania decyzji. Wszystkie trzy departamenty współpracują ściśle w wyznaczonych obszarach. Ostatecznie ryzyko kredytowe na poziomie portfela jest monitorowane, wyceniane i raportowane przez Departament Ryzyka Finansowego (DRF).

Kontrola ryzyka rynkowego jest realizowana w DRF oraz w Biurze Kontroli Operacji Finansowych (BKF). W tym zakresie DRF odpowiada za rozwój metod pomiaru ryzyka rynkowego i tworzenie modeli wyceny instrumentów finansowych, pomiar ekspozycji na ryzyko rynkowe portfeli jednostek front-office za pomocą wartości zagrożonej (tzw. VaR) oraz wartości testów warunków skrajnych. DRF monitoruje i kontroluje wykorzystanie limitów dla tych miar ustanowionych przez Komitet Ryzyka oraz zapewnia bieżące i okresowe raportowanie ekspozycji na ryzyko rynkowe dla jednostek front-office oraz odpowiednich Komitetów i bezpośrednio dla Dyrektora Banku ds. Zarządzania Ryzykiem. Ponadto DRF monitoruje poziom ryzyka rynkowego w spółkach Grupy BRE Banku.

BKF zajmuje się ustalaniem wyniku finansowego na transakcjach dokonywanych przez front-office oraz dostarczaniem codziennych informacji dotyczących wycen instrumentów finansowych do pionu finansów. Biuro również administruje systemami informatycznymi wykorzystywanymi przez front-office i w tym zakresie do jego kompetencji należy m.in. ustalanie praw dla użytkowników oraz zasilanie tych systemów w dane rynkowe. Do kompetencji BKF należy również kontrola wykonywania transakcji w ramach przyznanych limitów kredytowych (obejmujących limity na ryzyko przedrocznicowe, rozliczeniowe oraz limity na ryzyko emitenta i ryzyko kraju) na działalność handlową i eskalacja przekroczeń. Ponadto BKF weryfikuje czy transakcje zawierane przez front-office są wykonane po cenach rynkowych obowiązujących w momencie zawarcia transakcji.

Zarządzanie ryzykiem płynności ma na celu zapewnienie i utrzymywanie zdolności Banku do wywiązywania się zarówno z bieżących, jak i przyszłych zobowiązań, z uwzględnieniem kosztów pozyskania płynności. Za zarządzanie płynnością Banku odpowiedzialny jest Departament Skarbu. Departament Ryzyka Finansowego odpowiada za kontrolę i bieżące monitorowanie ryzyka płynności finansowej Banku na poziomie strategicznym i raportuje do Dyrektora Banku ds. Zarządzania Ryzykiem oraz do Komitetu Ryzyka BRE Banku. Departament Ryzyka Finansowego monitoruje płynność finansową w trybie dziennym, wykorzystując metody oparte o analizę przepływów pieniężnych. Pomiar ryzyka płynności bazuje na modelu wewnętrznym, który został zbudowany na podstawie analiz specyfiki Banku, zmienności bazy depozytowej, koncentracji finansowania oraz planowanego rozwoju poszczególnych portfeli.

Codziennemu monitorowaniu poddawane są między innymi wartość niedopasowania w określonych przedziałach czasowych (luka), poziom rezerw płynnościowych Banku oraz stopień wykorzystania zewnętrznych i wewnętrznych limitów płynnościowych. Bank ocenia na bieżąco sytuację płynnościową oraz prawdopodobieństwo jej pogorszenia, stosując metody scenariuszowe, w tym scenariusze typu *stress test*. Bank posiada procedurę awaryjną (LCP) na wypadek zagrożenia utraty płynności. Definiuje ona organizację systemu wczesnego ostrzegania, odpowiedzialność osób i Komitetów w odniesieniu do całości procesu postępowania awaryjnego oraz na poszczególnych jego etapach.

Funkcja kontroli i monitorowania ryzyka operacyjnego realizowana jest w BRE Banku oraz na poziomie skonsolidowanym w Grupie BRE Banku przez Departament Ryzyka Finansowego. W celu kontroli ryzyka operacyjnego BRE Bank zbiera dane o zdarzeniach i stratach operacyjnych (baza danych strat operacyjnych), przeprowadza regularnie samoocenę ryzyka operacyjnego w jednostkach organizacyjnych, zbiera i monitoruje kluczowe wskaźniki ryzyka, a także tworzy i analizuje scenariusze ryzyka operacyjnego w celu identyfikacji zdarzeń, które potencjalnie mogą spowodować bardzo duże straty operacyjne. Jednocześnie utrzymywana jest komunikacja z wszystkimi obszarami działania Banku (zarówno obszarami biznesowymi, jak również wsparcia) w celu podjęcia działań zapobiegawczych w momencie zasygnalizowania przez systemy kontroli ryzyka krytycznych zdarzeń w jakimkolwiek obszarze działania. Wyniki kontroli i monitorowania ryzyka operacyjnego są regularnie raportowane do Zarządu Banku, do Komitetu Ryzyka BRE Banku oraz do Dyrektora Banku ds. Zarządzania Ryzykiem. W ramach sprawowania kontroli ryzyka operacyjnego Departament Ryzyka Finansowego blisko współpracuje z innymi jednostkami i projektami realizowanymi w Banku i odnoszącymi się do ryzyka operacyjnego, w szczególności wymienić tutaj można współpracę z Biurem Monitoringu Zgodności, Departamentem Audytu Wewnętrznego, projektem Zapewnienia Ciągłości Działania (BCP).

Zwiększony zakres funkcji kontroli ryzyka kredytowego na poziomie Grupy jest realizowany przez specjalnie utworzone w tym celu Biuro w Departamencie Kredytów Korporacyjnych. Głównymi zadaniami Biura są: analiza ryzyka kredytowego związanego z nowymi ekspozycjami Spółek oraz uczestnictwo w komitetach ryzyka kredytowego, monitorowanie ryzyka kredytowego największych zaangażowań, analiza jakości portfela kredytowego, uczestnictwo w projektach rozwoju i modyfikacji strategii, polityk oraz zasad zarządzania ryzykiem stosowanych przez Spółki, nadzór nad planowaniem oraz sposobem zawiązywania i rozwiązywania rezerw, ponadto audyt największych zaangażowań w odniesieniu do wszystkich zobowiązań Grupy (konsolidacja zobowiązań).

Istotną rolę w procesie zarządzania ryzykiem w Banku odgrywa dobrze zorganizowany system raportowania. Z jednej strony, Dyrektorzy jednostek organizacyjnych Banku, w których odbywa się operacyjnie zarządzanie poszczególnymi rodzajami ryzyka, raportują bezpośrednio i na bieżąco do Członków Zarządu nadzorujących te jednostki. Z drugiej strony, w zakresie ryzyk mierzalnych, jednostki Pionu Ryzyka kontrolujące i monitorujące ryzyko, przekazują niezależne raporty odnośnie ryzyka Dyrektorom jednostek Banku, w których odbywa się operacyjnie zarządzanie poszczególnymi rodzajami ryzyka, oraz Dyrektorowi Banku ds. Zarządzania Ryzykiem i odpowiednim Komitetom Zarządu Banku. Dyrektor Banku ds. Zarządzania Ryzykiem regularnie przedstawia Komisji ds. Ryzyka Rady Nadzorczej oraz Zarządowi Banku raporty na temat nadzorowanych rodzajów ryzyka. Ponadto, powyższe organy otrzymują regularnie raporty informujące o całościowym profilu ryzyka Banku. W szczególności, kwartalny raport dotyczący ryzyka, przeznaczony na potrzeby Komisji ds. Ryzyka Rady Nadzorczej, opracowywany przez jednostki Pionu Ryzyka, przedstawia całościowe syntetyczne ujęcie profilu ryzyka Banku. Ponadto, każde zdarzenie mające znaczący wpływ na profil ryzyka Banku jest doraźnie i bezzwłocznie raportowane na adekwatnym, do skali zaistniałej sytuacji, poziomie zarządzania ryzykiem.

Komitet ds. Zarządzania Kapitałem pod przewodnictwem Członka Zarządu (Dyrektora Banku ds. Finansów), jest ciałem kolegalnym pełniącym m.in. funkcję doradczą wobec Zarządu Banku w zakresie zarządzania kapitałem. W skład Komitetu wchodzi głównie Dyrektorzy departamentów z Pionu Finansów, Ryzyka, Bankowości Inwestycyjnej, Korporacyjnej i Detalicznej. Komitet w szczególności rekomenduje Zarządowi działania w zakresie zarządzania kapitałem, w tym Politykę Zarządzania Kapitałem Banku, działania dotyczące utrzymywania przez Bank i Grupę bezpiecznego poziomu i optymalnej struktury kapitałów, działania dotyczące zwiększania efektywności wykorzystania kapitałów, projekty procedur wewnętrznych Banku dotyczące procesów planowania i zarządzania kapitałowego.

Ponadto Komitet realizuje funkcje w zakresie monitorowania i kształtowania struktury, poziomu kapitałów w celu optymalnej alokacji kapitału przy uwzględnieniu wewnętrznej strategii Banku odnośnie poziomu współczynnika wypłacalności i wypracowania optymalnego zwrotu na kapitale. Dodatkowo Komitet uczestniczy w procesie identyfikacji i weryfikacji istotności ryzyk. Komitet posiada uprawnienia do podejmowania decyzji w zakresie:

- 1) ustalania zasad zarządzania kapitałem regulacyjnym i wewnętrznym,
- 2) akceptacji procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego,
- 3) ustalania zasad szacowania i alokacji kapitału na poszczególne obszary działalności biznesowej Banku w zależności od faktycznie podejmowanego poziomu ryzyka,
- 4) określenia zasad ustalania marż minimalnych w odniesieniu do zaangażowanego kapitału i ponoszonego ryzyka,
- 5) wprowadzenia mierników kapitałowych,
- 6) limitów wykorzystywania kapitału na poszczególne obszary działalności biznesowej Banku i jednostki organizacyjne Banku.

Komitet posiada uprawnienia do akceptacji działań mających na celu optymalizację wykorzystania kapitału, oraz strategii kapitałowej Banku, a w szczególności długoterminowych celów kapitałowych Banku w zakresie adekwatności kapitałowej oraz preferowanej struktury kapitału.

W Banku działa Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO).

Komitet ALCO pełni funkcje doradcze wobec Zarządu Banku w zakresie:

- 1) zarządzania aktywami i pasywami,
- 2) zarządzania płynnością,
- 3) finansowania Banku oraz Grupy BRE Banku.

Do jego zadań należy:

- 1) podejmowanie decyzji w zakresie płynności oraz źródeł finansowania z uwzględnieniem struktury walutowej i terminowej,
- 2) zarządzanie bilansem Banku poprzez system stawek transferowych funduszy,
- 3) przeprowadzanie regularnego przeglądu:
  - a) płynności,
  - b) wielkości i struktury walutowej oraz terminowej portfela kredytów i depozytów,
  - c) poziomu finansowania stabilnego w odniesieniu do kwoty aktywów niepłynnych,
  - d) kształtowania się aktywów ważonych ryzykiem, poziomu kapitału oraz współczynników kapitałowych,
- 4) przeprowadzanie analiz testów warunków skrajnych (stress – testy).

W skład Komitetu wchodzi:

- 1) Przewodniczący Komitetu – Członek Zarządu, Dyrektor Banku ds. Bankowości Inwestycyjnej,
- 2) Wiceprzewodniczący Komitetu – Członek Zarządu, Dyrektor Banku ds. Finansów,
- 3) Członkowie Komitetu:
  - a) Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny Banku,
  - b) Wiceprezes Zarządu, Dyrektor Banku ds. Zarządzania Ryzykiem,
  - c) Dyrektor Departamentu Controllingu i Informacji Zarządczej,
  - d) Dyrektor Departamentu Rachunkowości,
  - e) Dyrektor Departamentu Ryzyka Finansowego,
  - f) Dyrektor Departamentu Skarbu.

Przewodniczący Komitetu może zapraszać na posiedzenia innych pracowników Banku lub spółek Grupy BRE Banku, gdy uzna, iż ich obecność jest uzasadniona zakresem tematycznym poruszanych zagadnień.

Komitet odbywa stałe posiedzenia raz w miesiącu. W uzasadnionych przypadkach Przewodniczący lub Wiceprzewodniczący Komitetu, może zwołać z własnej inicjatywy lub na wniosek jednego z członków Komitetu, posiedzenie nadzwyczajne.

Kompetencje przy zatwierdzaniu decyzji kredytowych

Bank aktywnie zarządza ryzykiem kredytowym zmierzając do optymalizacji jego poziomu. W tym celu w całej strukturze Banku stosuje się jednolite zasady zarządzania ryzykiem kredytowym. Do głównych zasad należą: oddzielenie funkcji oceny ryzyka kredytowego od funkcji biznesowych, ustalanie limitów zaangażowania, monitorowanie ryzyka koncentracji dużych zaangażowań oraz monitorowanie ryzyka koncentracji w innych istotnych wymiarach. Oddzielenie funkcji oceny ryzyka kredytowego od funkcji biznesowych funkcjonuje w Banku na wszystkich szczeblach do poziomu Zarządu włącznie. Administrowanie zaangażowaniami niosącymi ryzyko kredytowe po udzieleniu produktu jest także realizowane w Pionie Ryzyka, w całkowitej niezależności od Pionu Sprzedaży. Ustalanie limitów zaangażowania dotyczy poszczególnych klientów oraz grup podmiotów powiązanych, branż i krajów itp. Monitorowanie ryzyka koncentracji dużych zaangażowań polega na limitowaniu, obserwacji i rezerwacji przez jednostki oferujące produkty obarczone ryzykiem planowanych przyszłych ekspozycji w korespondencji z prawnymi limitami wynikającymi z ustawy Prawo bankowe.

W Pionie Bankowości Korporacyjnej funkcjonuje system podejmowania decyzji kredytowych. Decyzje w sprawach produktów obciążonych ryzykiem kredytowym podejmowane są przez organy decyzyjne, których skład, zadania i zasady działania są jednolite dla wszystkich szczebli, różnią się jedynie swoimi uprawnieniami. Kompetencje organów decyzyjnych są ustalane na podstawie kwoty dopuszczalnego łącznego zaangażowania Banku na Klienta lub grupę klientów powiązanych oraz ratingu zaangażowania na Klienta lub grupę klientów powiązanych, ustalonego zgodnie z wewnętrzną regulacją Banku. Zróżnicowanie ratingu oparte jest o prawdopodobieństwo utraty przez klienta zdolności spłaty jego zobowiązań. Każda decyzja kredytowa poprzedzona jest oceną ryzyka wykonaną przez doświadczonego analityka. Zasadniczym celem takiej analizy jest określenie tzw. EL-ratingu, czyli jakości klienta mierzonej ewentualną spodziewaną stratą wynikającą z zaangażowania Banku w finansowanie jego działalności. W zależności od wielkości zaangażowania Banku na klienta oraz jego ratingu decyzje podejmowane są przez właściwe organy decyzyjne.

Proces decyzyjny przy klientach bankowości prywatnej jest analogiczny, jak w korporacjach, tzn. organy decyzyjne (komitety kredytowe) podejmują decyzje w ramach przyznanych uprawnień, a na wyższy szczebel decyzyjny kierowane są odwołania od decyzji kredytowych. Produkty oferowane klientom bankowości prywatnej charakteryzują się elastyczną konstrukcją i każdorazowo są dostosowywane do indywidualnych potrzeb.

Innymi zasadami kieruje się Bank w ocenie ryzyka finansowania klientów detalicznych (mBank i MultiBank). Ze względu na odmienny profil tych klientów, wielkość zaangażowania na klienta oraz głęboką standaryzację produktów oferowanych tym klientom, ocena ryzyka oraz kryteria podejmowania decyzji kredytowych różnią się od tych dotyczących klientów korporacyjnych. Proces decyzyjny jest tu w znacznym stopniu zautomatyzowany, zarówno w zakresie pozyskiwania danych o kredytobiorcy z wewnętrznych oraz zewnętrznych źródeł danych, jak i oceny ryzyka wykonywanej przy użyciu technik scoringowych i segmentacyjnych. Niewielki obszar uznaniowości dotyczy jedynie czynności polegających głównie na weryfikacji dokumentacji kredytowej. Czynności te wykonywane są przez komórki operacyjne umiejscowione w Pionie Ryzyka. W odniesieniu do klientów mBanku i MultiBanku wszelkie sytuacje odbiegające od standardu kierowane są na wyższy szczebel decyzyjny.

Szczególnie istotnym obszarem detalicznej działalności kredytowej Banku jest kredytowanie nieruchomości z zabezpieczeniem hipotecznym. Bank dąży do minimalizowania ryzyka zaniechania spłaty poprzez bardzo konserwatywne podejście do oceny zdolności kredytowej oraz preferencje dla klientów posiadających pozytywną historię kredytową. W odniesieniu do pozostałych produktów kredytowych oferowanych klientom mBanku i MultiBanku, Bank rygorystycznie przestrzega zasady nieudzielania kredytów niezabezpieczonych, takich jak limity w rachunku, karty kredytowe, pożyczki gotówkowe dla nowych klientów, nieposiadających wykształconej relacji z Bankiem lub pozytywnej historii kredytowej w systemie bankowym. Zasada ta skutecznie limituje zarówno ryzyko kredytowe jak i operacyjne.

Nowa Umowa Kapitałowa

Bank realizuje projekt wdrożenia metod zaawansowanych (AIRB) liczenia wymogów kapitałowych i współczynnika wypłacalności. Efektem realizacji projektu będzie przygotowanie Banku do spełnienia wymogów AIRB Basel II i opracowanie wniosku przedkładanego KNF w celu uzyskania zgody na stosowanie metod zaawansowanych.

Z uwagi na bardzo dużą złożoność i kompleksowość procesu przygotowań do wdrożenia metod AIRB, projekt Basel II AIRB uzyskał najwyższy priorytet Zarządu Banku, a w realizację zadań projektowych zostali zaangażowani zarówno pracownicy Banku, pracownicy wspierającej Bank firmy konsultingowej, jak również liczny zespół specjalistów z Commerzbanku biorących udział w realizacji zadań projektowych.

Strategicznym celem projektu jest zapewnienie potencjału rozwojowego Grupy BRE Banku w wyniku optymalizacji poziomu i struktury aktywów ważonych ryzykiem, a w konsekwencji także lepszego dopasowania struktury i poziomu wymogów kapitałowych do profilu ryzyka wynikającego z prowadzonej działalności biznesowej.

Bardzo istotną wartością dodaną wynikającą z bezpośredniego zaangażowania w realizację projektu akcjonariusza strategicznego BRE Banku jest nie tylko operacyjna pomoc w realizacji zadań projektowych, ale także przepływ wiedzy, doświadczeń i rozwiązań zarówno metodologicznych jak i IT wypracowanych w ramach projektu Basel II AIRB w Commerzbanku. Rozwiązania te są adoptowane do potrzeb i uwarunkowań funkcjonowania BRE Banku, a także, co jest bardzo istotne, dobrze odzwierciedlają specyfikę polskiego rynku.

Wpływ światowego kryzysu na zarządzanie ryzykiem finansowym

Światowy kryzys finansowy miał wpływ również na stan polskiej gospodarki i spowodował, że polskie instytucje finansowe, banki w szczególności, znalazły się niekorzystnym środowisku. BRE Bank nie był wyjątkiem w tym względzie. Ponieważ jednym z głównych problemów, który się ujawnił od samego początku kryzysu, była wysychająca płynność na rynku międzybankowym, Komitet Ryzyka BRE Banku w październiku 2008 roku zdecydował żeby podjąć działania w ramach planu awaryjnego w celu zabezpieczania zdolności Banku do regulowania swoich zobowiązań oraz w celu zapewnienia sobie stabilnych źródeł finansowania, mimo iż profil płynnościowy Banku w tym czasie był bezpieczny i stabilny. Dodatkowo, aby mieć możliwość adekwatnej oceny potrzeb płynnościowych Banku, scenariusze stosowane do określania profilu płynnościowego Banku zostały zmodyfikowane tak, aby odpowiadały bieżącej sytuacji na rynkach finansowych.

Drugim problemem, przed którym stanął Bank, była rosnąca ekspozycja kredytowa Banku na klientów korporacyjnych z tytułu zawartych transakcji pochodnych spowodowana przez gwałtowną zmianę trendów parametrów rynkowych, między innymi takich jak, przyspieszone osłabianie się złotego oraz wysoka zmienność rynkowa. W reakcji na tą sytuację, w uzupełnieniu do typowych działań w takich przypadkach, takich jak wezwania klientów do uzupełniania zabezpieczenia, Bank zweryfikował wewnętrzne parametry stosowane do wyznaczania przyszłej potencjalnej ekspozycji kredytowej z tytułu zawieranych transakcji pochodnych tak, aby odzwierciedlała ona adekwatnie to ryzyko w napiętej sytuacji rynkowej. Ponadto, aby zapewnić rzetelną wycenę pozycji Banku w dłużnych papierach komercyjnych, Bank do wyceny tych papierów zastosował uaktualnione spready kredytowe, które oprócz bieżącego ryzyka niewypłacalności emitenta, uwzględniają ryzyko koncentracji i koszt konsumpcji kapitału.

W obliczu kryzysu finansowego Bank zdecydował także, aby w procesie oceny adekwatności kapitałowej kapitał ekonomiczny Banku był kalkulowany konserwatywnie przy założeniu występowania silnych korelacji między poszczególnymi kategoriami ryzyka.

3.1 Strategia wykorzystywania instrumentów finansowych

Ze swojej natury działalność Banku skupia się przede wszystkim na wykorzystywaniu instrumentów finansowych, w tym instrumentów pochodnych. Bank przyjmuje depozyty klientów zarówno o stałym, jak i zmiennym oprocentowaniu, na różne okresy, oraz stara się wypracować wyższe niż przeciętne marże procentowe, lokując przyjęte środki w aktywa wysokiej jakości. Bank stara się powiększać marże procentowe, gromadząc środki krótkoterminowe i pożyczając je na dłuższe okresy przy wyższym oprocentowaniu, zachowując przy tym wystarczający poziom płynności, aby móc regulować wszystkie pojawiające się zobowiązania.

Bank stara się także poprawić swoje wyniki dzięki uzyskiwaniu wyższych niż przeciętne marż, po pomniejszeniu o rezerwy, poprzez pożyczanie środków klientom korporacyjnym i indywidualnym o różnej zdolności kredytowej. Zaangażowanie tego rodzaju obejmuje nie tylko kredyty i pożyczki wykazywane w bilansie, ale także gwarancje i inne zobowiązania pozabilansowe, takie jak akredytywy, gwarancje należytego wykonania i inne.

Bank prowadzi również obrót instrumentami finansowymi notowanymi na giełdzie oraz dostępnymi na rynkach pozagiełdowych, w tym instrumentami pochodnymi, w celu wykorzystania krótkoterminowych zmian sytuacji na rynku instrumentów kapitałowych, obligacji, walut i stóp procentowych. Zarząd ustala limity poziomu zaangażowania w stosunku do pozycji rynkowych overnight i intra-day.

Rachunkowość zabezpieczeń

W prezentowanych w sprawozdaniu finansowym okresach sprawozdawczych Bank nie stosował rachunkowości zabezpieczeń.

3.2 Ryzyko kredytowe

Bank narażony jest na ryzyko kredytowe, czyli ryzyko, że kredytobiorca nie będzie mógł spłacić całości zobowiązania wobec Banku w terminie. Na dzień bilansowy tworzone są rezerwy na poniesione straty. Ze względu na wysoką koncentrację portfela ryzyka, zmiany w gospodarce lub kondycji sektora gospodarki, który ma znaczny udział w portfelu Banku, mogą powodować dodatkowe ryzyko, na które na dzień bilansowy nie utworzono rezerwy. W związku z tym kierownictwo dokładnie monitoruje klientów i grupy klientów, na których ekspozycja Banku jest znacząca.

Bank zarządza poziomem ryzyka kredytowego, jakie podejmuje ustalając limity akceptowanego ryzyka w odniesieniu do jednego kredytobiorcy lub grupy kredytobiorców powiązanych oraz poprzez strukturę sublimitów. Sublimity pozwalają z jednej strony dopasować funkcjonalnie limit do potrzeb klientów, z drugiej strony kontrolować poprawność wykorzystania postawionych do dyspozycji klienta środków. Zarządzanie ryzykiem uwzględnia także ustalanie limitów w odniesieniu do koncentracji terytorialnej i branżowej. Ryzyko kredytowe monitorowane jest na bieżąco, na podstawie wpływających dokumentów finansowych klientów oraz na podstawie obserwacji wszelkich trendów, sygnałów i prognoz gospodarczych. Dodatkowo Bank dysponuje dostępem do baz zewnętrznych oraz serwisów informacyjnych, zbierających dane gospodarcze w wielu przekrojach.

W 2008 roku Bank przykładął znaczącą uwagę do monitorowania polityki kredytowej. Efektem tego było bardziej restrykcyjne podejście w obszarze oceny zdolności kredytowej oraz w obszarze dopuszczalnych zabezpieczeń.

Do najważniejszych zmian można zaliczyć:

1. zmianę parametrów modelu obliczania zdolności kredytowej (obniżenie dostępnej kwoty kredytu przeciętnie o 10%),
2. wprowadzenie ograniczeń w obszarze udzielania kredytów klientom bez udokumentowanej pozytywnej historii kredytowej,
3. wprowadzenie ograniczeń w obszarze udzielania kredytów na nieruchomości znajdujące się w procesie budowy,
4. ograniczenie dostępnej kwoty kredytu dla transakcji charakteryzujących się najwyższą szkodowością i/lub zabezpieczonych na nieruchomościach zlokalizowanych na rynkach o niskim poziomie płynności (poprzez ograniczenie dopuszczalnych poziomów LtV),
5. ograniczenie maksymalnej kwoty kredytu hipotecznego z tzw. ubezpieczeniem niskiego wkładu do poziomu 100% wartości nieruchomości,
6. w ramach kredytów udzielanych małym firmom wprowadzenie zasady o obowiązkowym zabezpieczeniu w postaci hipoteki dla kredytów o wartości powyżej 1 mln PLN oraz o obniżeniu dla tego typu transakcji dopuszczalnego poziomu LtV o 20 punktów procentowych.

3.2.1 Zabezpieczenia

Instrumenty pochodne

Bank sprawuje ścisłą kontrolę nad otwartymi pozycjami pochodnymi netto, tzn. różnicą pomiędzy kontraktami kupna i sprzedaży, zarówno pod względem kwoty, jak i okresu obowiązywania. W dowolnym momencie kwota podlegająca ryzyku kredytowemu ogranicza się do bieżącej wartości godziwej instrumentów, których wycena jest dodatnia (tzn. aktywów), co w odniesieniu do instrumentów pochodnych, stanowi jedynie niewielki ułamek wartości umowy lub wartości nominalnych wykorzystywanych do wyrażania wolumenu istniejących instrumentów. Poziomem ekspozycji na to ryzyko kredytowe zarządza się w ramach ogólnych limitów kredytowych dla klientów, łącznie z potencjalną ekspozycją na ryzyko wynikające ze zmian na rynku. W przypadku wzrostu wartości ekspozycji (wzrost wyceny korzystnej dla Banku lub teoretycznie wzrost wag ryzyka do kalkulacji potencjalnej straty) z tytułu transakcji pochodnych lub w przypadku przekroczenia kwoty limitu, klient jest wzywany do złożenia (lub uzupełnienia) zabezpieczenia. Zwykle nie uzyskuje się zabezpieczeń w odniesieniu do ryzyka kredytowego związanego z tymi instrumentami, z wyjątkiem sytuacji, gdy Bank wymaga od kontrahentów depozytów zabezpieczających.

Specjalne porozumienia ramowe

Bank dodatkowo ogranicza ryzyko strat kredytowych zawierając specjalne porozumienia ramowe z kontrahentami, z którymi zawiera transakcje o znacznym wolumenie. Specjalne porozumienia ramowe z zasady nie powodują kompensaty aktywów i zobowiązań bilansowych, ponieważ transakcje zazwyczaj rozlicza się w kwotach brutto. Ryzyko kredytowe związane z korzystnymi umowami jest jednak zmniejszane poprzez specjalne porozumienie ramowe, ponieważ w przypadku naruszenia warunków umowy wszystkie rozliczenia z kontrahentem są wypowiedane i realizowane w kwotach netto. Całkowita ekspozycja Banku na ryzyko kredytowe z tytułu instrumentów pochodnych objętych specjalnymi porozumieniami ramowymi może w krótkim czasie ulec znacznym zmianom, ponieważ ma na nie wpływ każda transakcja objęta porozumieniem.

Zobowiązania pozabilansowe o charakterze kredytowym

Głównym celem tych instrumentów jest zapewnienie dostępności środków dla klientów zgodnie z zapotrzebowaniem. Gwarancje i akredytywy "stand by", stanowiące nieodwołalne zapewnienia, że Bank spłaci zobowiązania klienta wobec osób trzecich, jeżeli klient nie będzie w stanie ich spłacić, są związane z takim samym ryzykiem jak kredyty. Akredytywy dokumentowe i akredytywy typu listu kredytowego (CLC), które są pisemnymi zobowiązaniami Banku wydanymi na rzecz klienta, upoważniającymi osoby trzecie do wypisywania czeków na Bank do ustalonej kwoty na określonych warunkach, są zabezpieczone na dostawach towarów, których dotyczą, przez co związane są z mniejszym ryzykiem niż bezpośredni kredyt.

Zobowiązania pozabilansowe o charakterze kredytowym dotyczą niewykorzystanej części udzielonych kredytów, gwarancji i akredytyw. Jeżeli chodzi o ryzyko kredytowe z tytułu zobowiązań do udzielenia kredytu, Bank jest potencjalnie narażony na straty w wysokości równej całej kwocie niewykorzystanych zobowiązań do udzielenia kredytów. Prawdopodobna wysokość straty jest jednak niższa od całej kwoty niewykorzystanych zobowiązań do udzielenia kredytów, ponieważ większość z tych zobowiązań uzależniona jest od spełnienia przez klientów określonych standardów kredytowych. Bank monitoruje okresy obowiązywania zobowiązań do udzielenia kredytów, ponieważ w przypadku dłuższych okresów ryzyko kredytowe jest zazwyczaj większe.

Zabezpieczenia na papierach wartościowych wynikające z transakcji *buy sell back*

Bank przyjmuje zabezpieczenia w postaci papierów wartościowych z tytułu zawartych transakcji *buy sell back*. W zależności od umowy zabezpieczenie to może być sprzedane lub ponownie zastawione. Łączna wartość rynkowa zabezpieczeń, które mogą być sprzedane lub ponownie zastawione także w przypadku braku defaultu klienta, na dzień 31 grudnia 2008 roku wynosiła 925 775 tys. zł (31 grudnia 2007 roku: 1 183 586 tys.), w tym wartość przyjętych zabezpieczeń ponownie sprzedanych lub obciążonych innym zastawem na dzień 31 grudnia 2008 roku wynosiła 806 583 tys. zł (31 grudnia 2007 roku: 1 129 754 tys. zł).

Zabezpieczenia akceptowane przez BRE Bank

Bank, podejmując decyzję o udzieleniu produktu niosącego ryzyko kredytowe, dąży do uzyskania adekwatnego do podejmowanego ryzyka zabezpieczenia o jak najwyższej jakości. Jakość zaproponowanych zabezpieczeń rzeczowych ocenia się według ich płynności i wartości rynkowej, natomiast zabezpieczeń osobistych według sytuacji finansowej zabezpieczającego. Ponadto w ocenie jakości zabezpieczenia istotne znaczenie ma jego wpływ na utratę wartości portfela kredytowego. Jakość akceptowanych zabezpieczeń jest skorelowana z kwotą produktu obciążonego ryzykiem kredytowym oraz z poziomem ryzyka związanego z udzieleniem danego produktu.

Do najczęściej stosowanych przez Bank form zabezpieczeń należą:

- a) kaucja pieniężna,
- b) depozyt gwarancyjny lub blokada pieniężna w BRE Banku SA,
- c) przelew wierzytelności (cesja praw),
- d) hipoteka na nieruchomościach,
- e) zastaw rejestrowy,
- f) przewłaszczenie na zabezpieczenie,

- g) weksel - w tym weksel gwarancyjny in blanco z deklaracją wekslową,
- h) list patronacki wystawiony przez firmę, której wiarygodność i rzetelność znana jest na międzynarodowych rynkach finansowych,
- i) gwarancje i poręczenia.

W przypadku zabezpieczeń typu osobistego (np. poręczenie, gwarancja) dokonywana jest ocena kondycji i wiarygodności podmiotu wystawiającego takie zabezpieczenie do dyspozycji Banku.

W przypadku zabezpieczeń rzeczowych stosuje się następujące zasady oceny ich wartości:

Wartość środków trwałych ustanowionych jako zabezpieczenia ustalana jest na podstawie operatu szacunkowego, sporządzonego przez uprawnionego rzeczoznawcę. Przedłożony w Banku operat jest weryfikowany przez zespół specjalistów usytuowany w Departamencie Kredytów Korporacyjnych, który sprawdza poprawność przyjęcia wartości rynkowej oraz ocenia płynność zabezpieczenia z punktu widzenia Banku. W procesie weryfikacji brane są pod uwagę następujące czynniki:

- a) dla zabezpieczeń na nieruchomościach:
  - rodzaj nieruchomości (przemysłowa, mieszkalna, komercyjna),
  - status prawny,
  - przeznaczenie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego,
  - charakterystyka techniczna budynków i budowli,
  - charakterystyka gruntu,
  - sytuacja na lokalnym rynku,
  - inne czynniki cenotwórcze,
- b) dla zabezpieczeń na maszynach i urządzeniach:
  - ogólne przeznaczenie i funkcja w procesie technologicznym/możliwości alternatywnego wykorzystania,
  - charakterystyka techniczna i parametry,
  - warunki eksploatacji i utrzymania,
  - dostępność podobnych maszyn i urządzeń,
  - aktualna sytuacja rynkowa,
  - prognozowane trendy zapotrzebowania na określone maszyny w powiązaniu z sytuacją w sektorach przemysłowych stosujących te maszyny,
- c) dla zabezpieczeń ustanowionych na zapasach:
  - wymagania formalno-prawne dotyczące określonych produktów (np. certyfikat bezpieczeństwa "CE" dla sprzętu elektrycznego, dopuszczenie UDT dla urządzeń pracujących pod ciśnieniem itd.),
  - możliwości sprzedaży,
  - wymagane warunki magazynowania (np. dla materiałów papierowych wrażliwych na wilgoć, materiałów precyzyjnych wrażliwych na zapylenie itp.),
  - ochrona i ubezpieczenia zarówno obiektu magazynowego jak i przechowywanych w nim towarów.

3.2.2 Opis systemu ratingowego

System ratingowy BRE Banku

Obecna metodologia ratingowa (RC-POL) jest dwustopniowa, oparta o:

- rating dłużnika (PD-rating) - określa prawdopodobieństwo zaniechania regulowania zobowiązań (PD – *Probability of Default*)
- rating kredytowy (EL-rating) - określa oczekiwaną stratę (EL, ang. *Expected Loss*), i bierze pod uwagę zarówno ryzyko związane z klientem (PD) jak i specyfikę transakcji (LGD, ang. *Loss Given Default* – strata na skutek zaniechania regulowania zobowiązań). EL wyrażone jest w postaci iloczynu PD*LGD. Wskaźnik EL wykorzystywany jest głównie na etapie podejmowania decyzji kredytowej.

Rating dostarcza względne miary ryzyka kredytowego zarówno w skali procentowej (PD% i EL%) jak też według umownej skali od 1,0 do 6,5 (PD-rating, EL-rating).

Kalkulacja PD oparta jest o siedem etapów, które obejmują:

1. Analizę finansową raportów rocznych - opartą na funkcji dyskryminacyjnej, w postaci regresji logistycznej zestawu 9 wskaźników finansowych, oraz odpowiadającej jej statusowi klienta *default/non-default* w horyzoncie jednego roku;
2. Analizę finansową danych śródrocznych obejmującą:
  - ocenę istotnych dla ratingu tendencji,
  - wzrost wartości PD za opóźnienia w aktualizacji danych;
3. Ocenę terminowości składania sprawozdań finansowych;
4. Ocenę ryzyk jakościowych;

- ocena ryzyk obejmuje analizę: danych makroekonomicznych, ryzyk biznesowych, jakości zarządzania, tworzenia wartości dodanej, zasad rachunkowości i innych czynników;
- Wskaźniki ostrzegawcze:
    - 29 wskaźników ostrzegawczych:
      - 14 wskaźników ostrzegawczych wyprowadzonych z analizy finansowej lub jakościowej analizy ryzyka (odpowiedzi),
      - 15 bezpośrednich wskaźników ostrzegawczych,
    - 3 kryteria powodujące obniżenie oceny pośredniej do najniższej,
    - pozostałe 3 kroki wpływające na rating;
  - Stopień integracji grupy dłużnika:
    - uwzględnienie PD spółki nadrzędnej,
    - zróznicowane postępowanie w zależności od PD spółki nadrzędnej;
  - Uwzględnienie dodatkowych kryteriów jakościowych (ang. *overruling*):
    - możliwa jest manualna zmiana PD o jeden stopień w skali.

Rating kredytowy oparty o oczekiwaną stratę (EL) powstaje poprzez nałożenie na ocenę ryzyka klienta analizy ryzyka transakcyjnego wynikającego z wielkości zaangażowania (EAD, ang. *Exposure At Default* – ekspozycja w chwili zaniechania regulowania zobowiązań) oraz z charakteru i stopnia zabezpieczenia transakcji zawartych z danym klientem (LGD – strata na skutek zaniechania regulowania zobowiązań).

EAD jest wielkością obecnego zaangażowania bilansowego powiększonego o założony stopień wykorzystania zobowiązań pozabilansowych banku w chwili zaistnienia stanu „default”.

LGD wyrażone jako procent EAD jest funkcją możliwej do realizacji wartości zabezpieczeń rzeczowych i finansowych, zależnej od typu oraz wartości zabezpieczenia, typu transakcji oraz współczynnika odzyskania należności z innych źródeł niż zabezpieczenia (uzależnione od typu klienta).

System ratingowy generuje prawdopodobieństwo zaniechania regulowania zobowiązań dla kredytobiorców bezpośrednio w postaci PD wyrażonych w procentach na skali ciągłej. Klasy ratingowe tworzone są w oparciu o procedury dzielenia na grupy PD wyrażonego w procentach na podstawie drabinki geometrycznej.

Mapowanie wewnętrznej skali ratingowej PD do ratingów zewnętrznych

Pod-portfel	1				2				3		4				5				6	7				8		
PD rating	1,0 - 1,2	1,4	1,6	1,8	2	2,2	2,4 - 2,6	2,8	3	3,2 - 3,4	3,6	3,8	4	4,2 - 4,6	4,8	5	5,2 - 5,4	5,6 - 5,8	Brak ratingu				6,1 - 6,5			
S&P	AAA	AA+	AA, AA-	A+, A-	A-	BBB+	BBB	BBB-	BB+	BB	BB-	B+	B	B-	B-	CCC+	CCC do CC-	Nie dotyczy				C, D-I, D-II				
	Stopień inwestycyjny										Stopień nieinwestycyjny										Default					

System ratingowy jest oparty na rozwiązaniach Commerzbanku dla średnich klientów (RC-GER). Główna część metodologii została opracowana przez Departament Kontroli Ryzyka Commerzbanku, podobnie rozwiązanie IT. Mapowanie wewnętrznej skali ratingowej do ratingów zewnętrznych odbywa się na podstawie statystyki PD.

Dostosowanie do specyfiki BRE Banku było skoncentrowane głównie na:

- przekształceniu i uzgodnieniu standardów finansowych,
- kalibracji do wewnętrznych danych na temat wskaźników PD dla rynku polskiego,
- dostosowaniu metodologii ratingów opartych o PD (wpływ danych śródrocznych),
- parametryzacji korekt wartości zabezpieczeń (ocena wysokości straty w przypadku zaniechania regulowania zobowiązań przez kontrahenta (LGD)),
- opracowaniu własnych interfejsów w celu zapewnienia możliwości wymiany danych pomiędzy innymi systemami Banku.

Zasady kalkulacji wartości rezerwy portfelowej dla należności korporacyjnych i detalicznych w oparciu o system ratingowy

Rezerwa portfelowa tworzona jest na portfelu kredytowym klientów, którzy nie zostali zaklasyfikowani do kategorii default. Portfel podzielony jest na 8 pod-portfeli dla korporacji w oparciu o ocenę ratingową Klienta (rating), wyznaczonych poprzez agregację zbliżonych ocen skali ratingowej zgodnie z tabelą zaprezentowaną powyżej.

Pod-portfele stanowią grupy homogeniczne, mające zbliżony profil ryzyka kredytowego. Kwota rezerw jest sumą strat poniesionych w wyniku zaistnienia zdarzeń ekonomicznych, które na dzień obliczania rezerw nie zostały jeszcze zidentyfikowane przez Bank.

Prawdopodobieństwo ujawnienia się straty jest modelowane regresją logistyczną opartą na wskaźnikach finansowych i danych jakościowych. Model jest kalibrowany na wewnętrznych danych Banku obejmujących kilkuletni okres obserwacji portfela korporacyjnego. Ustalono, że 9 miesięcy to średni okres, jaki upływa między zaistnieniem negatywnego zdarzenia ekonomicznego a możliwością jego rejestracji przez Bank, jest to tzw. okres

identyfikacji straty (LIP). Zatem w obliczeniach przyjęto horyzont obserwacji równy 9 miesięcy. Wielkość poniesionej straty jest założona na poziomie aktualnego zaangażowania pomnożonego przez LGD (parametr określający stratę na skutek zaniechania regulowania zobowiązań) wyznaczonego przez model ratingowy RC-POL na etapie kalkulacji EL-ratingu.

Charakterystyka korporacyjnego systemu ratingowego jako modelu wrażliwego na zmiany cyklu koniunkturalnego (ang. Point-in-Time), jak też uwzględnienie w modelu finansowych danych śródrocznych oraz wskaźników ostrzegawczych w ocenie Zarządu Banku zapewnia adekwatną reakcję wyliczonych kwot rezerw portfelowych na zmieniające się warunki rynkowe.

Dodatkowo w IV kwartale 2008 roku zrezygnowano z poprzednio planowanej eliminacji dotychczasowych, konserwatywnych założeń modelu (Credit Conversion Factor- CCF=100%, coroczna rekalkulacja modelu) tak, aby zamortyzować oczekiwany efekt opóźnienia pomiędzy szybko pogarszającym się otoczeniem makroekonomicznym a wskazaniami modelu.

Dla potrzeb kalkulacji rezerw na należności detaliczne, kontrakty kredytowe klasyfikowane są do 21 pod-portfeli – grup kontraktów cechujących się zbliżonym poziomem ryzyka. Każdej transakcji przyporządkowane są dwa parametry: prawdopodobieństwo zaistnienia zdarzenia niewypłacalności klienta (PD) oraz wielkość straty wynikającej z tego tytułu (LGD). Kontrakty w ramach jednego pod-portfela, o tym samym statusie zaległości, charakteryzują jednakowe wartości parametrów PD i LGD. Rezerwa portfelowa tworzona jest dla transakcji, w przypadku których nie wystąpiło zdarzenie niewypłacalności, jak również dla należności zaniechanych, w przypadku których uwzględnia się wartość PD równą 100%.

W przypadku należności detalicznych, definicja zdarzenia niewypłacalności stosowana jest w odniesieniu do poszczególnych transakcji kredytowych, a nie dłużników. Oznacza to, że zaniechanie jednego zobowiązania przez dłużnika nie powoduje uznania za zaniechane wszystkich innych jego zobowiązań. Natomiast w przypadku, gdy status zaniechania dotyczy klienta (np. w wyniku wyłudzenia kredytu), wszystkie jego transakcje uznane zostają za zaniechane.

Procedura kalkulacji rezerwy portfelowej na należności detaliczne uwzględnienia zamortyzowaną wartość ekspozycji kredytowej oraz parametry PD i LGD, obliczone na podstawie obserwacji historycznych dla poszczególnych pod-portfeli.

W 2008 roku wprowadzono zmianę dotyczącą okresu identyfikacji straty (LIP) w stosunku do ekspozycji detalicznych. Polegała ona na wydłużeniu horyzontu czasowego z trzech do czterech miesięcy. Zmiana poprzedzona została przeprowadzeniem odpowiedniej analizy historycznej, wskazującej na lepsze dopasowanie modelu do rzeczywistej sytuacji rynkowej przy zastosowaniu horyzontu czteromiesięcznego.

3.2.3 Pomiar utraty wartości

Bank dokonuje pomiaru utraty wartości dla ekspozycji kredytowych zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości nr 37 i 39. Narzędziem do wyliczania odpisów aktualizujących dla zaangażowań z utratą wartości udzielonych klientom korporacyjnym oraz bankom jest intranetowa aplikacja IMPAIRMENT. Proces identyfikacji klientów z utratą wartości i kalkulacji odpisów aktualizacyjnych przebiega następująco:

- określenie przy podejściu indywidualnym wystąpienia przesłanek utraty wartości a przy ich wystąpieniu klasyfikacja klienta do kategorii default,
- określenie szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zarówno z zabezpieczeń jak i z bieżącej działalności klienta,
- kalkulacja utraty wartości uwzględniająca przyszłą wartość szacowanych odzysków zdyskontowanych efektywną stopą procentową,
- ewidencja księgowa odpisów aktualizujących (rezerw celowych).

W przypadku braku wystąpienia przesłanek utraty wartości wobec klienta, w oparciu o prawdopodobieństwo zaniechania regulowania zobowiązań (PD – *probability of default*) wyliczana jest rezerwa na zaistniałe lecz nieujawnione straty (IBNI - *Incurred But Not Identified Losses*).

W części detalicznej Banku wysokość odpisów z tytułu utraty wartości ustalana jest, podobnie jak w części korporacyjnej, z wykorzystaniem systemu IMPAIRMENT. Ekspozycje detaliczne klasyfikowane są do kategorii default w przypadku, gdy:

- zaległość spłaty przekracza 90 dni dla zobowiązania w kwocie wyższej od 200 PLN,
- transakcja ma charakter wyłudzenia (fraud),
- transakcja podlega restrukturyzacji.

Kontrakty restrukturyzowane oraz wyłudzenia rozpoznawane są w drodze analizy indywidualnej, podczas gdy pozostałe przypadki default oznaczane są automatycznie przez aplikację. W części detalicznej Banku sposób pomiaru utraty wartości oparty jest na metodzie portfelowej, za wyjątkiem wybranych ekspozycji hipotecznych analizowanych indywidualnie.

Poniższa tabela prezentuje udział procentowy pozycji bilansowych i pozabilansowych Banku, odnoszących się do kredytów i pożyczek udzielonych klientom oraz pokrycia ekspozycji odpisem z tytułu utraty wartości dla każdej kategorii wewnętrznego ratingu stosowanego przez Bank (opis modelu ratingu jest przedstawiony powyżej).

PD/Rating	31.12.2008		31.12.2007	
	Udział zaangażowania (%)	Pokrycie rezerwą (%)	Udział zaangażowania (%)	Pokrycie rezerwą (%)
1	43,89	0,01	36,68	0,02
2	23,98	0,15	15,99	0,11
3	10,14	0,36	15,38	0,34
4	14,40	1,02	15,43	0,76
5	3,01	1,60	5,13	1,80
6	0,11	5,52	0,30	3,29
7	0,59	2,37	0,20	2,48
8	2,17	0,00	9,28	0,36
kategoria default	1,71	56,84	1,61	69,94
Razem	100,00	1,26	100,00	1,46

3.2.4 Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe – przed uwzględnieniem przyjętych zabezpieczeń

	31.12.2008	31.12.2007
Ekspozycja na ryzyko kredytowe związana z aktywami bilansowymi:		
Weksle uprawnione do redyskonta	9 238	23 259
Należności od banków	6 065 581	2 166 310
Kredyty i pożyczki udzielone klientom:	42 257 165	26 378 887
Klienci indywidualni:	26 246 283	13 609 757
– Należności bieżące	3 358 878	2 184 779
– Kredyty terminowe, w tym:	22 887 405	11 424 978
kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	21 341 130	10 514 434
Klienci korporacyjni:	15 308 006	12 324 426
– Należności bieżące	3 510 238	2 663 851
– Kredyty terminowe:	11 390 189	8 991 557
udzielone dużym klientom	4 612 890	3 297 868
udzielone średnim i małym klientom	6 777 299	5 693 689
– Transakcje reverse repo/ buy sell back	407 579	669 018
Klienci budżetowi	34 192	32 175
Inne należności	668 684	412 529
Aktywa handlowe		
– Papiery dłużne	4 967 900	4 573 740
Pochodne instrumenty finansowe	5 612 313	2 263 845
Papiery inwestycyjne		
– Papiery dłużne	5 414 972	5 877 067
Aktywa zastawione	3 443 989	2 812 277
Inne aktywa	385 811	224 721
Razem ekspozycja związana z aktywami bilansowymi	68 156 969	44 320 106
Ekspozycja na ryzyko kredytowe związana z pozycjami pozabilansowymi:		
Zobowiązania do udzielenia kredytów oraz pozostałe udzielone zobowiązania finansowe	15 177 904	12 720 453
Gwarancje, akcepty bankowe i akredytywy	3 020 853	3 439 125
Razem ekspozycja związana z pozycjami pozabilansowymi	18 198 757	16 159 578
Razem ekspozycje związane z aktywami bilansowymi i pozycjami pozabilansowymi	86 355 726	60 479 684

Powyższa tabela przedstawia maksymalną ekspozycję na ryzyko kredytowe zgodnie ze stanem na 31 grudnia 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku, bez uwzględnienia wartości zabezpieczeń i związanej z nimi poprawy sytuacji kredytowej. Zaangażowania bilansowe ujęte w tabeli zostały zaprezentowane według wartości netto.

Jak pokazano powyżej, 70,90% maksymalnej ekspozycji związanej z aktywami bilansowymi pochodzi z należności od banków i klientów (31 grudnia 2007 r. – 64,41%); 7,94% reprezentuje inwestycje w dłużne papiery wartościowe (31 grudnia 2007 r. – 13,26%).

System zarządzania jest efektywny pod względem kontroli i utrzymywania minimalnej ekspozycji na ryzyko kredytowe Banku, wynikające z wykazywanych kredytów i pożyczek oraz dłużnych papierów wartościowych, co przejawia się między innymi następującymi trendami i wielkościami:

- 67,87% portfela kredytów i pożyczek jest klasyfikowane na dwóch najwyższych poziomach wewnętrznego systemu oceny (31 grudnia 2007 r. – 52,67%);
- 94,32% portfela kredytów i pożyczek udzielonych klientom nie należy do kategorii należności przeterminowanych ani z utratą wartości (31 grudnia 2007 r. – 94,65%);

- 95,53 % inwestycji w dłużne papiery wartościowe uzyskało przynajmniej rating kredytowy: A- (31 grudnia 2007 r. – 81,41%).

3.2.5 Kredyty i pożyczki udzielone klientom i bankom

Kredyty i pożyczki udzielone klientom	31.12.2008		31.12.2007	
	zaangażowanie (tys. zł)	udział/ pokrycie (%)	zaangażowanie (tys. zł)	udział/ pokrycie (%)
Nieprzeterminowane, bez utraty wartości	40 491 905	94,32	25 487 717	94,65
Przeterminowane, bez utraty wartości	1 717 510	4,00	854 316	3,17
Pozycje z rozpoznaną utratą wartości	721 614	1,68	586 662	2,18
Razem brutto	42 931 029	100,00	26 928 695	100,00
Rezerwa (na pozycje z rozpoznaną utratą wartości oraz rezerwa IBNI)	(673 864)	1,57	(549 808)	2,04
Razem netto	42 257 165	98,43	26 378 887	97,96

W poniższej tabeli przedstawiono należności od banków:

Należności od banków	31.12.2008		31.12.2007	
	zaangażowanie (tys. zł)	udział/ pokrycie (%)	zaangażowanie (tys. zł)	udział/ pokrycie (%)
Nieprzeterminowane, bez utraty wartości	6 019 732	98,74	2 171 519	100,00
Przeterminowane, bez utraty wartości	-	-	-	-
Pozycje z rozpoznaną utratą wartości	76 863	1,26	-	-
Razem brutto	6 096 595	100,00	2 171 519	100,00
Rezerwa (na pozycje z rozpoznaną utratą wartości oraz rezerwa IBNI)	(31 014)	0,51	(5 209)	0,24
Razem netto	6 065 581	99,49	2 166 310	99,76

Całkowita kwota rezerw na kredyty i pożyczki z utratą wartości wynosi 704 878 tys. zł (31 grudnia 2007 r. - 555 017 tys. zł), z czego 553 749 tys. zł (31 grudnia 2007 r. - 546 214 tys. zł) reprezentuje rezerwy na kredyty, dla których rozpoznano indywidualnie utratę wartości, a pozostała kwota 151 129 tys. zł reprezentuje rezerwę portfelową (31 grudnia 2007 r. - 98 803 tys. zł). Dalsze informacje dotyczące odpisów z tytułu utraty wartości należności od banków i klientów zostały przedstawione w notach 18 i 21.

W 2008 roku kwota przyznanych kredytów i pożyczek udzielonych klientom Banku wzrosła o 60,19% w porównaniu z 2007 rokiem, zarówno dzięki ekspansji na rynku kredytów detalicznych jak i korporacyjnych. W celu zminimalizowania potencjalnego wzrostu ekspozycji na ryzyko kredytowe Bank skupił uwagę na rynku przedsiębiorstw korporacyjnych i na klientach detalicznych zapewniających wystarczające zabezpieczenie.

Kredyty i pożyczki nieprzeterminowane, bez utraty wartości

31 grudnia 2008 r.		Klienci indywidualni			Klienci korporacyjni					Klienci budżetowi	Inne należności	Razem klienci	Banki
PD / Rating	Należności bieżące	Kredyty terminowe	w tym:	Należności bieżące	Kredyty terminowe		Transakcje reverse repo/ buy sell back	Pozostałe					
			kredyty mieszkaniowe i hipoteczne		udzielone dużym klientom	udzielone średnim i małym klientom							
1	609 828	20 567 067	20 441 245	58 777	325 968	217 286						21 778 926	3 652 381
2	1 628 787	962 377		1 187 892	2 084 894	1 899 971			3 336			7 767 257	1 879 852
3	87 981	389 573	57 084	790 280	1 150 913	1 137 468			444			3 556 659	219 697
4	734 496			1 178 034	816 244	2 422 269			30 602			5 181 645	149 132
5				262 696	8 346	603 636						874 678	54 504
6				10 498		19 730						30 228	
7				10 499	17 454	119 243						147 196	29 286
8				1 159			407 579				668 684	1 077 422	34 880
kategoria default	315	6 118	1 642	19 878	2 984	48 599						77 894	-
Razem	3 061 407	21 925 135	20 499 971	3 519 713	4 406 803	6 468 202	407 579	-	34 382	668 684	40 491 905	6 019 732	

31 grudnia 2007 r.		Klienci indywidualni			Klienci korporacyjni					Klienci budżetowi	Inne należności	Razem klienci	Banki
PD / Rating	Należności bieżące	Kredyty terminowe	w tym:	Należności bieżące	Kredyty terminowe		Transakcje reverse repo/ buy sell back	Pozostałe					
			kredyty mieszkaniowe i hipoteczne		udzielone dużym klientom	udzielone średnim i małym klientom							
1	830 083	10 667 540	10 247 208	24 279	350	71 557	-	-	15	-	11 593 824	2 171 519	
2	560 089	182 790	-	569 189	733 657	1 200 038	-	-	-	-	3 245 763	-	
3	437 680	18 754	-	644 713	1 262 470	1 100 935	-	-	17 994	-	3 482 548	-	
4	-	-	-	853 048	725 771	1 932 465	-	-	4 365	-	3 515 649	-	
5	-	-	-	406 590	157 183	639 741	-	-	6 229	-	1 209 743	-	
6	-	-	-	9 518	48 285	33 644	-	-	-	-	91 447	-	
7	-	-	-	6 329	2 763	27 376	-	-	-	-	36 468	-	
8	193 127	260 245	33 389	128 140	178 642	455 501	669 018	-	3 883	412 529	2 301 085	-	
kategoria default	111	1 232	135	224	-	9 625	-	-	-	-	11 192	-	
Razem	2 021 090	11 130 561	10 280 732	2 642 030	3 109 121	5 470 882	669 018	-	32 486	412 529	25 487 717	2 171 519	

Kredyty i pożyczki przeterminowane, bez rozpoznanej utraty wartości

Kwoty brutto kredytów i pożyczek, które były przeterminowane, lecz dla których nie rozpoznano utraty wartości, przedstawiono poniżej w podziale na klasy aktywów. Dla kredytów i pożyczek przeterminowanych krócej niż 90 dni nie rozpoznaje się utraty wartości, chyba że inne dostępne informacje świadczą o jej wystąpieniu.

31 grudnia 2008 r.	Klienci indywidualni			Klienci korporacyjni				Klienci budżetowi	Inne należności	Razem klienci	Banki	
	Należności bieżące	Kredyty terminowe	w tym:	Należności bieżące	Kredyty terminowe		Transakcje reverse repo/ buy sell back					Pozostałe
			kredyty mieszkaniowe i hipoteczne		udzielone dużym klientom	udzielone średnim i małym klientom						
do 30 dni	254 029	828 461	732 187	-	203 138	203 841	-	-	-	1 489 469	-	
od 31 do 60 dni	40 731	67 501	58 555	-	-	32 099	-	-	-	140 331	-	
od 61 do 90 dni	33 377	31 286	23 468	-	-	23 047	-	-	-	87 710	-	
Razem	328 137	927 248	814 210	-	203 138	258 987	-	-	-	1 717 510	-	

31 grudnia 2007 r.	Klienci indywidualni			Klienci korporacyjni					Klienci budżetowi	Inne należności	Razem klienci	Banki
	Należności bieżące	Kredyty terminowe	w tym:	Należności bieżące	Kredyty terminowe		Transakcje reverse repo/ buy sell back	Pozostałe				
			kredyty mieszkaniowe i hipoteczne		udzielone dużym klientom	udzielone średnim i małym klientom						
do 30 dni	136 395	232 206	184 630	-	70 412	153 229	-	-	-	-	592 242	-
od 31 do 60 dni	17 224	23 843	20 935	-	-	13 686	-	-	-	-	54 753	-
od 61 do 90 dni	15 903	14 696	11 432	32 697	133 178	10 844	-	-	3	-	207 321	-
Razem	169 522	270 745	216 997	32 697	203 590	177 759	-	-	3	-	854 316	-

Na dzień 31 grudnia 2008 roku wartość godziwa zabezpieczeń kredytów hipotecznych udzielonych klientom detalicznym wynosiła 605 891 tys. zł (31 grudnia 2007 r. - 227 802 tys. zł) dla grupy kredytów przeterminowanych, bez rozpoznanej utraty wartości.

Dla portfela kredytów korporacyjnych, w momencie początkowego ujęcia kredytów i pożyczek, wartość godziwa zabezpieczeń jest ustalana w oparciu o techniki wyceny stosowane powszechnie dla odpowiednich aktywów. W kolejnych okresach, wartość godziwa jest aktualizowana poprzez odniesienie do cen rynkowych podobnych aktywów, lub na podstawie przeprowadzonej wyceny, jeśli jest to wymagane. Aktualne procedury zarządzania ryzykiem kredytowym portfela przeterminowanego bez utraty wartości (w tym monitoring zgodnie z Notą 3.2.1) nie wymagają aktualizacji wartości godziwej zabezpieczeń na każdy dzień bilansowy.

Kredyty i pożyczki, dla których rozpoznano indywidualnie utratę wartości

Wartość netto kredytów i pożyczek z rozpoznaną indywidualnie utratą wartości wyniosła 244 370 tys. zł (31 grudnia 2007 r. - 130 448 tys. zł). Poniżej przedstawiono kwoty brutto kredytów i pożyczek, dla których rozpoznano indywidualnie utratę wartości (przed uwzględnieniem przepływów pieniężnych z tytułu posiadanych zabezpieczeń oraz oczekiwanych spłat), w podziale na klasy aktywów, wraz z odpowiadającą im wartością godziwą zabezpieczeń.

	Klienci indywidualni			Klienci korporacyjni				Klienci budżetowi	Inne należności	Razem klienci	Banki	
	Należności bieżące	Kredyty terminowe	w tym:	Należności bieżące	Kredyty terminowe		Transakcje reverse repo/ buy sell back					Pozostałe
			kredyty mieszkaniowe i hipoteczne		udzielone dużym klientom	udzielone średnim i małym klientom						
31 grudnia 2008 r.												
Kredyty i pożyczki z utratą wartości	175 332	121 707	60 659	98 558	33 955	292 062	-	-	-	721 614	76 863	
Wartość godziwa zabezpieczeń	8 913	47 051	35 951	3 496	-	82 529	-	-	-	141 989	-	
31 grudnia 2007 r.												
Kredyty i pożyczki z utratą wartości	111 074	87 566	38 738	69 087	13 637	305 298	-	-	-	586 662	-	
Wartość godziwa zabezpieczeń	13 708	27 596	21 705	19 028	4 334	59 203	-	-	-	123 869	-	

Wartość godziwa zabezpieczeń została ustalona jako wartość oczekiwanych przepływów pieniężnych z tytułu zabezpieczeń zdyskontowanych na dzień bilansowy efektywną stopą procentową.

Bank charakteryzuje się konserwatywnym podejściem w obszarze weryfikacji wartości zabezpieczeń i ustalania dopuszczalnych poziomów wskaźnika LtV. Polityka w tym zakresie narzuca szczególnie istotne ograniczenia w przypadku transakcji cechujących się wyższą od średniej szkodowością (pożyczki i kredyty konsolidacyjne) oraz/lub zabezpieczanych na nieruchomościach o niskiej płynności (zlokalizowanych na rynkach słabo rozwiniętych).

Zmniejszenie wartości brutto kredytów i pożyczek z utratą wartości nastąpiło głównie w wyniku sprzedaży wyodrębnionej części portfela.

W dwunastomiesięcznym okresie zakończonym 31 grudnia 2008 roku Bank rozpoznał utratę wartości zaangażowań wobec banków w kwocie 26 212 tys. zł (31 grudnia 2007 r.: 0 zł).

Renegocjowane kredyty i pożyczki

Renegocjowanie warunków umownych pożyczek i kredytów stanowi przesłankę utraty wartości, chyba że renegocjacja warunków umownych nie była wymuszona sytuacją dłużnika, a przeprowadzona była na normalnych zasadach biznesowych. Proces restrukturyzacji polega na zmianie umów w zakresie wydłużenia okresu płatności, rozpoznanych planów naprawczych, modyfikacji i odłożenia spłaty długu klienta, który w wyniku tego procesu klasyfikowany jest do portfela default. Praktyka i procedury procesu restrukturyzacji opierają się na współczynnikach i kryteriach, które w opinii zarządu pokazują, że płatności mają być z największym prawdopodobieństwem uregulowane na czas. Procedury restrukturyzacji są uwarunkowane regularnymi przeglądami. Najczęściej restrukturyzacja jest przeprowadzana w odniesieniu do pożyczek terminowych. Zgodnie z przyjętymi zasadami rachunkowości rozpoznaje się utratę wartości kredytów renegocjowanych, jeżeli zmiana warunków umownych

wynika z wyższego ryzyka kredytowego. Na dzień 31 grudnia 2008 roku wartość kredytów renegocjowanych bez rozpoznanej utraty wartości wyniosła 49 655 tys. zł.

3.2.6 Instrumenty dłużne: obligacje skarbowe i inne uznane dłużne papiery wartościowe

31 grudnia 2008 r.	Przeznaczone do obrotu oraz aktywa zastawione			Lokacyjne dłużne papiery wartościowe oraz aktywa zastawione	Razem
Rating	Obligacje rządowe	Bony skarbowe	Pozostałe dłużne		
AAA	-	-	-	-	-
AA- do AA+	-	-	-	-	-
A- do A+	795 927	874 579	3 775 953	7 762 177	13 208 636
BBB+ do BBB-	-	-	49 908	-	49 908
BB+ do BB-	-	-	-	-	-
B+ do B-	-	-	67 228	-	67 228
poniżej B-	-	-	-	-	-
bez ratingu	-	-	501 089	-	501 089
Razem	795 927	874 579	4 394 178	7 762 177	13 826 861

31 grudnia 2007 r.	Przeznaczone do obrotu oraz aktywa zastawione			Lokacyjne dłużne papiery wartościowe oraz aktywa zastawione	Razem
Rating	Obligacje rządowe	Bony skarbowe	Pozostałe dłużne		
AAA	-	-	-	19 649	19 649
AA- do AA+	-	-	168 907	28 701	197 608
A- do A+	4 733 535	25 623	1 431 085	4 389 409	10 579 652
BBB+ do BBB-	-	-	-	-	-
BB+ do BB-	-	-	-	-	-
B+ do B-	-	-	1 015	-	1 015
poniżej B-	-	-	-	-	-
bez ratingu	-	-	946 209	1 518 951	2 465 160
Razem	4 733 535	25 623	2 547 216	5 956 710	13 263 084

W 2008 roku kwota pozostałych dłużnych papierów wartościowych z ratingiem A- do A+ obejmowała papiery wartościowe emitowane przez bank centralny o wartości 3 162 714 tys. zł (2007 r. – 1 296 845 tys. zł).

Informacja o odpisach z tytułu utraty wartości lokacyjnych dłużnych papierów wartościowych znajduje się w Nocie 22.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku wszystkie zaprezentowane powyżej instrumenty dłużne były instrumentami nieprzeterminowanymi, bez utraty wartości.

3.2.7 Przejęte zabezpieczenia

W 2008 roku Bank nie dokonał przejęć i sprzedaży aktywów ustanowionych jako zabezpieczenia. W 2007 roku Bank uzyskał aktywa o wartości netto 122 tys. zł (przejęcia minus sprzedaże).

Bank klasyfikuje przejęte zabezpieczenia jako aktywa przejęte za długi i wycenia zgodnie z przyjętymi zasadami rachunkowości opisanymi w pkt 2.17. Aktywa przejęte za długi zaklasyfikowane jako aktywa do zbycia zostaną wystawione na sprzedaż na właściwym dla nich rynku oraz zbyte w najszybszym możliwym terminie. Proces sprzedaży przejętych przez Bank zabezpieczeń jest zorganizowany zgodnie z polityką i procedurami określonymi przez Biuro Restrukturyzacji i Windykacji dla poszczególnych rodzajów przejmowanych zabezpieczeń. Polityką Banku jest sprzedaż przejętych aktywów. Do rzadkości należą przypadki zagospodarowania przejętych aktywów na potrzeby własne – czynność taka musi być ekonomicznie uzasadniona i odzwierciedlać pilną potrzebę Banku oraz musi uzyskać każdorazowo aprobatę zarządu. W 2008 roku Bank nie posiadał żadnych trudnozbywalnych aktywów przejętych jako zabezpieczenia. Aktywa przejęte za długi ujmowane są w pozycji „Inne aktywa” (Nota 27).

3.3 Koncentracja aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych

Ryzyko koncentracji geograficznej

W celu aktywnego zarządzania ryzykiem koncentracji na kraje Bank:

- przestrzega sformalizowanych procedur mających na celu identyfikację, pomiar oraz monitorowanie tego ryzyka,
- przestrzega sformalizowanych limitów ograniczających ryzyko na kraje oraz zasady postępowania w przypadku przekroczenia tych limitów,
- posiada system sprawozdawczości zarządczej umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka na kraje, wspierający proces decyzyjny dotyczący zarządzania,

- d) utrzymuje kontakty z wyselekcjonowaną grupą największych banków o dobrym ratingu, aktywnych w obsłudze transakcji zagranicznych. Na niektórych rynkach, których ryzyko jest trudne do oszacowania, BRE Bank korzysta z usług swoich zagranicznych korespondentów, na przykład Commerzbanku, oraz z ubezpieczenia w KUKE pokrywającego ryzyko ekonomiczne i polityczne.

Nie wyodrębnia się w BRE Banku aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych według obszarów geograficznych z uwagi na nieistotność geograficznego zróżnicowania ryzyk.

Ryzyko koncentracji branżowej

W przypadku koncentracji w branżach, dodatkowo analizowany jest udział Banku w finansowaniu całego sektora oraz sytuacja klientów Banku na tle kondycji finansowej firm z danej branży. W tym celu Bank korzysta z bazy statystycznej, która poszczególne wskaźniki finansowe każdego z klientów Banku umieszcza w siatce decylowej tego wskaźnika dla danej branży. Pozwala to monitorować ryzyko branżowe portfela Banku w sytuacji, gdy kondycja całej branży podlega, ze względu na czynniki zewnętrzne, szybkim zmianom.

Limity branżowe ustala się dla branż, zdefiniowanych przez BRE Bank SA zgodnie z wewnętrznymi regulacjami Banku, w kwartalnych okresach sprawozdawczych. Monitorowaniu i analizie podlegają wszystkie branże, na które Bank ma zaangażowanie powyżej 700 mln zł, a także dodatkowo wskazane przez Dyrektora Banku ds. Zarządzania Ryzykiem. O ile Komitet Kredytowy Banku nie postanowi inaczej, ustala się limit zaangażowania Banku w dowolną branżę na poziomie nie wyższym niż:

- 10% wartości brutto portfela kredytowego w poprzednim okresie sprawozdawczym dla branż o niskim ryzyku,
- 8% wartości brutto portfela kredytowego w poprzednim okresie sprawozdawczym dla branż o średnim ryzyku,
- 6% wartości brutto portfela kredytowego w poprzednim okresie sprawozdawczym dla branż o wysokim ryzyku.

W przypadku przekroczenia jakiegokolwiek limitu branżowego lub przewidywania, że taki limit może być przekroczony w następnym okresie sprawozdawczym, wprowadzane są działania zapobiegające przekroczeniu limitów.

Poniższe tabele prezentują strukturę koncentracji zaangażowania BRE Banku SA w poszczególne branże

Struktura koncentracji zaangażowania BRE Banku SA

Lp	Branże	Zadłużenie kapitałowe (w tys. zł) 31.12.2008	%	Zadłużenie kapitałowe (w tys. zł) 31.12.2007	%
1.	Osoby fizyczne	26 538 966	61,82%	13 790 558	51,21%
2.	Metale	1 092 428	2,54%	899 090	3,34%
3.	Paliwa płynne i gaz ziemny	1 004 087	2,34%	341 442	1,27%
4.	Energetyka i ciepłownictwo	911 347	2,12%	425 394	1,58%
5.	Obsługa nieruchomości	906 297	2,11%	640 847	2,38%
6.	Leasing i wynajem	846 747	1,97%	696 576	2,59%
7.	Pozostały handel hurtowy	815 607	1,90%	607 143	2,25%
8.	Drewno i meble	811 307	1,89%	604 628	2,25%
9.	Transport i biura turystyczne	713 987	1,66%	625 238	2,32%
10.	Zarządzanie, consulting, reklama	693 230	1,61%	519 114	1,93%
11.	Motoryzacja	676 848	1,58%	527 365	1,96%
12.	Budownictwo	639 459	1,49%	414 742	1,54%
13.	Materiały budowlane	549 592	1,28%	233 831	0,87%
14.	Podstawowe artykuły spożywcze	537 174	1,25%	150 858	0,56%
15.	Chemia i tworzywa sztuczne	487 304	1,14%	452 669	1,68%
16.	Pośrednictwo finansowe	455 794	1,06%	332 958	1,24%
17.	Informatyka i telekomunikacja	381 925	0,89%	384 852	1,43%
18.	Hotele i restauracje	98 845	0,23%	71 520	0,27%
19.	Administracja publiczna	6 400	0,01%	3 535	0,01%

Łączne zaangażowanie Banku w 2008 roku w wyżej wymienione branże (poza osobami fizycznymi) wynosi 27,09% portfela kredytowego (2007 r. – 18,48%). Ryzyko inwestycyjne tych branż (w 5 – stopniowej skali tj.: małe, średnie, podwyższone, wysokie i bardzo wysokie), według stanu na koniec 2008 roku, oszacowane w oparciu o najnowsze opracowanie Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową oraz na podstawie rekomendacji analityków branżowych Banku, zostało sklasyfikowane następująco:

Metale	- wysokie
Paliwa płynne i gaz ziemny	- średnie
Energetyka i ciepłownictwo	- średnie
Obsługa nieruchomości	- podwyższone
Leasing i wynajem	- podwyższone
Pozostały handel hurtowy	- średnie
Drewno i meble	- wysokie
Transport i biura turystyczne	- wysokie
Zarządzanie, consulting, reklama	- podwyższone
Motoryzacja	- wysokie
Budownictwo	- podwyższone
Materiały budowlane	- podwyższone
Podstawowe artykuły spożywcze	- średnie
Chemia i tworzywa sztuczne	- podwyższone
Pośrednictwo finansowe	- średnie
Informatyka i telekomunikacja	- średnie
Hotele i restauracje	- podwyższone
Administracja publiczna	- średnie

Ryzyko koncentracji dużych zaangażowań

Celem procesu zarządzania ryzykiem koncentracji dużych zaangażowań jest bieżący monitoring oraz kontrola zaangażowań pod kątem przestrzegania limitów prawnych. W celu zabezpieczenia się przed ryzykiem przekroczenia prawnych limitów w Banku:

- są ustalane wewnętrzne limity mniejsze niż określone w ustawie Prawo bankowe,
- dla klientów, których zaangażowanie przekracza 5% funduszy własnych, jest wprowadzony proces rezerwacji (pozwoleń) limitów zaangażowań,
- prowadzony jest tygodniowy raporting dotyczący dużych zaangażowań przeznaczony dla uczestników procesów kredytowego i inwestycyjnego.

Działania te mają bezpośredni wpływ na decyzje organów Banku dotyczące akceptowania zwiększania i podejmowania zaangażowań wobec klientów.

Zaangażowanie wobec jednego kredytobiorcy (włączając banki i brokerów) podlega dalszym ograniczeniom w formie szczegółowych limitów dotyczących narażenia na ryzyko bilansowe i pozabilansowe oraz dziennych limitów ryzyka dostaw dotyczących pozycji takich jak walutowe kontrakty terminowe. Faktyczna ekspozycja na ryzyko jest codziennie porównywana z dopuszczalnym limitem.

Poziomem ekspozycji na ryzyko kredytowe zarządza się poprzez regularną analizę zdolności kredytobiorców oraz potencjalnych kredytobiorców do spłaty odsetek i kapitału oraz, w razie potrzeby, poprzez zmianę limitów kredytowych. Poziomem narażenia na ryzyko kredytowe zarządza się również poprzez uzyskiwanie zabezpieczeń oraz gwarancji.

3.4 Ryzyko rynkowe

Bank narażony jest na ryzyko rynkowe rozumiane jako ryzyko zmian bieżącej wyceny instrumentów finansowych tworzących portfele Banku, które wynikają ze zmian cen i wartości parametrów rynkowych. Ekspozycja na ryzyko rynkowe Banku wynika z otwartych pozycji w instrumentach odsetkowych, walutowych i kapitałowych, które narażone są na rynkowe zmiany wartości odpowiednich czynników ryzyka, a w szczególności na zmiany wartości stóp procentowych, kursów walutowych, cen akcji i poziomu indeksów oraz zmienności tych czynników ryzyka.

Ryzyko rynkowe wynika zarówno z pozycji zaliczanych do księgi handlowej jak i stanowiących księgę bankową. Portfele handlowe Banku są zbudowane z pozycji powstających w wyniku zawartych transakcji handlowych z klientami Banku lub z transakcji, w których Bank działa jako animator rynku. Na księgę bankową składają się pozycje wynikające z zarządzania ryzykiem stopy procentowej Banku, głównie z obszarów bankowości korporacyjnej, inwestycyjnej i detalicznej, oraz z zarządzania płynnością Banku. Zarządzanie operacyjne ryzykiem rynkowym odbywa się w jednostkach front office – w Departamencie Skarbu odpowiadającym głównie za pozycje księgi bankowej oraz w Departamencie Rynków Finansowych zarządzającym głównie pozycjami księgi handlowej. Ryzyko rynkowe wynikające z transakcji zawieranych przez inne jednostki Banku, co do zasady, jest transferowane do Departamentu Skarbu lub Departamentu Rynków Finansowych odpowiednio do rodzaju ryzyka.

Zarządzanie strategiczne ryzykiem rynkowym, w tym niezależny monitoring i kontrola, odbywa się w jednostkach Banku oddzielonych funkcjonalnie od jednostek zarządzających pozycjami – w tym w Departamencie Ryzyka Finansowego, a decyzje odnoszące się do strategicznego zarządzania ryzykiem rynkowym podejmuje Komitet Ryzyka BRE Banku. Zarządzanie ryzykiem rynkowym odbywa się zgodnie z przyjętą przez Radę Nadzorczą strategią i polityką zarządzania ryzykiem rynkowym w BRE Banku.

W celu ograniczenia poziomu ryzyka rynkowego, na które Bank jest narażony, Zarząd Banku, przez decyzję Komitetu Ryzyka, ustala limity ryzyka rynkowego - limity wartości zagrożonej oraz limity testów warunków skrajnych. Limity ryzyka rynkowego pozycji Banku są na bieżąco monitorowane w trybie dziennym.

Poziom ekspozycji na ryzyko rynkowe

Kwantyfikacja poziomu ryzyka rynkowego pozycji Banku odbywa się przez pomiar wartości zagrożonej (tzw. VaR) oraz przez przeprowadzanie testów warunków skrajnych.

Wartość zagrożona

Podstawową miarą ryzyka rynkowego stosowaną do portfeli księgi handlowej oraz portfeli księgi bankowej jest wartość zagrożona (Value at Risk – VaR). VaR jest miarą statystyczną, która wyraża potencjalną stratę, na jaką narażony jest portfel w przeciągu określonego czasu, dla danego poziomu ufności, w normalnych warunkach rynkowych, z tytułu zmian czynników ryzyka takich jak stopy procentowe, kursy walutowe, ceny akcji oraz zmienności (volatility) określonych czynników ryzyka (kursów, stóp, cen). Potencjalność straty oznacza, że z wcześniej ustalonym, dużym prawdopodobieństwem (poziom ufności), przy którym wyznaczana jest wartość zagrożona, w ciągu zadanego okresu można się spodziewać straty mniejszej niż wyznaczona wartość VaR. Wartość zagrożona jest wyznaczana metodą symulacji historycznej, bazującej na szeregach czasowych o długości 254 (1 rok) zaobserwowanych wartości wszystkich czynników ryzyka, od których zależne są portfele Banku. Bank monitoruje wartość zagrożoną na poziomie ufności 97,5% dla jednodniowego okresu utrzymywania pozycji.

Dzięki stosowaniu w procesie wyznaczania wartości zagrożonej dokładnych metod wyceny instrumentów finansowych, monitorowana przez Bank wielkość VaR prawidłowo odzwierciedla ryzyko rynkowe nieliniowych instrumentów finansowych, takich jak na przykład opcje. Model wyznaczania wartości zagrożonej jest poddawany na bieżąco testom weryfikacji historycznej.

Analiza struktury ryzyka rynkowego mierzonego wartością zagrożoną (przy poziomie ufności 97,5% dla obu prezentowanych okresów) pozycji Banku przedstawiona jest w poniższej tabeli.

w tys. zł	2008 rok				2007 rok			
	31.12.2008	średnia	maksimum	minimum	31.12.2007	średnia	maksimum	minimum
Ryzyko stopy procentowej	5 409	4 649	8 173	2 378	4 722	5 189	9 587	3 449
Ryzyko walutowe	3 301	927	3 301	378	455	976	2 454	182
Ryzyko cen akcji	66	273	906	11	155	260	944	6
VaR całkowity	8 623	5 309	11 575	2 336	5 041	5 754	10 275	3 530

Wykorzystanie limitów wartości zagrożonej dla księgi handlowej było w 2008 roku na bezpiecznym poziomie i średnio dla portfeli handlowych Departamentu Rynków Finansowych (DFM) wynosiło 27%, a dla portfeli Departamentu Skarbu (DS) 24%.

Na wysokość wartości zagrożonej (VaR) miały wpływ w przeważającej mierze portfele instrumentów wrażliwych na stopę procentową, takich jak obligacje skarbowe, papiery komercyjne, transakcje wymiany stóp procentowych oraz, w drugiej kolejności, portfele instrumentów wrażliwych na zmiany kursów wymiany walut, takich jak opcje walutowe oraz transakcje wymiany walut. W IV kwartale 2008 roku istotnym czynnikiem ryzyka w portfelu handlowym DFM, prócz kursów walutowych, były zmienności implikowane opcji walutowych. Pozostałe grupy czynników ryzyka miały relatywnie mniejszy wpływ na wartość VaR.

Test warunków skrajnych

Dodatkową miarą ryzyka rynkowego, uzupełniającą pomiar wartości zagrożonej, jest test warunków skrajnych, który pokazuje hipotetyczną zmianę bieżącej wyceny portfeli Banku, która nastąpiłaby w skutek przyjęcia przez czynniki ryzyka wyspecyfikowanych skrajnych wartości w horyzoncie jednodniowym. Bank stosuje dwie metody przeprowadzania testów warunków skrajnych: jedną, w której scenariusze zmian czynników ryzyka zostały skonstruowane na podstawie dużych zmian parametrów rynkowych zaobserwowanych w przeszłych rynkowych sytuacjach kryzysowych, oraz drugą, w której scenariusze składają się z dużych, ekstremalnie skorelowanych zmian, jednakowych w każdej grupie, wartości czynników ryzyka. Na wartości testu warunków skrajnych nałożony jest limit, który ma charakter liczby kontrolnej. Średnia wartość testu warunków skrajnych (opartych na zaobserwowanych przeszłych sytuacjach kryzysowych) wynosiła w 2008 roku dla portfeli handlowych DFM 20 mln zł, a dla portfeli DS 42 mln zł.

3.5 Ryzyko walutowe

Bank jest narażony na wpływ zmian kursów walutowych. Poniższe tabele przedstawiają ekspozycję Banku na ryzyko walutowe na dzień 31 grudnia 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku. Tabele te przedstawiają aktywa i zobowiązania Banku według wartości bilansowej, w podziale walutowym.

BRE Bank SA
Sprawozdanie finansowe według Międzynarodowych
Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2008 rok

(w tys. zł)

31.12.2008	PLN	EUR	USD	CHF	GBP	Inne	Razem
Aktywa							
Kasa, operacje z bankiem centralnym	2 422 554	14 572	4 939	27	170	49 589	2 491 851
Weksle uprawnione do redyskontowania w banku centralnym	9 238	-	-	-	-	-	9 238
Należności od banków	3 101 544	769 477	455 838	745 763	23 961	968 998	6 065 581
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	4 855 957	100 649	12 606	-	-	-	4 969 212
Pochodne instrumenty finansowe	5 315 877	107 091	44 559	29 950	1 371	113 465	5 612 313
Kredyty i pożyczki udzielone Klientom	17 248 910	3 067 604	1 391 551	19 499 626	15 437	1 034 037	42 257 165
Lokacyjne papiery wartościowe	5 417 034	71 019	10 118	-	-	-	5 498 171
- dostępne do sprzedaży	5 417 034	71 019	10 118	-	-	-	5 498 171
Aktywa zastawione	3 443 989	-	-	-	-	-	3 443 989
Inwestycje w jednostki zależne	390 168	39 992	-	-	-	27 145	457 305
Wartości niematerialne	404 642	-	-	-	-	1 718	406 360
Rzeczowe aktywa trwałe	571 957	215	-	-	-	29 477	601 649
Pozostałe aktywa, w tym aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	511 039	21 307	-	475	17	9 720	542 558
Aktywa razem	43 692 909	4 191 926	1 919 611	20 275 841	40 956	2 234 149	72 355 392
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec banku centralnego	1 302 469	-	-	-	-	-	1 302 469
Zobowiązania wobec innych banków	2 591 094	900 639	2 596	16 631 483	-	16 948	20 142 760
Pochodne instrumenty finansowe oraz pozostałe zobowiązania przeznaczone do obrotu	5 777 755	326 393	63 836	13 458	3 700	26 174	6 211 316
Zobowiązania wobec Klientów	29 952 021	3 003 628	1 022 509	30 886	84 071	3 345 379	37 438 494
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	7 829	-	-	-	-	-	7 829
Zobowiązania podporządkowane	-	-	-	2 669 453	-	-	2 669 453
Pozostałe zobowiązania, w tym zobowiązania podatkowe	831 082	452	3 249	391	2	33 726	868 902
Rezerwy	85 508	987	3 420	-	-	107	90 022
Zobowiązania razem	40 547 758	4 232 099	1 095 610	19 345 671	87 773	3 422 334	68 731 245
Pozycja bilansowa netto	3 145 151	(40 173)	824 001	930 170	(46 817)	(1 188 185)	3 624 147
Zobowiązania do udzielania kredytów	12 575 624	1 616 998	191 670	745 390	1 313	46 909	15 177 904

31.12.2007	PLN	EUR	USD	CHF	GBP	Inne	Razem
Aktywa							
Kasa, operacje z bankiem centralnym	1 987 116	6 353	3 636	170	357	748	1 998 380
Weksle uprawnione do redyskontowania w banku centralnym	23 259	-	-	-	-	-	23 259
Należności od banków	1 003 889	445 580	701 368	249	6 082	9 142	2 166 310
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	4 420 760	107 301	47 259	-	-	-	4 575 320
Pochodne instrumenty finansowe	2 230 405	18 295	13 175	1 849	-	121	2 263 845
Kredyty i pożyczki udzielone Klientom	14 322 439	2 034 181	801 952	9 119 242	9 593	91 480	26 378 887
Lokacyjne papiery wartościowe	6 144 288	50 802	31 228	-	-	-	6 226 318
- dostępne do sprzedaży	6 144 288	50 802	31 228	-	-	-	6 226 318
Aktywa zastawione	2 812 277	-	-	-	-	-	2 812 277
Inwestycje w jednostki zależne	391 055	34 333	-	-	-	23 710	449 098
Wartości niematerialne	379 478	-	-	-	-	26	379 504
Rzeczowe aktywa trwałe	528 922	-	-	-	-	3 253	532 175
Pozostałe aktywa, w tym aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	558 220	1 496	-	1 021	11	2 616	563 364
Aktywa razem	34 802 108	2 698 341	1 598 618	9 122 531	16 043	131 096	48 368 737
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania wobec innych banków	1 131 856	126 300	28 838	6 644 725	-	108	7 931 827
Pochodne instrumenty finansowe oraz pozostałe zobowiązania przeznaczone do obrotu	2 079 449	85 112	16 366	268	116	109	2 181 420
Zobowiązania wobec Klientów	27 362 741	3 954 247	1 269 383	20 417	69 897	57 631	32 734 316
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	36 810	-	-	-	-	-	36 810
Zobowiązania podporządkowane	-	362 440	-	1 299 345	-	-	1 661 785
Pozostałe zobowiązania, w tym zobowiązania podatkowe	658 256	449	3 333	965	1	10 611	673 615
Rezerwy	67 840	614	377	-	-	-	68 831
Zobowiązania razem	31 336 952	4 529 162	1 318 297	7 965 720	70 014	68 459	45 288 604
Pozycja bilansowa netto	3 465 156	(1 830 821)	280 321	1 156 811	(53 971)	62 637	3 080 133
Zobowiązania do udzielania kredytów	11 122 424	788 698	311 131	490 632	5 464	2 104	12 720 453

3.6 Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej w BRE Banku zarządzane jest w oparciu o miary ryzyka takie jak: luka niedopasowania terminów przeszacowania oraz liczony na jej bazie dochód odsetkowy narażony na ryzyko („EaR”). Na podstawie wspomnianych miar wykonywane są również analizy typu stress test.

Według stanu na 31 grudnia 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku nagła, trwała i o niekorzystnym kierunku zmiana rynkowych stóp procentowych o 100 p.b. dla wszystkich terminów zapadalności spowodowałaby zmniejszenie rocznego dochodu odsetkowego, w okresie 12 miesięcy następujących po dniu bilansowym („EaR”) o:

31.12.2008		31.12.2007	
w mln zł	dla waluty	w mln zł	dla waluty
7,85	PLN	28,58	PLN
5,04	EUR	4,19	EUR
0,06	USD	3,32	USD
16,3	CHF	2,68	CHF

Do wyliczenia tych wartości przyjęto założenie, że struktura aktywów i zobowiązań finansowych ujętych w sprawozdaniu według stanu na prezentowane powyżej daty, będzie niezmienna przez okres roku, a Bank nie podejmie żadnych działań w celu zmiany związanej z nimi ekspozycji na ryzyko zmiany stopy procentowej.

Dodatkowo monitorowana jest struktura księgi bankowej w zakresie ryzyka bazowego, ryzyka krzywej dochodowości oraz ryzyka opcji klienta.

Bank przeprowadza również szereg kalkulacji zmian wartości ekonomicznej portfela bankowego o charakterze scenariuszy testu warunków skrajnych. Zmiana wartości ekonomicznej portfela bankowego w wyniku stress testu, który zakłada scenariusz negatywnej zmiany stóp procentowych dla danej waluty o 200 punktów bazowych wynosiła na koniec 2008 roku 157 mln PLN, w tym portfel instrumentów dostępnych do sprzedaży 118 mln PLN. Przy kalkulacji tych wartości nie uwzględnia się korelacji pomiędzy walutami oraz zakłada się, że przy małych wartościach stóp, ich spadek nie może osiągnąć wartości mniejszej lub równej zero.

Poniższe tabele przedstawiają ekspozycję Banku na ryzyko stopy procentowej. Tabele te przedstawiają instrumenty finansowe Banku według wartości bilansowej, w podziale według wcześniejszego z dwóch terminów: zmiany oprocentowania przewidzianego w umowie lub terminu wymagalności.

31.12.2008	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 do 5 lat	Powyżej 5 lat	Pozycje nieodsetkowe	Razem
Aktywa							
Kasa, operacje z bankiem centralnym	1 175 454	-	-	-	-	1 316 397	2 491 851
Weksle uprawnione do redyskontowania w banku centralnym	-	9 238	-	-	-	-	9 238
Należności od banków	4 867 001	523 542	303 915	-	-	371 123	6 065 581
Papiery wartościowe (przeznaczone do obrotu, lokacyjne oraz aktywa zastawione)	7 893 795	2 064 359	2 902 224	284 249	682 234	541 816	14 368 677
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	38 780 988	1 560 371	915 475	301 470	29 826	669 035	42 257 165
Inne aktywa oraz pochodne instrumenty finansowe	890 819	999 783	2 275 099	1 036 274	32 888	763 261	5 998 124
Aktywa razem	53 608 057	5 157 293	6 396 713	1 621 993	744 948	3 661 632	71 190 636
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec banku centralnego	1 090 545	211 924	-	-	-	-	1 302 469
Zobowiązania wobec innych banków	8 792 488	10 602 808	721 397	-	-	26 067	20 142 760
Zobowiązania wobec klientów	31 710 571	4 607 912	882 084	167 890	56 687	13 350	37 438 494
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	-	-	7 829	-	-	-	7 829
Zobowiązania podporządkowane	482 077	2 187 376	-	-	-	-	2 669 453
Pozostałe zobowiązania oraz pochodne instrumenty finansowe	999 218	1 086 056	2 651 538	1 145 218	36 369	947 593	6 865 992
Zobowiązania razem	43 074 899	18 696 076	4 262 848	1 313 108	93 056	987 010	68 426 997
Luka bilansowa	10 533 158	(13 538 783)	2 133 865	308 885	651 892		

31.12.2007	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 do 5 lat	Powyżej 5 lat	Pozycje nieodsetkowe	Razem
Aktywa							
Kasa, operacje z bankiem centralnym	963 312	-	-	-	-	1 035 068	1 998 380
Weksle uprawnione do redyskontowania w banku	-	23 259	-	-	-	-	23 259
Należności od banków	1 470 158	432 779	243 996	-	-	19 377	2 166 310
Papiery wartościowe (przeznaczone do obrotu, lokacyjne oraz aktywa zastawione)	6 282 285	1 864 011	1 814 713	2 300 509	1 001 566	350 831	13 613 915
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	24 665 087	958 610	235 756	87 288	19 618	412 528	26 378 887
Inne aktywa oraz pochodne instrumenty finansowe	414 633	417 654	896 372	340 775	10 868	408 264	2 488 566
Aktywa razem	33 795 475	3 696 313	3 190 837	2 728 572	1 032 052	2 226 068	46 669 317
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec innych banków	4 013 543	3 291 498	147 094	-	-	479 692	7 931 827
Zobowiązania wobec klientów	30 068 475	1 906 991	633 181	122 927	2 742	-	32 734 316
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów	-	11 152	18 342	7 316	-	-	36 810
Zobowiązania podporządkowane	6 745	1 655 040	-	-	-	-	1 661 785
Pozostałe zobowiązania oraz pochodne instrumenty finansowe	392 049	366 229	1 023 889	330 665	10 494	610 988	2 734 314
Zobowiązania razem	34 480 812	7 230 910	1 822 506	460 908	13 236	1 090 680	45 099 052
Luka bilansowa	(685 337)	(3 534 597)	1 368 331	2 267 664	1 018 816		

3.7 Ryzyko płynności

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest zapewnienie i utrzymywanie zdolności Banku do wywiązywania się zarówno z bieżących, jak i przyszłych zobowiązań, z uwzględnieniem kosztów pozyskania płynności.

Na proces zapewnienia płynności finansowej Banku składają się następujące podprocesy:

- 1) zarządzanie ryzykiem płynności, czyli podejmowanie działań zapobiegawczych, mających na celu niedopuszczenie do wystąpienia zagrożenia utraty płynności,
- 2) monitorowanie sytuacji płynnościowej Banku.

Proces zarządzania ryzykiem płynności w Banku odbywa się na dwóch poziomach:

- 1) strategicznym, umożliwiającym zapewnienie płynności finansowej w dłuższym horyzoncie czasowym i obejmującym aspekt prognostyczny,

- 2) operacyjnym, pozwalającym na śledzenie ekspozycji płynnościowej dla celów zabezpieczania płynności natychmiastowej i bieżącej.

Zarządzanie ryzykiem płynności finansowej na poziomie strategicznym realizuje się w Banku poprzez decyzje ALCO i Komitetu Ryzyka i dotyczy między innymi:

- a) ustalania struktury i wysokości strategicznych limitów ryzyka,
- b) ustalania struktury i minimalnej wielkości rezerw płynnościowych Banku,
- c) akceptacji metod pomiaru ryzyka płynności finansowej i form sprawozdawczości,
- d) neutralizacji sytuacji awaryjnej związanej z zagrożeniem utraty płynności,
- e) ustalania strategii Banku odnośnie struktury aktywów, długu, kapitału oraz zobowiązań i pozycji pozabilansowych,
- f) określania strategii długoterminowego finansowania.

Zarządzanie ryzykiem płynności finansowej na poziomie operacyjnym odbywa się w Banku w Departamencie Skarbu w zakresie:

- a) zapewnienia środków do rozliczeń na rachunkach Banku (np. rachunki nostro),
- b) realizacji strategicznych zaleceń ALCO,
- c) kształtowania struktury przyszłych przepływów pieniężnych, w ramach limitów nałożonych przez Komitet Ryzyka,
- d) utrzymywania określonych wielkości portfeli papierów wartościowych (aktywów płynnych), stanowiących zabezpieczenie płynności, w ramach limitów nałożonych przez Komitet Ryzyka,
- e) utrzymywania wielkości innych parametrów na poziomie wyznaczonym przez limity nałożone przez ALCO i Komitet Ryzyka,
- f) realizacji procedur awaryjnych zmierzających do neutralizacji sytuacji awaryjnej związanej z zagrożeniem utraty płynności finansowej.

Bank monitoruje płynność finansową w trybie dziennym, wykorzystując metody oparte o analizę przepływów pieniężnych. Pomiar ryzyka płynności bazuje na modelu wewnętrznym, który został zbudowany na podstawie analiz specyfiki Banku, zmienności bazy depozytowej, koncentracji finansowania oraz planowanego rozwoju poszczególnych pozycji. Codziennemu monitorowaniu poddawane są: wartość niedopasowania w określonych przedziałach czasowych (luka), poziom rezerw płynnościowych Banku oraz stopień wykorzystania wewnętrznych limitów płynnościowych. Bank ocenia na bieżąco swą sytuację płynnościową oraz prawdopodobieństwo jej pogorszenia, stosując metody scenariuszowe w tym scenariusze typu stress test.

Bank na bieżąco monitoruje również poziom koncentracji finansowania, szczególnie w zakresie bazy depozytowej oraz stan rezerw płynnościowych.

Dla potrzeb zabezpieczenia płynności Banku, Bank ustala źródła bieżącego i awaryjnego zasilania płynnościowego Banku, zwane rezerwami płynnościowymi.

Bank posiada ustalone procedury postępowania awaryjnego na wypadek znacznego pogorszenia się stanu płynności finansowej Banku.

Dla potrzeb bieżącego monitorowania płynności Bank kalkuluje wartości urealnionej, skumulowanej luki niedopasowania przepływów pieniężnych. Luka urealniona jest kalkulowana na bazie przepływów kontraktowych (Nota 3.7.1). Urealniane są przede wszystkim przepływy w portfelu depozytów klientów niebankowych i w portfelu kredytów w rachunkach bieżących. Ponadto, zakłada się stabilność portfela kredytów terminowych oraz możliwość wcześniejszej sprzedaży bądź zastawu portfela płynnych papierów wartościowych.

Wartość urealnionej, skumulowanej luki niedopasowania przepływów pieniężnych (w mln zł)		
Przedział czasowy	31.12.2008	31.12.2007
do 3 dni roboczych	4 394	3 600
do 7 dni kalendarzowych	5 642	3 706
do 15 dni kalendarzowych	4 912	3 647
do 1 miesiąca	6 083	4 005
do 2 miesięcy	6 783	4 656
do 3 miesięcy	6 662	4 655
do 4 miesięcy	6 537	4 024
do 5 miesięcy	6 738	3 817
do 6 miesięcy	6 504	3 217
do 7 miesięcy	6 400	2 743
do 8 miesięcy	6 492	2 242
do 9 miesięcy	7 319	2 276
do 10 miesięcy	7 310	2 346
do 11 miesięcy	6 559	1 344
do 12 miesięcy	6 564	1 425

W prezentowanych okresach płynność Banku utrzymywała się na bezpiecznym poziomie. Powyższe wartości należy interpretować jako nadwyżki płynności w wymienionych przedziałach czasowych.

Analizując sytuację płynnościową Banku w okresie kryzysu na rynkach finansowych, należy podkreślić, że:

- struktura finansowania była stabilna. Największy w niej udział miał portfel depozytów bieżących i terminowych klientów niebankowych. Drugim pod względem wielkości źródłem finansowania, o stale rosnącym udziale w strukturze finansowania, był portfel długoterminowych pożyczek od banków (powyżej 1 roku), w tym głównie od Commerzbanku (Nota 29). Wspomniane pożyczki, łącznie z pożyczkami podporządkowanymi (Nota 32) stanowiły podstawowe źródło finansowania portfela kredytów hipotecznych w CHF. Uzależnienie BRE Banku od finansowania z Money Market było nieznaczne (ok. 1 % całości struktury finansowania).
- BRE Bank, który analizuje ryzyko płynności w trybie dziennym, zwiększył w czasie kryzysu liczbę i zakres analiz scenariuszowych, szczególnie typu stress test. Wyniki tych scenariuszy były regularnie prezentowane i omawiane na posiedzeniach ALCO, Komitetu Ryzyka oraz Zarządu. Bardzo szczegółowej analizie, w kontekście stabilności, poddawane były portfele - kredytowy i depozytowy. Również portfel papierów wartościowych, stanowiący ważne źródło pozyskania płynności w czasach kryzysu pooddawany był szczegółowym analizom. Ponadto Bank przekazywał informacje do KNF w strukturze zgodnej z bieżącymi potrzebami nadzorca.
- Komitet Ryzyka BRE Banku w październiku 2008 roku zdecydował aby podjąć działania w ramach planu awaryjnego w celu zabezpieczenia zdolności Banku do regulowania swoich zobowiązań oraz w celu zapewnienia sobie stabilnych źródeł finansowania. Należy zaznaczyć, że w tym czasie profil płynnościowy Banku był bezpieczny i stabilny. Decyzja o wdrożeniu Planu Awaryjnego została podjęta w sytuacji wysychającej płynności na rynku międzybankowym, niepewności co do przyszłych decyzji deponentów oraz materializującego się ryzyka kredytowego w sektorze bankowym.

3.7.1 Przepływy środków pieniężnych z transakcji na niepochođnych instrumentach finansowych

Poniższa tabela zawiera wartości przepływów środków pieniężnych wymaganych do zapłacenia przez Bank, wynikających z zobowiązań finansowych. Przepływy zaprezentowano na datę bilansową w podziale według pozostałego umownego terminu wymagalności. Kwoty denominowane w walutach obcych zostały przeliczone na złote według średniego kursu NBP z dnia bilansowego. Kwoty ujawnione w analizie terminów wymagalności to umowne niezdykontowane przepływy środków pieniężnych.

Zobowiązania (według umownych terminów wymagalności)	na dzień 31.12.2008					Razem
	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	
Zobowiązanie wobec banku centralnego	1 097 633	213 201	-	-	-	1 310 834
Zobowiązania wobec innych banków	2 665 150	97 462	1 582 217	17 114 178	-	21 459 007
Zobowiązania wobec klientów	31 782 594	4 393 785	1 053 491	379 678	104 849	37 714 397
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	-	-	8 000	-	-	8 000
Zobowiązania podporządkowane	5 979	9 777	28 196	149 797	2 799 065	2 992 814
Pozostałe zobowiązania	419 136	181	749	2 533	267	422 866
Zobowiązania razem	35 970 492	4 714 406	2 672 653	17 646 186	2 904 181	63 907 918
Aktywa (według oczekiwanych terminów zapadalności)						
Aktywa razem	12 836 540	2 845 270	10 293 854	16 545 298	38 735 448	81 256 410
Luka płynności netto	(23 133 952)	(1 869 136)	7 621 201	(1 100 888)	35 831 267	17 348 492

Zobowiązania (według umownych terminów wymagalności)	na dzień 31.12.2007					Razem
	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	
Zobowiązania wobec innych banków	1 291 237	51 120	3 729 162	3 230 040	1 814	8 303 373
Zobowiązania wobec klientów	28 751 997	1 027 262	1 406 685	315 457	1 946 554	33 447 955
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	372	344	30 534	8 000	-	39 250
Zobowiązania podporządkowane	537 857	15 047	31 380	166 715	1 309 242	2 060 241
Pozostałe zobowiązania	352 298	24	254	1 866	207	354 649
Zobowiązania razem	30 933 761	1 093 797	5 198 015	3 722 078	3 257 817	44 205 468
Aktywa (według oczekiwanych terminów zapadalności)						
Aktywa razem	12 599 754	2 568 047	8 100 654	13 737 392	26 114 719	63 120 566
Luka płynności netto	(18 334 007)	1 474 250	2 902 639	10 015 314	22 856 902	18 915 098

Aktywa, zapewniające realizację wszystkich zobowiązań oraz zobowiązań do udzielenia kredytów, obejmują gotówkę, środki pieniężne w banku centralnym, środki w drodze oraz obligacje skarbowe i inne uznane obligacje, należności od banków, kredyty i pożyczki udzielone klientom.

W normalnej działalności część z kredytów udzielonych klientom, których umowny termin spłaty przypadał w ciągu roku, zostanie przedłużona.

Ponadto, dłużne papiery wartościowe oraz obligacje skarbowe i inne obligacje zostały zastawione jako zabezpieczenie zobowiązań. Bank mógłby zapewnić środki pieniężne na nieoczekiwane wypływy netto, sprzedając papiery wartościowe oraz korzystając z innych źródeł finansowania, takich jak rynek papierów zabezpieczonych aktywami (np. transakcje sekurytyzacyjne).

3.7.2 Przepływy środków pieniężnych z pochodnych instrumentów finansowych

Pochodne instrumenty finansowe rozliczane w kwotach netto

Do pochodnych instrumentów finansowych rozliczanych przez Bank na bazie netto należą:

- pochodne transakcje *futures*,
- kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA),
- opcje,
- warranty,
- kontrakty *swap* na stopę procentową (IRS),
- kontrakty *swap* na stopę procentową w walucie obcej (CIRS),
- kontrakty *forward* na papiery wartościowe.

W poniższej tabeli przedstawiono pochodne zobowiązania finansowe Banku, które będą rozliczone na bazie netto, pogrupowane w odpowiednich pozostałych umownych terminach zapadalności na datę bilansową. Kwoty denominowane w walutach obcych zostały przeliczone na złote według średniego kursu NBP z dnia bilansowego. Ujawnione w tabeli kwoty są niezdyktowanymi umownymi wypływami środków pieniężnych.

31.12.2008						
Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie netto	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	32 018	100 566	264 617	77 491	-	474 692
Kontrakty Overnight Index Swap (OIS)	1 822	10 754	84 702	-	-	97 278
Kontrakty swap na stopę procentową (IRS)	238 732	285 218	552 729	1 544 079	201 702	2 822 460
Kontrakty swap na stopę procentową w walucie obcej (CIRS)	71 013	4 195	127 995	337 391	-	540 594
Opcje	78 809	237 686	480 680	127 018	15 652	939 845
Pochodne transakcje futures	-	39	-	-	-	39
Inne	868	-	3 249	-	-	4 117
Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie netto razem	423 262	638 458	1 513 972	2 085 979	217 354	4 879 025

31.12.2007						
Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie netto	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	22 154	14 150	94 817	17 014	-	148 135
Kontrakty Overnight Index Swap (OIS)	3 576	483	12 109	98	-	16 266
Kontrakty swap na stopę procentową (IRS)	38 202	47 500	324 527	388 833	48 435	847 497
Kontrakty swap na stopę procentową w walucie obcej (CIRS)	2 130	36	39 128	53 738	2 571	97 603
Opcje	29 364	19 833	110 519	25 275	7 245	192 236
Pochodne transakcje futures	-	-	435	-	-	435
Inne	-	-	1 917	5 040	10 988	17 945
Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie netto razem	95 426	82 002	583 452	489 998	69 239	1 320 117

Pochodne instrumenty finansowe rozliczane w kwotach brutto

Do pochodnych instrumentów finansowych rozliczanych przez Bank na bazie brutto należą pochodne walutowe instrumenty finansowe: walutowe kontrakty *forward* oraz walutowe kontrakty *swap*.

W poniższej tabeli przedstawiono pochodne zobowiązania/należności finansowe Banku, które będą rozliczone na bazie brutto, pogrupowane w odpowiednich pozostałych umownych terminach zapadalności na datę bilansową. Kwoty denominowane w walutach obcych zostały przeliczone na złote według średniego kursu NBP z dnia bilansowego.

31.12.2008

Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie brutto	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Pochodne instrumenty walutowe:						
- wypływy	6 733 193	4 561 439	6 344 262	784 894	-	18 423 788
- wpływy	6 556 321	4 495 831	6 191 820	837 295	-	18 081 267

31.12.2007

Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie brutto	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Pochodne instrumenty walutowe:						
- wypływy	15 327 605	3 284 341	12 372 956	786 180	-	31 771 082
- wpływy	15 347 612	3 327 334	12 474 667	765 524	-	31 915 137

Kwoty ujawnione w tabeli to niezdyktowane umowne wypływy/wpływy pieniężne.

Wartości zaprezentowane w powyższej tabeli to nominalne kwoty przepływów pozostające do rozliczenia z tytułu pochodnych walutowych instrumentów finansowych, podczas gdy w Nocie 20 zostały zaprezentowane wartości nominalne wszystkich umownie otwartych transakcji pochodnych.

Szczegółowe informacje dotyczące ryzyka płynności pozycji pozabilansowych przedstawiono w nodzie 37.

3.8 Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych

Wartość godziwa to kwota, za jaką składnik aktywów mógłby być wymieniony, lub zobowiązanie wykonane, pomiędzy dobrze poinformowanymi i zainteresowanymi stronami w bezpośrednio zawartej transakcji, innej niż sprzedaż pod przymusem lub likwidacja i jest najlepiej odzwierciedlona przez cenę rynkową, jeśli jest dostępna.

Zgodnie z praktykami rynkowymi Bank wycenia instrumenty finansowe, w których utrzymuje otwarte pozycje, stosując ceny rynkowe (wycena do rynku) lub uznane w praktyce rynkowej modele wyceny (wycena z modelu) zasilane cenami lub parametrami rynkowymi, a w nielicznych przypadkach parametrami estymowanymi wewnętrznie przez Bank. Wszystkie otwarte pozycje w instrumentach pochodnych (walutowych i stopy procentowej) są wyceniane odpowiednimi modelami rynkowymi, które są zasilane cenami lub parametrami obserwowalnymi przez rynek. Papiery komercyjne emitentów krajowych są wyceniane z modelu (dyskontowanie przepływów finansowych), który prócz rynkowej krzywej stóp procentowych używa spreadów kredytowych wyznaczonych wewnętrznie. W przypadku zwiększenia spreadów kredytowych o 20 punktów bazowych, wycena papierów komercyjnych emitentów krajowych byłaby niższa o 5,4 mln zł. Jedna transakcja mezzanine jest wyceniona z modelu, w którym stosowana jest zmienność historyczna estymowana na podstawie obserwowanych rynkowo cen akcji.

Bank przyjął założenie, że wartość godziwa instrumentów finansowych o zmiennej stopie procentowej oraz instrumentów o stałej stopie procentowej krótkoterminowych (poniżej 1 roku) jest równa ich wartości bilansowej.

Ponadto Bank przyjął założenie, że szacunkowa wartość godziwa instrumentów o stałym oprocentowaniu powyżej 1 roku opiera się na zdyskontowanych przepływach pieniężnych. Czynniki dyskontujące przyjęte do dyskontowania środków pieniężnych dla tych instrumentów finansowych oparte są o krzywą zerokuponową.

W tabeli poniżej przedstawiono podsumowanie wartości bilansowych i godziwych dla każdej grupy aktywów i zobowiązań finansowych, które nie zostały wykazane w bilansie Banku według ich wartości godziwej.

	31.12.2008		31.12.2007	
	Wartość księgowa	Wartość godziwa	Wartość księgowa	Wartość godziwa
Aktywa finansowe				
Należności od banków	6 065 581	6 065 581	2 166 310	2 166 306
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	42 257 165	42 232 586	26 378 887	26 360 526
<i>Klienci indywidualni</i>	26 246 283	26 245 535	13 609 757	13 608 501
należności bieżące	3 358 878	3 358 878	2 184 779	2 184 779
kredyty terminowe w tym:	22 887 405	22 886 657	11 424 978	11 423 722
- kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	21 341 130	21 340 935	10 514 434	10 514 053
<i>Klienci korporacyjni</i>	15 308 006	15 285 292	12 324 426	12 307 321
należności bieżące	3 510 238	3 510 238	2 663 851	2 663 851
kredyty terminowe	11 390 189	11 367 475	8 991 557	8 974 452
- udzielone dużym klientom	4 612 890	4 598 136	3 297 868	3 285 069
- udzielone średnim i małym klientom	6 777 299	6 769 339	5 693 689	5 689 383
transakcje reverse repo /buy sell back	407 579	407 579	669 018	669 018
pozostałe	-	-	-	-
<i>Klienci budżetowi</i>	34 192	33 075	32 175	32 175
Inne należności	668 684	668 684	412 529	412 529
Aktywa dostępne do sprzedaży				
Instrumenty dłużne nie notowane	-	-	25 025	25 025
Instrumenty kapitałowe nie notowane	75 241	75 241	339 230	339 230
Zobowiązania finansowe				
Zobowiązania wobec innych banków	20 142 760	20 142 620	7 931 827	7 931 692
Zobowiązania wobec klientów	37 438 494	37 411 363	32 734 316	32 717 430
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	7 829	7 678	36 810	36 188

Poniżej zaprezentowane są główne założenia i metody wykorzystane przez Bank podczas szacowania wartości godziwej instrumentów finansowych:

Należności od banków. Wartością godziwą lokat o zmiennym oprocentowaniu oraz lokat o stałym oprocentowaniu poniżej 1 roku jest ich wartość bilansowa.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom są wykazywane w wartości netto po uwzględnieniu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości. Wartość godziwa kredytów i pożyczek udzielonych klientom o stałej stopie procentowej powyżej 1 roku została wyliczona jako zdyskontowana, w oparciu o krzywą zerokuponową (z uwzględnieniem marży kredytowej), wartość oczekiwanych przyszłych płatności do otrzymania zarówno z tytułu kapitału jak i odsetek. Zakłada się, że spłaty kredytów i pożyczek następować będą w terminach uzgodnionych w umowach. Wartość godziwa kredytów nieregularnych jest równa ich wartości bilansowej netto, która uwzględnia wszelkie przesłanki wskazujące na utratę wartości kredytów. Tak oszacowana wartość godziwa kredytów i pożyczek odzwierciedla zmianę w poziomie ryzyka kredytowego od czasu udzielenia kredytu oraz zmiany poziomu stóp procentowych w przypadku kredytów o stałej stopie procentowej.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku wartość kredytów i pożyczek udzielonych klientom uwzględnia wartość objętych przez Bank obligacji spółek: ABC Data Holding SA (obligacje z warrantem), Internet Group SA (obligacje z warrantem). Są to obligacje o terminie zapadalności odpowiednio w latach 2012 i 2013 z możliwością wcześniejszego wykupu. Ze względu na duże skomplikowanie umów oraz brak analogicznych transakcji na rynku polskim w odniesieniu do obligacji spółek ABC Data Holding SA nie jest możliwe wiarygodne określenie wartości godziwej nabytych instrumentów na moment transakcji.

W związku z tym, Bank z zachowaniem zasady ostrożności, ujął transakcje w księgach według ceny nabycia, będącej jednocześnie wartością nominalną objętych obligacji.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku Bank dokonał wyceny opcji na akcje wbudowanej w obligacje Internet Group SA. Wartość wyceny w kwocie 767 tys. zł została ujęta w bilansie w pozycji „Pochodne instrumenty finansowe” w korespondencji z rachunkiem zysków i strat.

Dodatkowo na dzień 31 grudnia 2007 roku Bank posiadał obligacje JM Holdings S.a.r.l. (obligacje wymienne), które zostały wykupione w czerwcu 2008 roku.

Wszystkie objęte obligacje zostały zakwalifikowane jako należności kredytowe podlegające ocenie na utratę wartości oraz wycenie metodą zamortyzowanego kosztu.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży. Notowane instrumenty finansowe Banku dostępne do sprzedaży są wyceniane według wartości godziwej. Wartość godziwa dłużnych papierów wartościowych nienotowanych na aktywnym rynku ustalana jest przy zastosowaniu krzywej zerokuponowej z uwzględnieniem marży kredytowej. Model wyznaczania marży kredytowej dla nie płynnych papierów komercyjnych przedsiębiorstw został rozszerzony tak, aby bardziej precyzyjnie uwzględnić element kosztu straty nieoczekiwanej. Powyższy składnik począwszy od listopada 2008 roku wyznaczany jest przez udział w CVAR (modelowanego za pomocą zmodyfikowanego CR+ przy

poziomie ufności 99,90%) ryzyka danej emisji jako miary wielkości straty nieoczekiwanej oraz przez wymagany zwrot z akcji BRE (CAPM model na bazie danych GPW), jako miary kosztu tej straty (zaangażowanego kapitału).

Dla kapitałowych instrumentów nienotowanych Bank nie był w stanie sporządzić wiarygodnego oszacowania wartości godziwej i dla potrzeb wyceny bilansowej przyjął wartość według ceny nabycia z uwzględnieniem odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

Powyższą zasadę odnoszącą się do instrumentów kapitałowych Bank zastosował w przypadku akcji Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń SA (PZU SA).

Bank posiada 653 660 akcji PZU SA, stanowiących 0,76% kapitału podstawowego; wartość księgowa akcji wynosi 73 988 480,48 zł. PZU SA jest największym w Polsce ubezpieczycielem majątkowym oraz właścicielem zakładu ubezpieczeń na życie PZU Życie SA.

Akcje spółki PZU SA nie są notowane na rynku regulowanym. Akcjonariusze często dokonują transakcji na akcjach, ale zwykle dotyczą one małych pakietów akcji pracowniczych. W pewnym zakresie rynek jest płynny, ale ze względu na konflikt pomiędzy głównymi akcjonariuszami oraz ze względu na fakt, że data pierwszej oferty publicznej pozostaje nieznana, uważa się że ceny transakcji zawierają duże dyskonto. Szacuje się, że rzeczywista wartość jednej akcji waha się w przedziale 180 zł i 400 zł.

Zobowiązania finansowe. Instrumenty finansowe po stronie zobowiązań to:

1. Kredyty zaciągnięte
2. Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych
3. Depozyty

Wartość godziwa dla powyższych zobowiązań finansowych o stałej stopie procentowej powyżej 1 roku opiera się na zdyskontowanych przepływach pieniężnych z tytułu kapitału i odsetek przy zastosowaniu czynnika dyskontującego wyliczonego w oparciu o krzywą zerokuponową.

Bank przyjął, że wartość godziwa dla powyższych instrumentów o zmiennej stopie procentowej lub o stałej stopie procentowej, ale poniżej 1 roku jest równa ich wartości bilansowej.

Wartość godziwa notowanych wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych została ustalona w oparciu o ceny rynkowe.

Ekspozycja na ryzyko kredytowe związana z pozycjami pozabilansowymi. Na dzień 31 grudnia 2008 roku wartość godziwa gwarancji finansowych wynosiła 11 644 tys. zł (31 grudnia 2007 r.: 9 850 tys. zł). Na dzień 31 grudnia 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku wartość godziwa zobowiązań do udzielenia kredytów nie różniła się znacząco od ich wartości księgowej.

3.9 Pozostała działalność

Bank świadczy usługi przechowywania, powiernictwa, zarządzania przedsiębiorstwami, zarządzania inwestycyjnego oraz usługi doradcze na rzecz osób trzecich. W związku z wykonywaniem tych usług Bank podejmuje decyzje dotyczące alokacji oraz kupna i sprzedaży wielu różnych instrumentów finansowych. Aktywa przechowywane na zasadach powierniczych nie zostały wykazane w niniejszym sprawozdaniu finansowym.

4. Ważniejsze oszacowania i oceny dokonywane w związku z zastosowaniem zasad rachunkowości

Bank dokonuje oszacowań i przyjmuje założenia, które mają wpływ na wartości aktywów i zobowiązań wykazywanych w następnym okresie. Szacunki i założenia, które podlegają ciągłej ocenie, oparte są o doświadczenia historyczne i inne czynniki, w tym oczekiwania co do przyszłych zdarzeń, które w danej sytuacji wydają się uzasadnione.

Utrata wartości kredytów i pożyczek

Bank przeprowadza przegląd swojego portfela kredytowego pod kątem utraty wartości przynajmniej raz na kwartał. Aby ustalić, czy należy wykazać utratę wartości w rachunku zysków i strat, Bank ocenia czy istnieją jakiegokolwiek dane wskazujące na możliwe do zmniejszenia zmniejszenie szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych dotyczących portfela kredytowego, zanim zmniejszenie to będzie można przyporządkować do konkretnego kredytu. Szacunki mogą uwzględniać możliwe do zaobserwowania dane wskazujące na wystąpienie niekorzystnej zmiany sytuacji płatniczej kredytobiorców należących do określonej grupy lub sytuacji gospodarczej w danym kraju lub jego części, co ma związek z problemami występującymi w tej grupie aktywów. Kierownictwo planuje przyszłe przepływy pieniężne na podstawie szacunków opartych o historyczne doświadczenia strat poniesionych na aktywach o cechach ryzyka kredytowego i obiektywnych dowodach utraty wartości podobnych do tych, które charakteryzują portfel. Metodologia i założenia, na podstawie których określa się szacunkowe kwoty przepływów pieniężnych i okresy, w których one następują, będą poddawane regularnym przeglądom w celu zmniejszenia różnic pomiędzy szacunkową a rzeczywistą wielkością strat. Gdyby wartość bieżąca szacowanych przepływów pieniężnych dla portfela kredytów i pożyczek z rozpoznaną indywidualnie utratą wartości uległa zmianie o +/- 10%, to szacowana wielkość utraty wartości kredytów i pożyczek uległaby odpowiednio zmniejszeniu o 20,2 mln zł, lub zwiększeniu o 27,0 mln zł.

Szacunek ten został przeprowadzony dla portfela kredytów i pożyczek, w przypadku których utrata wartości rozpoznawana jest w oparciu o indywidualną analizę przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu spłat i odzysków z zabezpieczeń.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w związku ze zmianą warunków rynkowych zostało opisane w Nocie 3, w części dotyczącej wpływu światowego kryzysu na zarządzanie ryzykiem finansowym.

Kwestie związane z wyceną obligacji nabytych w ramach transakcji mezzanine zostały przedstawione w Nocie 3.8.

Wartość godziwa instrumentów pochodnych

Wartość godziwą instrumentów finansowych nie notowanych na aktywnych rynkach ustala się stosując techniki wyceny. Wszystkie modele są zatwierdzane przed użyciem, a także kalibrowane w celu zapewnienia, że otrzymane wyniki odzwierciedlają faktyczne dane i porównywalne ceny rynkowe. W miarę możliwości w modelach wykorzystywane są wyłącznie dane możliwe do zaobserwowania, pochodzące z aktywnego rynku. Kwestia wpływu zmiany warunków rynkowych na wycenę księgi handlowej Banku (do której zaliczane są między innymi instrumenty pochodne) została przedstawiona w Nocie 3.4.

Utrata wartości instrumentów kapitałowych dostępnych do sprzedaży

Za utratę wartości uznaje się ponoszenie przez emitenta w okresie jednego roku straty nie znajdującej pokrycia w jego kapitałach własnych, jak również zaistnienia innych faktów oraz okoliczności wskazujących na utratę wartości. Dodatkowo, obiektywnymi dowodami utraty wartości inwestycji w instrument kapitałowy są informacje na temat znaczących negatywnych zmian mających miejsce w środowisku technologicznym, rynkowym, gospodarczym, prawnym lub innym, w którym działa emitent, wskazujące, że koszty inwestycji mogą nie zostać odzyskane. Znaczący i przedłużający się spadek wartości godziwej inwestycji w instrument kapitałowy poniżej kosztu również stanowi obiektywny dowód utraty wartości.

Kwestie związane z wyceną akcji PZU SA zostały przedstawione w Nocie 3.8.

Utrata wartości dłużnych instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży

Utrata wartości i poprawa wartości dłużnych instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży ustalana jest w dniu wyceny, tj. na dzień bilansowy, odrębnie dla każdego rodzaju dłużnego papieru wartościowego. Za utratę wartości uznaje się ponoszenie przez emitenta w okresie jednego roku straty nie znajdującej pokrycia w jego kapitałach własnych lub innych zaistniałych okoliczności wskazujących na powstanie utraty wartości. Jeśli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego, zaklasyfikowanego jako dostępny do sprzedaży, wzrośnie i wzrost ten może być obiektywnie związany ze zdarzeniem mającym miejsce po utracie wartości ujętej w wyniku, strata z tytułu utraty wartości jest odwracana przez rachunek zysków i strat.

Gdyby doszło do istotnego i długotrwałego obniżenia wartości godziwej dłużnych instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży poniżej ich ceny nabycia, to szacowana utrata wartości portfela tych instrumentów finansowych wyniosłaby 0,8 mln zł, którą to kwotą należałoby obciążyć rachunek zysków i strat Banku w korespondencji z kapitałem z aktualizacji wyceny. Za istotne i długotrwałe obniżenie wartości godziwej dłużnych instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży przyjęto na potrzeby analizy obniżenie ratingów poszczególnych papierów wartościowych o cztery klasy ratingowe.

5. Wynik z tytułu odsetek

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2008	2007
Przychody z tytułu odsetek		
Kredyty i pożyczki z uwzględnieniem odwrócenia dyskonta dotyczącego odpisu z tytułu utraty wartości	2 056 191	1 297 594
Środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe	304 514	219 580
Lokacyjne papiery wartościowe	314 108	179 413
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	259 202	154 418
Pozostałe	6 138	9 509
	2 940 153	1 860 514
Koszty odsetek		
Z tytułu rozliczeń z bankami i klientami	(1 726 959)	(1 008 377)
Z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	(1 928)	(1 987)
Inne pożyczki	(82 086)	(58 460)
Pozostałe	(1 913)	(4 388)
	(1 812 886)	(1 073 212)

Przychody z tytułu odsetek związane z aktywami finansowymi, które utraciły wartość wyniosły 33 180 tys. zł (w 2007 r.: 7 215 tys. zł).

Wynik z tytułu odsetek w podziale na poszczególne sektory przedstawia się następująco:

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2008	2007
Przychody z tytułu odsetek		
Od sektora bankowego	444 354	359 031
Od pozostałych podmiotów, w tym:	2 495 799	1 501 483
- od klientów korporacyjnych	1 013 668	659 956
- od klientów indywidualnych	1 028 423	582 946
- od sektora budżetowego	453 708	258 581
	2 940 153	1 860 514
Koszty odsetek		
Od sektora bankowego	(423 617)	(209 020)
Od pozostałych podmiotów, w tym:	(1 387 341)	(862 205)
- od klientów korporacyjnych	(660 082)	(619 573)
- od klientów indywidualnych	(646 082)	(201 773)
- od sektora budżetowego	(81 177)	(40 859)
Z tytułu emisji własnych	(1 928)	(1 987)
	(1 812 886)	(1 073 212)

6. Wynik z tytułu opłat i prowizji

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2008	2007
Przychody z tytułu opłat i prowizji		
Opłaty i prowizje z tytułu działalności kredytowej	210 694	128 098
Prowizje za obsługę kart płatniczych	206 445	152 787
Prowizje za realizację przelewów	72 435	75 791
Prowizje za prowadzenie rachunków	69 893	58 226
Prowizje z tytułu udzielonych gwarancji oraz operacji dokumentowych	38 648	38 470
Prowizje z działalności powierniczej	10 164	10 997
Pozostałe	96 563	102 506
	704 842	566 875
Koszty z tytułu opłat i prowizji		
Koszty obsługi i ubezpieczenia kart płatniczych	(143 629)	(106 182)
Uiszczone opłaty maklerskie	(8 156)	(6 713)
Uiszczone pozostałe opłaty	(129 091)	(69 875)
	(280 876)	(182 770)

Kwota pozostałych opłat obejmuje głównie prowizje płacone na rzecz podmiotów zewnętrznych za sprzedaż produktów Banku.

7. Przychody z tytułu dywidend

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2008	2007
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	1 687	-
Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	66 994	37 726
Przychody z tytułu dywidend, razem	68 681	37 726

8. Wynik na działalności handlowej

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2008	2007
Wynik z pozycji wymiany	482 361	427 530
Różnice kursowe netto z przeliczenia	395 394	499 318
Zyski z transakcji minus straty	86 967	(71 788)
Wynik na pozostałej działalności handlowej	(34 883)	44 831
Instrumenty odsetkowe	(28 489)	18 522
Instrumenty kapitałowe	(3 903)	20 486
Instrumenty na ryzyko rynkowe	(2 491)	5 823
Wynik na działalności handlowej, razem	447 478	472 361

„Wynik z pozycji wymiany” obejmuje zyski i straty z transakcji spot i kontraktów terminowych, opcji, kontraktów typu futures i przeliczonych aktywów i zobowiązań wyrażonych w walutach obcych. Wynik z operacji instrumentami odsetkowymi obejmuje wynik z tytułu obrotu instrumentami rynku pieniężnego, wynik z kontraktów swap dla stóp procentowych i walut, opcji i innych instrumentów pochodnych. Wynik z operacji instrumentami kapitałowymi obejmuje wynik z tytułu globalnego obrotu kapitałowymi papierami wartościowymi i pochodnymi instrumentami kapitałowymi, takimi jak kontrakty swap, opcje, kontrakty typu futures i kontrakty terminowe. Wynik z operacji instrumentami na ryzyko rynkowe obejmuje wynik z kontraktów futures na obligacje, na indeks, opcji na papiery wartościowe, indeksy giełdowe i kontrakty futures, wynik z transakcji terminowych na papiery wartościowe oraz swapów towarowych.

W 2008 roku wycena walutowych instrumentów pochodnych spowodowała zmniejszenie wyceny ujętej w pozycji „Zyski z transakcji minus straty” o kwotę 56 613 tys. zł.

9. Pozostałe przychody operacyjne

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2008	2007
Przychody ze sprzedaży usług	22 732	16 556
Przychody z tytułu rozwiązania rezerw na przyszłe zobowiązania	9 668	17 313
Przychody z tytułu odzyskanych należności przedawnionych, umorzonych i nieściągalnych	4 476	616
Przychody z tytułu sprzedaży lub likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	562	3 002
Otrzymane odszkodowania, kary i grzywny	242	494
Pozostałe	6 062	21 285
Pozostałe przychody operacyjne, razem	43 742	59 266

Przychody ze sprzedaży usług dotyczą usług niebankowych.

10. Ogólne koszty administracyjne

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2008	2007
Koszty pracownicze (Nota 12)	(564 256)	(453 131)
Koszty rzeczowe	(476 122)	(400 339)
Podatki i opłaty	(20 111)	(6 439)
Składka i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny	(6 623)	(5 171)
Odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	(3 805)	(2 825)
Ogólne koszty administracyjne, razem	(1 070 917)	(867 905)

Pozycja „Koszty rzeczowe” obejmuje koszt rat leasingu operacyjnego środków trwałych (głównie nieruchomości) w wysokości 22 605 tys. zł (2007: 30 053 tys. zł).

11. Pozostałe koszty operacyjne

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2008	2007
Koszty z tytułu utworzonych rezerw na pozostałe należności (poza kredytowymi)	(7 365)	(795)
Odpisy z tytułu rezerw na przyszłe zobowiązania	(4 935)	(5 078)
Przekazane darowizny	(3 333)	(2 405)
Koszty z tytułu sprzedaży lub likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	(1 260)	(1 372)
Zapłacone odszkodowania, kary i grzywny	(728)	(339)
Koszty z tytułu spisanych należności i zobowiązań przedawnionych, umorzonych i nieściągalnych	(12)	(130)
Pozostałe koszty operacyjne	(8 009)	(9 172)
Pozostałe koszty operacyjne, razem	(25 642)	(19 291)

12. Koszty świadczeń pracowniczych

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2008	2007
Koszty wynagrodzeń	(442 563)	(370 164)
Koszty ubezpieczeń społecznych	(63 905)	(47 487)
Wynagrodzenie regulowane w formie akcji i opcji na akcje	(18 898)	(648)
Pozostałe świadczenia na rzecz pracowników	(38 890)	(34 832)
Koszty świadczeń pracowniczych, razem	(564 256)	(453 131)

W 2008 roku średni poziom zatrudnienia w Banku wyniósł 5 364 osoby (2007 r.: 4 374).

Dodatkowe informacje dotyczące wynagrodzeń w formie opcji pracowniczych opisane zostały w Nocie 42 „Zyski zatrzymane”.

13. Odpisy netto z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2008	2007
Odpisy netto na należności od banków (Nota 18)	(21 894)	(631)
Odpisy netto na zobowiązania warunkowe wobec banków (Nota 34)	(287)	(247)
Odpisy netto na kredyty i pożyczki udzielone klientom (Nota 21)	(183 350)	(52 625)
Odpisy netto na zobowiązania warunkowe wobec klientów (Nota 34)	(13 216)	(4 719)
Odpisy netto z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	(218 747)	(58 222)

14. Podatek dochodowy

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2008	2007
Podatek dochodowy bieżący	(214 262)	(142 457)
Podatek dochodowy odroczony (Nota 35)	142 306	(8 740)
Podatek dochodowy, razem	(71 956)	(151 197)
Zysk przed opodatkowaniem	901 487	788 428
Podatek zgodnie ze stawką obowiązującą w Polsce w danym roku podatkowym (19%)	(171 283)	(149 801)
Dochody nie podlegające opodatkowaniu	72 350	15 877
Koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodów	(23 991)	(11 440)
Inne pozycje wpływające na wysokość obciążenia podatkowego	50 968	(5 833)
Obciążenie podatkowe, razem	(71 956)	(151 197)
Kalkulacja efektywnej stopy podatkowej		
Zysk (strata) brutto	901 487	788 428
Podatek dochodowy	(71 956)	(151 197)
Efektywna stopa podatkowa	7,98%	19,18%

W 2008 roku kwota innych pozycji wpływających na wysokość obciążenia podatkowego zawiera wynik podatkowy na transakcji sprzedaży akcji Aegon PTE SA.

Informacje na temat podatku dochodowego odroczonego przedstawiono w Nocie 35. Podatek dochodowy od dochodów Banku przed opodatkowaniem różni się od jego teoretycznej wysokości, która powstałaby przy zastosowaniu podstawowej stawki opodatkowania Banku tak jak to przedstawiono powyżej.

Efektywna stopa opodatkowania na poziomie 7,98% jest przede wszystkim efektem transakcji sprzedaży w celu umorzenia akcji Vectra SA, oraz straty podatkowej na transakcji sprzedaży akcji Aegon PTE SA.

15. Zysk na jedną akcję

Zysk na jedną akcję za 12 miesięcy

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2008	2007
Podstawowy:		
Zysk netto	829 531	637 231
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	29 680 542	29 578 675
Podstawowy zysk netto na akcję (wyrażony w złotych na jedną akcję)	27,95	21,54
Rozwodniony:		
Zysk netto z działalności kontynuowanej przypadający na akcjonariuszy Banku zastosowany przy ustalaniu rozwodnionego zysku na akcję	829 531	637 231
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w emisji	29 680 542	29 578 675
Korekty na:		
- opcje pracownicze na akcje	20 704	29 464
Ważona średnia liczba akcji zwykłych dla potrzeb rozwodnionego zysku na akcję	29 701 246	29 608 139
Rozwodniony zysk netto na akcję (wyrażony w złotych na jedną akcję)	27,93	21,52

Podstawowy zysk na akcję wylicza się jako iloraz zysku przypadającego na akcjonariuszy Banku oraz średniej ważonej liczby akcji zwykłych w trakcie roku.

Rozwodniony zysk na akcję wylicza się w oparciu o stosunek zysku przypadającego na akcjonariuszy Banku do średniej ważonej liczby akcji zwykłych skorygowanych w taki sposób, jak gdyby nastąpiła zamiana na akcje wszystkich powodujących rozwodnienie potencjalnych akcji zwykłych. Bank posiada jedną kategorię powodującą rozwodnienie potencjalnych akcji zwykłych: opcje na akcje. Akcje rozwadniające wylicza się jako liczbę akcji, które zostałyby wyemitowane gdyby nastąpiła realizacja wszystkich opcji na akcje po cenie rynkowej ustalonej jako średnioroczna cena zamknięcia akcji Banku.

Zgodnie z MSR 33, Bank sporządza kalkulację tzw. rozwodnionego zysku na jedną akcję, uwzględniając przyznane opcje pracownicze na zakup akcji.

Od 1 stycznia 2007 roku do 31 grudnia 2008 roku Bank prowadził dwa programy opcyjnie. Zostały one wycenione zgodnie ze standardem MSSF 2.

Program opcji pracowniczych (z maja 2003 roku) zakładał przydzielenie członkom Kierownictwa Banku ogółem 500 000 opcji, które mogły być realizowane stopniowo w okresie od 1 czerwca 2005 roku do 30 czerwca 2008 roku. Opcje te uprawniały do objęcia ogółem 500 000 akcji Banku nowej emisji.

W dniu 14 marca 2008 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie BRE Banku, podejmując stosowną uchwałę, wyraziło zgodę na przeprowadzenie przez BRE Bank programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku. W ramach programu Członkowie Zarządu Banku uzyskają możliwość objęcia obligacji z prawem pierwszeństwa do objęcia akcji Banku oraz objęcia akcji jednostki dominującej najwyższego szczebla, Commerzbanku AG.

Szczegółowe informacje na temat programu wynagrodzeń opartych na i regulowanych akcjami zostały zaprezentowane w Nocie 42.

16. Kasa, operacje z bankiem centralnym

	31.12.2008	31.12.2007
Środki pieniężne w kasie (skarbcu)	143 277	96 751
Środki pieniężne w rachunku bieżącym	2 348 574	1 901 629
Kasa, operacje z bankiem centralnym, razem (Nota 44)	2 491 851	1 998 380
W tym: rezerwa obowiązkowa	1 175 454	963 054

Rezerwa obowiązkowa jest utrzymywana zarówno na rachunku w banku centralnym, jak również w kasie (skarbcu). Na dzień 31 grudnia 2008 r. środki rezerwy obowiązkowej w banku centralnym oprocentowane były stawką 4,73% (31 grudnia 2007 r. - 4,73%).

17. Weksle uprawnione do redyskontowania w banku centralnym

Weksle uprawnione do redyskonta to weksle podmiotów niefinansowych o terminie zapadalności do 3 miesięcy.

18. Należności od banków

	31.12.2008	31.12.2007
Rachunki bieżące	95 493	41 386
Lokaty w innych bankach	4 246 175	685 970
Ujęte w ekwiwalentach środków pieniężnych (Nota 44)	4 341 668	727 356
Kredyty, lokaty i pożyczki	1 031 641	787 850
Transakcje reverse repo / buy sell back	515 694	513 866
Inne należności	207 592	142 447
Należności (brutto) od banków, razem	6 096 595	2 171 519
Rezerwa utworzona na należności od banków (wielkość ujemna)	(31 014)	(5 209)
Należności (netto) od banków, razem	6 065 581	2 166 310
Krótkoterminowe (do 1 roku)	5 634 569	1 827 787
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	431 012	338 523

Należności od banków w podziale na banki polskie i zagraniczne przedstawiają się następująco:

	31.12.2008	31.12.2007
Należności (brutto) od banków polskich	898 208	654 232
Rezerwa utworzona na należności od banków polskich	(57)	(247)
Należności (brutto) od banków zagranicznych	5 198 387	1 517 287
Rezerwa utworzona na należności od banków zagranicznych	(30 957)	(4 962)
Należności (netto) od banków, razem	6 065 581	2 166 310

Kredyty udzielone bankom o zmiennej stopie wyniosły 960 821 tys. zł, a o stałej stopie 54 670 tys. zł (31 grudnia 2007 r.: – kredyty na zmienną stopę – 558 833 tys. zł, a na stałą – 31 178 tys. zł). Średnie oprocentowanie lokat w innych bankach oraz kredytów udzielonych innym bankom wynosiło 5,31% (31 grudnia 2007 r.: 4,86%).

Zmiana stanu rezerw na należności od banków przedstawia się następująco:

	31.12.2008	31.12.2007
Stan rezerw na należności od banków na początek okresu	5 209	4 578
Zwiększenia (z tytułu)	25 805	631
- utworzenie rezerw (Nota 13)	21 894	631
- różnice kursowe	3 911	-
Stan rezerw na należności od banków na koniec okresu	31 014	5 209

Kwota rezerw na należności od banków w 2008 roku obejmuje 26 212 tys. zł rezerw utworzonych na należności analizowane indywidualnie.

19. Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu oraz aktywa zastawione

	31.12.2008	31.12.2007
Długie papiery wartościowe:	6 064 684	7 306 374
Obligacje rządowe ujęte w ekwiwalentach środków pieniężnych oraz będące przedmiotem zastawu (transakcje <i>sell buy back</i>) (Nota 44), w tym:	795 927	4 733 535
- obligacje rządowe będące przedmiotem zastawu (transakcje <i>sell buy back</i>) (Nota 38)	716 356	2 718 240
Bony skarbowe ujęte w ekwiwalentach środków pieniężnych oraz będące przedmiotem zastawu (transakcje <i>sell buy back</i>) (Nota 44), w tym:	874 579	25 623
- bony skarbowe będące przedmiotem zastawu (transakcje <i>sell buy back</i>) (Nota 38)	380 428	14 394
Pozostałe długie papiery wartościowe	4 394 178	2 547 216
Kapitałowe papiery wartościowe:	1 312	1 580
- notowane	1 312	1 580
Długie i kapitałowe papiery wartościowe razem, w tym:	6 065 996	7 307 954
- Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	4 969 212	4 575 320
- Aktywa zastawione (Nota 38)	1 096 784	2 732 634

Obligacje rządowe obejmują papiery wartościowe stanowiące poręczenie umów odkupu zawartych z klientami (transakcje *sell buy back*), których wartość rynkowa na 31 grudnia 2008 roku wynosiła 716 356 tys. zł (31 grudnia 2007 r. – 2 718 240 tys. zł). Obligacje te są odrębnie prezentowane w bilansie w pozycji „Aktywa zastawione”.

Bony skarbowe obejmują bony stanowiące poręczenie umów odkupu zawartych z klientami (transakcje *sell buy back*), których wartość rynkowa na 31 grudnia 2008 roku wynosiła 380 428 tys. zł (31 grudnia 2007 r. – 14 394 tys. zł). Bony te są odrębnie prezentowane w bilansie w pozycji „Aktywa zastawione”.

Pozycja „Dłużne papiery wartościowe” obejmuje bony skarbowe uprawnione do redyskontowania wyemitowane przez Skarb Państwa na okres maksymalnie do jednego roku. Wszystkie bony skarbowe są oparte na stałej stopie procentowej.

Powyższa nota nie obejmuje bonów skarbowych i bonów pieniężnych zastawionych pod BFG w kwocie 175 300 tys. zł (31 grudnia 2007 r. – 79 643 tys. zł), które są zaklasyfikowane do lokacyjnych papierów wartościowych (Nota 22).

20. Pochodne instrumenty finansowe oraz pozostałe zobowiązania przeznaczone do obrotu

Bank wykorzystuje następujące instrumenty pochodne jako zabezpieczenia i dla potrzeb niezwiązanych z zabezpieczeniami:

Walutowe transakcje terminowe to zobowiązania do kupna walut obcych i lokalnych, obejmujące nie zrealizowane transakcje spot. **Kontrakty typu futures dla walut i stóp procentowych** to zobowiązania w formie umowy do otrzymania lub zapłacenia określonej wartości netto, zależnie od zmian kursów wymiany walut lub stóp procentowych, bądź do kupna lub sprzedaży waluty obcej lub instrumentu finansowego w ustalonym terminie w przyszłości po ustalonej cenie, określonej na zorganizowanym rynku finansowym. Z uwagi na fakt, że kontrakty futures są zabezpieczone środkami pieniężnymi lub papierami wartościowymi wycenianymi według wartości godziwej, zaś zmiany wartości nominalnej tych kontraktów rozliczane są codziennie w odniesieniu do notowań giełdowych, ryzyko kredytowe jest nieznaczne. **Kontrakty FRA** to kontrakty analogiczne do futures, tyle że negocjowane indywidualnie i wymagające gotówkowego rozliczenia w określonym terminie w przyszłości różnicy pomiędzy określoną w umowie stopą procentową a aktualną stopą rynkową, na bazie teoretycznej kwoty kapitału.

Walutowe i procentowe kontrakty swap to zobowiązania do zamiany jednego strumienia przepływów pieniężnych na inny. Rezultatem takiej transakcji jest zamiana walut lub stóp procentowych (na przykład, oprocentowania stałego na zmienne) lub połączenia wszystkich tych czynników (na przykład, międzywalutowe kontrakty swap stóp procentowych). Z wyjątkiem określonych walutowych kontraktów swap, nie następuje w przypadku tych transakcji zamiana kapitału. Ryzyko kredytowe Banku stanowi potencjalny koszt zastąpienia kontraktów swap, jeżeli strony nie wywiążą się ze swoich zobowiązań. Ryzyko to jest monitorowane na bieżąco przez odniesienie do aktualnej wartości godziwej, proporcji wartości nominalnej kontraktów oraz płynności rynkowej. W celu kontrolowania poziomu podejmowanego ryzyka kredytowego Bank ocenia strony umowy przy pomocy tych samych metod, które stosuje się w działalności kredytowej.

Opcje walutowe i procentowe to umowy, na mocy których sprzedający przyznaje kupującemu prawo, ale nie obowiązek, nabycia (opcja kupna) lub sprzedaży (opcja sprzedaży) w ustalonym dniu, do ustalonego dnia lub też w ustalonym okresie – konkretnej ilości waluty obcej lub instrumentu finansowego po z góry ustalonej cenie. W zamian za powzięcie ryzyka walutowego lub ryzyka zmiany stóp procentowych, sprzedający otrzymuje od kupującego premię. Opcje mogą być opcjami znajdującymi się w obrocie giełdowym lub negocjowanymi pomiędzy Bankiem a klientem (w transakcji pozagiełdowej). Bank jest narażony na ryzyko kredytowe z tytułu zakupionych opcji tylko i wyłącznie do wysokości ich wartości bilansowej, którą stanowi ich wartość godziwa.

Nominalne wartości niektórych rodzajów instrumentów finansowych stanowią podstawę do ich porównania z instrumentami ujmowanymi w bilansie, ale niekoniecznie wskazują, jaka będzie wartość przyszłych przepływów pieniężnych, bądź jaka jest bieżąca wartość godziwa instrumentów. Z tego względu, nie pokazują jaki jest stopień narażenia Banku na ryzyko kredytowe lub ryzyko zmiany cen. Instrumenty pochodne mogą mieć wycenę dodatnią (aktywa) lub ujemną (zobowiązania) w zależności od wahań rynkowych stóp procentowych lub kursów wymiany walut. Łączna wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych może podlegać znacznym wahaniom. Wartości godziwe posiadanych instrumentów pochodnych przedstawiono w poniższej tabeli:

BRE Bank SA
Sprawozdanie finansowe według Międzynarodowych
Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2008 rok

(w tys. zł)

	Wartość kontraktu		Wartość godziwa	
	kupno	sprzedaż	aktywa	zobowiązania
Stan na 31 grudnia 2008				
Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu				
<i>Walutowe instrumenty pochodne</i>				
- Walutowe transakcje terminowe (FX forward)	16 503 882	16 135 075	615 328	191 351
- Kontrakty FX swap	11 507 998	12 262 351	391 237	1 168 759
- Kontrakty CIRS	6 710 761	6 755 264	518 271	513 708
- Opcje walutowe kupione lub sprzedane w obrocie pozagiełdowym	10 393 957	11 311 674	1 169 471	908 457
Razem instrumenty pochodne z transakcji pozagiełdowych	45 116 598	46 464 364	2 694 307	2 782 275
Razem walutowe instrumenty pochodne	45 116 598	46 464 364	2 694 307	2 782 275
Pochodne na stopę procentową				
- Kontrakty IRS, OIS	164 517 492	164 517 492	2 280 107	2 922 735
- Kontrakty FRA	102 672 586	131 095 000	599 517	470 713
- Opcje na stopę procentową kupione lub sprzedane w obrocie pozagiełdowym	518 134	509 829	15 296	13 742
Razem instrumenty pochodne na stopę procentową z transakcji pozagiełdowych	267 708 212	296 122 321	2 894 920	3 407 190
Razem instrumenty pochodne na stopę procentową	267 708 212	296 122 321	2 894 920	3 407 190
Transakcje na ryzyko rynkowe	750 581	647 227	23 086	21 851
Razem aktywa/pasywa przeznaczone do obrotu	313 575 391	343 233 912	5 612 313	6 211 316
Razem rozpoznane pochodne aktywa/pasywa	313 575 391	343 233 912	5 612 313	6 211 316
Razem rozpoznane pochodne aktywa/pasywa oraz inne zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	313 575 391	343 233 912	5 612 313	6 211 316
Krótkoterminowe (do 1 roku)	218 456 055	244 002 412	3 593 059	4 428 318
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	95 119 336	99 231 500	2 019 254	1 782 998

	Wartość kontraktu		Wartość godziwa	
	kupno	sprzedaż	aktywa	zobowiązania
Stan na 31 grudnia 2007				
Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu				
<i>Walutowe instrumenty pochodne</i>				
- Walutowe transakcje terminowe (FX forward)	12 866 925	12 839 154	270 880	195 533
- Kontrakty FX swap	23 337 621	23 179 011	659 201	515 373
- Kontrakty CIRS	5 145 346	5 063 839	80 023	102 644
- Opcje walutowe kupione lub sprzedane w obrocie pozagiełdowym	5 373 192	6 162 540	144 038	230 131
Razem instrumenty pochodne z transakcji pozagiełdowych	46 723 084	47 244 544	1 154 142	1 043 681
Razem walutowe instrumenty pochodne	46 723 084	47 244 544	1 154 142	1 043 681
Pochodne na stopę procentową				
- Kontrakty IRS, OIS	168 944 349	168 944 349	696 993	762 811
- Kontrakty FRA	102 094 000	94 729 280	184 062	146 944
- Opcje na stopę procentową kupione lub sprzedane w obrocie pozagiełdowym	401 467	405 383	8 351	8 401
Razem instrumenty pochodne na stopę procentową z transakcji pozagiełdowych	271 439 816	264 079 012	889 406	918 156
- Opcje na stopę procentową w obrocie giełdowym	-	-	136	-
Razem instrumenty pochodne na stopę procentową	271 439 816	264 079 012	889 542	918 156
Transakcje na ryzyko rynkowe	683 536	1 267 794	220 161	219 583
Razem aktywa/pasywa przeznaczone do obrotu	318 846 436	312 591 350	2 263 845	2 181 420
Razem rozpoznane pochodne aktywa/pasywa	318 846 436	312 591 350	2 263 845	2 181 420
Razem rozpoznane pochodne aktywa/pasywa oraz inne zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	318 846 436	312 591 350	2 263 845	2 181 420
Krótkoterminowe (do 1 roku)	234 255 226	229 568 667	1 518 493	1 442 533
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	84 591 210	83 022 683	745 352	738 887

We wszystkich prezentowanych okresach transakcje na ryzyko rynkowe obejmują wartość godziwą opcji na indeks giełdowy, akcje i inne papiery kapitałowe, kontraktów futures na towary, kontraktów swap na towary.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku Bank nie posiadał żadnych aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

21. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

	31.12.2008	31.12.2007
Kredyty i pożyczki udzielone klientom indywidualnym:	26 538 966	13 790 558
- należności bieżące	3 564 876	2 301 686
- kredyty terminowe, w tym:	22 974 090	11 488 872
- kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	21 374 840	10 536 467
Kredyty i pożyczki udzielone klientom korporacyjnym:	15 688 997	12 693 119
- należności bieżące	3 618 271	2 743 814
- kredyty terminowe:	11 663 147	9 280 287
- udzielone dużym klientom	4 643 896	3 326 348
- udzielone średnim i małym klientom	7 019 251	5 953 939
- transakcje reverse repo / buy sell back	407 579	669 018
Kredyty i pożyczki udzielone sektorowi budżetowemu	34 382	32 489
Inne należności	668 684	412 529
Kredyty i pożyczki (brutto) od klientów	42 931 029	26 928 695
Rezerwa utworzona na należności od klientów (wielkość ujemna)	(673 864)	(549 808)
Kredyty i pożyczki (netto) od klientów	42 257 165	26 378 887

Krótkoterminowe (do 1 roku)

12 654 060 11 196 418

Długoterminowe (powyżej 1 roku)

29 603 105 15 182 469

Na dzień 31 grudnia 2008 roku kredyty o zmiennej stopie procentowej wynoszą 42 381 018 tys. zł, a o stałej stopie procentowej wynoszą 550 011 tys. zł (31 grudnia 2007 r. odpowiednio: 26 342 485 tys. zł i 586 210 tys. zł). Powyższe wartości odnoszą się do sumy kredytów i pożyczek udzielonych klientom indywidualnym, korporacyjnym i sektorowi budżetowemu. Średnie oprocentowanie kredytów udzielonych klientom (z wyłączeniem transakcji reverse repo) wynosiło 6,30% (31 grudnia 2007 r. odpowiednio: 5,57%).

Bank przyjął jako zabezpieczenie kredytów komercyjnych notowane na giełdzie papiery wartościowe o wartości godziwej 789 160 tys. zł (31 grudnia 2007 r. – 956 634 tys. zł).

Rezerwy na utratę wartości kredytów i pożyczek

	31.12.2008	31.12.2007
Poniesione, ale nie zidentyfikowane straty		
Zaangażowanie bilansowe brutto	42 209 415	26 342 033
Rezerwy na utratę wartości ekspozycji analizowanych portfelowo	(146 327)	(93 594)
Zaangażowanie bilansowe netto	42 063 088	26 248 439
Należności, które utraciły wartość		
Zaangażowanie bilansowe brutto	721 614	586 662
Rezerwy na utratę wartości ekspozycji analizowanych indywidualnie	(527 537)	(456 214)
Zaangażowanie bilansowe netto	194 077	130 448

Zmiany rezerw na utratę wartości kredytów i pożyczek

	31.12.2008	31.12.2007
KLIENCI INDYWIDUALNI		
- Należności bieżące		
Stan rezerw na początek okresu	116 907	80 463
Zwiększenia (z tytułu)	113 773	40 395
- utworzenie rezerw	113 773	37 311
- reklasyfikacja rezerw i różnice kursowe	-	3 084
Zmniejszenia (z tytułu)	(24 682)	(3 951)
- rozwiązanie rezerw	(6 845)	(304)
- należności spisane w ciężar rezerw	(17 837)	(3 647)
Stan rezerw na koniec okresu	205 998	116 907

- Kredyty terminowe

Stan rezerw na początek okresu

Zwiększenia (z tytułu)

- utworzenie rezerw

- reklasyfikacja rezerw i różnice kursowe

Zmniejszenia (z tytułu)

- rozwiązanie rezerw

- reklasyfikacja rezerw i różnice kursowe

- należności spisane w ciężar rezerw

Stan rezerw na koniec okresu

w tym:

- Kredyty hipoteczne i mieszkaniowe

Stan rezerw na początek okresu

Zwiększenia (z tytułu)

- utworzenie rezerw

- reklasyfikacja rezerw i różnice kursowe

Zmniejszenia (z tytułu)

- rozwiązanie rezerw

- należności spisane w ciężar rezerw

Stan rezerw na koniec okresu

KLIENCI INDYWIDUALNI - RAZEM

Stan rezerw na początek okresu

Zwiększenia (z tytułu)

- utworzenie rezerw

- reklasyfikacja rezerw i różnice kursowe

Zmniejszenia (z tytułu)

- rozwiązanie rezerw

- reklasyfikacja rezerw i różnice kursowe

- należności spisane w ciężar rezerw

Stan rezerw na koniec okresu

31.12.2008

31.12.2007

KLIENCI KORPORACYJNI

- Należności bieżące

Stan rezerw na początek okresu

Zwiększenia (z tytułu)

- utworzenie rezerw

- reklasyfikacja rezerw i różnice kursowe

Zmniejszenia (z tytułu)

- rozwiązanie rezerw

- reklasyfikacja rezerw i różnice kursowe

- należności spisane w ciężar rezerw

Stan rezerw na koniec okresu

- Kredyty terminowe

Stan rezerw na początek okresu

Zwiększenia (z tytułu)

- utworzenie rezerw

- reklasyfikacja rezerw i różnice kursowe

Zmniejszenia (z tytułu)

- rozwiązanie rezerw

- reklasyfikacja rezerw i różnice kursowe

- należności spisane w ciężar rezerw

Stan rezerw na koniec okresu

w tym:

- Kredyty terminowe udzielone dużym klientom

Stan rezerw na początek okresu

Zwiększenia (z tytułu)

- utworzenie rezerw

Zmniejszenia (z tytułu)

- rozwiązanie rezerw

- reklasyfikacja rezerw i różnice kursowe

- należności spisane w ciężar rezerw

Stan rezerw na koniec okresu

63 894	70 072
34 187	11 961
30 613	11 961
3 574	-
(11 396)	(18 139)
(4 383)	(9 403)
-	(3 936)
(7 013)	(4 800)
86 685	63 894
22 033	16 891
13 949	5 142
13 942	5 142
7	-
(2 272)	-
(39)	-
(2 233)	-
33 710	22 033
180 801	150 535
147 960	52 356
144 386	49 272
3 574	3 084
(36 078)	(22 090)
(11 228)	(9 707)
-	(3 936)
(24 850)	(8 447)
292 683	180 801
79 963	109 245
92 952	38 274
83 417	38 274
9 535	-
(64 882)	(67 556)
(45 162)	(11 735)
(5 320)	(16 030)
(14 400)	(39 791)
108 033	79 963
288 730	454 457
97 022	72 792
97 022	56 915
-	15 877
(112 794)	(238 519)
(84 961)	(70 614)
(5 241)	(2 183)
(22 592)	(165 722)
272 958	288 730
28 480	87 427
11 817	10 692
11 817	10 692
(9 291)	(69 639)
(8 422)	(12 727)
(869)	(2 183)
-	(54 729)
31 006	28 480

- Kredyty terminowe udzielone średnim i małym klientom

Stan rezerw na początek okresu	260 250	367 030
Zwiększenia (z tytułu)	85 205	62 100
- utworzenie rezerw	85 205	46 223
- reklasyfikacja rezerw i różnice kursowe	-	15 877
Zmniejszenia (z tytułu)	(103 503)	(168 880)
- rozwiązanie rezerw	(76 539)	(57 887)
- reklasyfikacja rezerw i różnice kursowe	(4 372)	-
- należności spisane w ciężar rezerw	(22 592)	(110 993)
Stan rezerw na koniec okresu	241 952	260 250

KLIENCI KORPORACYJNI - RAZEM

Stan rezerw na początek okresu	368 693	563 702
Zwiększenia (z tytułu)	189 974	111 066
- utworzenie rezerw	180 439	95 189
- reklasyfikacja rezerw i różnice kursowe	9 535	15 877
Zmniejszenia (z tytułu)	(177 676)	(306 075)
- rozwiązanie rezerw	(130 123)	(82 349)
- reklasyfikacja rezerw i różnice kursowe	(10 561)	(18 213)
- należności spisane w ciężar rezerw	(36 992)	(205 513)
Stan rezerw na koniec okresu	380 991	368 693

31.12.2008 31.12.2007

KLIENCI BUDŻETOWI

Stan rezerw na początek okresu	314	94
Zwiększenia (z tytułu)	-	220
- utworzenie rezerw	-	220
Zmniejszenia (z tytułu)	(124)	-
- rozwiązanie rezerw	(124)	-
Stan rezerw na koniec okresu	190	314

OGÓŁEM ZMIANA STANU REZERW NA KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM

Stan rezerw na początek okresu	549 808	714 331
Zwiększenia (z tytułu)	337 934	163 642
- utworzenie rezerw (Nota 13)	324 825	144 681
- reklasyfikacja rezerw i różnice kursowe	13 109	18 961
Zmniejszenia (z tytułu)	(213 878)	(328 165)
- rozwiązanie rezerw (Nota 13)	(141 475)	(92 056)
- reklasyfikacja rezerw i różnice kursowe	(10 561)	(22 149)
- należności spisane w ciężar rezerw	(61 842)	(213 960)
Stan rezerw na koniec okresu	673 864	549 808

22. Lokacyjne papiery wartościowe oraz aktywa zastawione

	31.12.2008	31.12.2007
Dłużne papiery wartościowe:	7 762 177	5 956 710
Notowane, w tym:	7 762 177	5 931 685
- obligacje rządowe będące przedmiotem zastawu (transakcje sell buy back)	2 171 905	
- obligacje rządowe będące przedmiotem zastawu (BFG)	175 300	
- bony skarbowe będące przedmiotem zastawu (BFG)	-	79 643
Nie notowane	-	25 025
Kapitałowe papiery wartościowe:	83 199	349 251
- notowane	7 958	10 021
- nie notowane	75 241	339 230
Razem papiery wartościowe	7 845 376	6 305 961
Lokacyjne papiery wartościowe i aktywa zastawione razem, w tym:	7 845 376	6 305 961
- Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	5 498 171	6 226 318
- Aktywa zastawione (Nota 38)	2 347 205	79 643
Krótkoterminowe (do 1 roku)	1 317 860	2 979 205
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	6 527 516	3 326 756

Zaprezentowana powyżej wartość kapitałowych papierów wartościowych wycenianych według wartości godziwej obejmuje rezerwy utworzone z tytułu utraty wartości w wysokości 125 tys. zł (31 grudnia 2007 r. – 125 tys. zł).

Wartość bilansowa dłużnych papierów wartościowych opartych na stałej stopie procentowej wynosiła na dzień 31 grudnia 2008 r. 2 006 163 tys. zł, natomiast opartych na stopie zmiennej 5 756 014 tys. zł (31 grudnia 2007 r.: 4 677 609 tys. zł oraz 1 279 101 tys. zł).

Powyższa nota obejmuje obligacje rządowe pod zastaw BFG, które wykazane są w bilansie w oddzielnej pozycji „Aktywa zastawione” (patrz Nota 38).

Zgodnie z Ustawą z dnia 14 grudnia 1994 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, na dzień 31 grudnia 2008 r. Bank posiadał obligacje rządowe ujęte w bilansie w kwocie 175 300 tys. zł o wartości nominalnej 175 000 tys. zł (wartość nominalna na 31 grudnia 2007 r. – 80 000 tys. zł), które stanowiły zabezpieczenie funduszu ochrony środków gwarantowanych w ramach BFG i były zdeponowane na wydzielonym rachunku w NBP.

Zyski i straty z lokacyjnych papierów wartościowych obejmują:

	31.12.2008	31.12.2007
Sprzedaż / wykup przez emitenta aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży oraz inwestycji w jednostki zależne i stowarzyszone	124 452	105 850
Utrata wartości kapitałowych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży oraz inwestycji w jednostki zależne i stowarzyszone	141 005	26 188
Zyski i straty z lokacyjnych papierów wartościowych, razem	265 457	132 038

Największy wpływ na wielkość pozycji sprzedaż/wykup aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży miał wynik na sprzedaży akcji Vectra SA. Zgodnie z umową sprzedaży akcji Vectra SA („Vectra”) z dnia 25 stycznia 2008 roku BRE Bank dokonał w tym dniu zbycia 9 045 404 akcji o wartości nominalnej 10 zł każda. Bank zbył wyżej wymienione akcje za łączną kwotę 264 035 tys. zł. Zapłata ceny za akcje nastąpiła w dniu transakcji. Zbyte przez Bank akcje Vectra stanowią 19,95% kapitału zakładowego i 11,20% głosów na walnym zgromadzeniu Vectry.

Wartość zbytych akcji Vectry w księgach Banku wynosiła 264 035 tys. zł. Po transakcji Bank nie posiada żadnych akcji Vectry.

Zysk brutto i netto BRE Banku z tytułu zawarcia tej transakcji w 2008 roku, po uwzględnieniu kosztów transakcji, wynosi 137 673 tys. zł.

Zmiana stanu lokacyjnych papierów wartościowych i aktywów zastawionych przedstawia się następująco:

	31.12.2008	31.12.2007
<u>Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży i aktywa zastawione</u>		
Stan na początek okresu	6 305 961	3 013 948
Różnice kursowe	15 129	(37 397)
Zwiększenia	8 774 565	9 765 486
Zmniejszenia (sprzedaż, wykup, umorzenie)	(7 084 700)	(6 503 295)
Straty z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych i dłużnych dostępnych do sprzedaży	-	(63)
Zyski/straty z tytułu zmian wartości godziwej (Nota 41)	(165 579)	67 282
Stan na koniec okresu	7 845 376	6 305 961

Zmiana stanu rezerw na utratę wartości lokacyjnych papierów wartościowych i aktywów zastawionych przedstawia się następująco:

	31.12.2008	31.12.2007
<u>Rezerwy na utratę wartości papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży i aktywów zastawionych</u>		
Kapitałowe papiery wartościowe		
- Notowane		
Stan na początek okresu	(125)	(64)
Utworzenie rezerwy	-	(63)
Kwoty odzyskane w czasie okresu sprawozdawczego	-	2
Stan na koniec okresu	(125)	(125)
Papiery dostępne do sprzedaży razem		
Stan na początek okresu	(125)	(64)
Utworzenie rezerwy	-	(63)
Kwoty odzyskane w czasie okresu sprawozdawczego	-	2
Stan na koniec okresu	(125)	(125)

23. Inwestycje w jednostkach zależnych

31 grudnia 2008 r. (w tys. zł)

Lp.	Nazwa spółki	Kraj rejestracji	Aktywa	Zobowiązania	Przychody	Zysk/strata	Posiadane udziały %	Wartość bilansowa
1.	AMBRESA Sp. z o.o.	Polska	851	7	109	(203)	100,00	844
2.	BRE Bank Hipoteczny SA	Polska	4 675 087	4 362 060	310 377	43 063	100,00	52 102
3.	BRE Corporate Finance SA	Polska	1 371	258	5 489	(2 157)	100,00	6 256
4.	BRE Finance France SA	Francja	18 623	17 707	19 005	(106)	99,98	938
5.	BRE Holding Sp. z o.o.	Polska	182 729	49	11 745	11 597	100,00	171 083
6.	BRE Systems Sp. z o.o. (dawniej ServicePoint Sp. z o.o.)	Polska	3 555	2 076	18 486	85	100,00	50
7.	BRE Ubezpieczenia SA	Polska	175 894	151 231	130 469	4 748	100,00	26 353
8.	BRE Wealth Management	Polska	7 363	1 531	8 636	655	100,00	12 000
9.	BRE.locum SA	Polska	346 879	269 486	163 542	29 496	79,99	22 252
10.	BRELINVEST Sp. z o.o. Fly 2 Sp. komandytowa	Polska	50 873	47 842	5 890	(560)	99,84	3 629
11.	Centrum Rozliczeń i Informacji CERI Sp. z o.o.	Polska	69 946	58 565	39 832	566	100,00	10 566
12.	Dom Inwestycyjny BRE Banku SA	Polska	453 564	397 315	104 528	20 624	100,00	26 719
13.	emFinanse Sp. z o.o.	Polska	1 836	1 046	12 862	(3 227)	100,00	1 880
14.	Garbary Sp. z o.o.	Polska	47 844	99	203	(1 924)	100,00	56 384
15.	Intermarket Bank AG	Austria	1 128 096	962 894	98 726	22 494	56,24	39 054
16.	Magyar Factor zRt.	Węgry	224 557	197 041	28 115	3 031	78,12	8 666
17.	Tele -Tech Investment Sp. z o.o.	Polska	52 498	52 020	5 564	(203)	100,00	50
18.	TRANSFINANCE a.s.	Czechy	413 835	367 943	41 689	1 621	78,11	18 479
								457 305

Spółka BRE Holding Sp. z o.o. została utworzona w związku z restrukturyzacją w ramach Grupy BRE Banku, mającą na celu zapewnienie efektywnej współpracy ze spółkami z obszaru bankowości korporacyjnej.

W ramach tej restrukturyzacji, w dniu 5 lutego 2008 roku, pomiędzy Bankiem a spółką BRE Holding została zawarta umowa przeniesienia własności udziałów i akcji wybranych spółek zależnych Banku o łącznej wartości 170 983 tys. zł. Zgodnie z umową Bank przeniósł na BRE Holding własność:

- 6 121 udziałów w spółce BRE Leasing Sp. z o.o. („BRE Leasing”) o wartości nominalnej 500 zł każdy, które stanowią 50,004% kapitału zakładowego BRE Leasing i głosów na zgromadzeniu wspólników spółki. Wartość przenoszonych udziałów wynosiła w księgach Banku 3 737 tys. zł. Po transakcji Bank nie posiada żadnych udziałów w BRE Leasing,
- 2 301 akcji imiennych spółki Polfactor SA („Polfactor”) o wartości nominalnej 2 500 zł każda, które stanowią 50,00% kapitału zakładowego i uprawniają do wykonania 2 302 głosów na walnym zgromadzeniu Polfactora, co stanowi 50,01% na walnym zgromadzeniu Polfactora. Wartość przenoszonych akcji wynosiła w księgach Banku 4 808 tys. zł. Po transakcji Bank nie posiada żadnych udziałów w Polfactorze,
- 1 325 000 akcji imiennych spółki BRE Bank Hipoteczny SA („BBH”) o wartości nominalnej 100 zł każda, które stanowią 75,71% kapitału zakładowego BBH i głosów na walnym zgromadzeniu BBH. Wartość przenoszonych akcji wynosiła w księgach Banku 162 437 tys. zł. Po transakcji Bank posiada 425 000 akcji BBH, co stanowi 24,29% kapitału zakładowego i głosów na walnym zgromadzeniu BBH.

31 grudnia 2007 r. (w tys. zł)

Lp.	Nazwa spółki	Kraj rejestracji	Aktywa	Zobowiązania	Przychody	Zysk/strata	Posiadane udziały %	Wartość bilansowa
1.	AMBRESA Sp. z o.o.	Polska	1 176	138	621	120	100,00	866
2.	BRE Bank Hipoteczny SA	Polska	3 395 759	3 126 108	197 270	35 351	100,00	214 540
3.	BRE Corporate Finance SA	Polska	6 625	1 738	12 253	1 617	100,00	6 256
4.	BRE Finance France SA	Francja	732 966	731 895	64 452	222	99,98	806
5.	BRE Holding Sp. z o.o.	Polska	98	3	-	(5)	100,00	100
6.	BRE Leasing Sp. z o.o.	Polska	3 272 197	3 183 381	282 437	38 941	50,004	3 737
7.	BRE Ubezpieczenia SA	Polska	62 922	35 920	12 622	649	100,00	26 353
8.	BRE Wealth Management	Polska	10 966	3 671	11 038	3 118	100,00	12 000
9.	BRE.locum SA	Polska	306 539	246 642	152 144	38 034	79,99	22 252
10.	BRELINVEST Sp. z o.o. Fly 2 Sp. komandytowa	Polska	56 429	52 837	6 508	(560)	99,84	3 629
11.	BREL-MAR Sp. z o.o.	Polska	44	162	-	(73)	100,00	50
12.	Centrum Rozliczeń i Informacji CERI Sp. z o.o.	Polska	28 514	17 699	33 000	292	100,00	10 566
13.	Dom Inwestycyjny BRE Banku SA	Polska	780 501	702 890	157 205	43 110	100,00	26 719
14.	emFinanse Sp. z o.o.	Polska	6 210	9 427	15 929	(3 439)	100,00	5 700
15.	Garbary Sp. z o.o.	Polska	50 105	3 436	224	(2 251)	100,00	53 384
16.	Intermarket Bank AG	Austria	849 252	728 496	89 163	18 013	56,24	33 528
17.	Magyar Factor zRt.	Węgry	225 281	201 788	28 136	4 147	78,12	7 803
18.	Polfactor SA	Polska	301 488	265 793	38 787	9 904	78,12	4 803
19.	PTE Skarbiec - Emerytura SA*	Polska	166 975	12 543	49 792	17 214	100,00	335 819
20.	ServicePoint Sp. z o.o.	Polska	2 535	1 163	14 523	33	100,00	50
21.	Tele -Tech Investment Sp. z o.o.	Polska	39 701	39 020	4 521	435	100,00	50
22.	TRANSFINANCE a.s.	Czechy	456 405	414 609	42 235	7 614	78,11	15 906

w tym: aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży (Nota 28)

*) wartość bilansowa akcji PTE została zaprezentowana w bilansie w pozycji "Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży"

(335 819)

449 098

Zmiana stanu inwestycji w jednostki zależne:

	31.12.2008	31.12.2007
Stan na początek okresu	449 098	433 343
Zwiększenia z tytułu:	199 439	38 817
- zakupu	173 988	37 564
- różnic kursowych	9 094	-
- rozwiązanie utraty wartości	9 157	-
- pozostałe*	7 200	1 253
Zmniejszenia z tytułu:	(191 232)	(23 062)
- sprzedaży	(180 190)	(19 595)
- utrata wartości	(5 722)	-
- różnic kursowych	-	(3 467)
- reklasifikacja rezerwy*	(5 320)	-
Stan inwestycji w jednostki zależne na koniec okresu	457 305	449 098

* Kwoty w pozycjach: pozostałe zwiększenia i reklasifikacja rezerwy dotyczą Spółki emFinanse, której zadłużenie z tytułu kredytu otrzymanego z Banku oraz rezerwa utworzona przez Bank na ten kredyt zostały skonwertowane na kapitał. Było to związane z restrukturyzacją Spółki.

24. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych

Udziały Banku w głównych jednostkach stowarzyszonych, które nie są notowane na giełdzie, przedstawiał się następująco:

31 grudnia 2008 r. (w tys. zł)

Nazwa spółki	Kraj rejestracji	Aktywa	Zobowiązania	Przychody	Zysk/strata	Posiadane udziały %
Xtrade SA	Polska	1 448	1 799	3 757	772	24,90

31 grudnia 2007 r. (w tys. zł)

Nazwa spółki	Kraj rejestracji	Aktywa	Zobowiązania	Przychody	Zysk/strata	Posiadane udziały %
Xtrade SA	Polska	1 785	2 861	1 758	(757)	24,90

Stan inwestycji w jednostki stowarzyszone nie uległ zmianie w obu prezentowanych okresach. Wartość bilansowa na koniec 2007 i 2008 roku wynosiła 0.

25. Wartości niematerialne

	31.12.2008	31.12.2007
Koszty zakończonych prac rozwojowych	2 632	3 412
Patenty, licencje i podobne wartości, w tym:	359 550	301 519
- oprogramowanie komputerowe	295 498	267 860
Inne wartości niematerialne	1 337	1 573
Wartości niematerialne w toku wytwarzania	42 841	73 000
Wartości niematerialne, razem	406 360	379 504

Zmiana stanu wartości niematerialnych:

Zmiana stanu w okresie od 01.01.2008 roku do 31.12.2008 roku	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Nabyte patenty, licencje i podobne wartości w tym:	Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne w toku wytwarzania	Wartości niematerialne razem	
		nabyte oprogramowanie komputerowe				
Wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu: 01.01.2008 r.	31 774	527 180	438 325	6 132	73 000	638 086
Zwiększenia (z tytułu)	-	135 330	80 238	15	79 585	214 930
- zakupu	-	25 842	1 395	15	79 585	105 442
- przejęcia ze środków trwałych w budowie	-	1 532	608	-	-	1 532
- przejęcia z wartości niematerialnych w toku wytwarzania	-	107 956	78 235	-	-	107 956
Zmniejszenia (z tytułu)	-	(8 842)	(1 106)	-	(109 744)	(118 586)
- likwidacji	-	(8 842)	(1 106)	-	(108)	(8 950)
- przekazania na wartości niematerialne oddane do użytku	-	-	-	-	(107 956)	(107 956)
- innych zmniejszeń	-	-	-	-	(1 680)	(1 680)
Wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu: 31.12.2008 r.	31 774	653 668	517 457	6 147	42 841	734 430
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu: 01.01.2008 r.	(28 362)	(225 661)	(170 465)	(4 559)	-	(258 582)
Amortyzacja za okres (z tytułu)	(780)	(68 457)	(51 494)	(251)	-	(69 488)
- odpisów	(780)	(77 273)	(52 581)	(251)	-	(78 304)
- innych zwiększeń	-	(118)	(112)	-	-	(118)
- sprzedaży	-	-	-	-	-	-
- likwidacji	-	8 842	1 107	-	-	8 842
- innych zmniejszeń	-	92	92	-	-	92
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu: 31.12.2008 r.	(29 142)	(294 118)	(221 959)	(4 810)	-	(328 070)
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu: 31.12.2008 r.	2 632	359 550	295 498	1 337	42 841	406 360

Zmiana stanu w okresie od 01.01.2007 roku do 31.12.2007 roku	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Nabyte patenty, licencje i podobne wartości w tym: nabyte oprogramowanie komputerowe	Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne w toku wytwarzania	Wartości niematerialne razem	
Wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu: 01.01.2007 r.	33 108	475 132	403 046	6 129	46 003	560 372
Zwiększenia (z tytułu)	1 343	71 233	49 513	3	80 310	152 889
- zakupu	-	10 730	2 420	3	80 274	91 007
- przejęcia z wartości niematerialnych w toku wytwarzania	1 343	49 800	47 092	-	-	51 143
- innych zwiększeń	-	10 703	1	-	36	10 739
Zmniejszenia (z tytułu)	(2 677)	(19 185)	(14 234)	-	(53 313)	(75 175)
- likwidacji	(2 677)	(8 086)	(3 534)	-	-	(10 763)
- przekazania na wartości niematerialne oddane do użytku	-	-	-	-	(51 143)	(51 143)
- innych zmniejszeń	-	(11 099)	(10 700)	-	(2 170)	(13 269)
Wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu: 31.12.2007 r.	31 774	527 180	438 325	6 132	73 000	638 086
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu: 01.01.2007 r.	(28 793)	(172 002)	(130 210)	(3 441)	-	(204 236)
Amortyzacja za okres (z tytułu)	431	(53 659)	(40 255)	(1 118)	-	(54 346)
- odpisów	(1 261)	(62 728)	(44 459)	(1 117)	-	(65 106)
- innych zwiększeń	(985)	-	-	(1)	-	(986)
- likwidacji	2 677	8 086	3 534	-	-	10 763
- innych zmniejszeń	-	983	670	-	-	983
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu: 31.12.2007 r.	(28 362)	(225 661)	(170 465)	(4 559)	-	(258 582)
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu: 31.12.2007 r.	3 412	301 519	267 860	1 573	73 000	379 504

26. Rzeczowe aktywa trwałe

	31.12.2008	31.12.2007
Środki trwałe, w tym:	563 717	487 459
- grunty	1 733	1 733
- budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	216 995	218 813
- urządzenia	115 375	105 044
- środki transportu	48 175	34 163
- pozostałe środki trwałe	181 439	127 706
Środki trwałe w budowie	37 932	44 716
Rzeczowe aktywa trwałe, razem	601 649	532 175

BRE Bank SA
Sprawozdanie finansowe według Międzynarodowych
Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2008 rok

(w tys. zł)

Zmiana stanu rzeczowych aktywów trwałych:

Zmiana stanu w okresie od 01.01.2008 roku do 31.12.2008 roku	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto środków trwałych na początek okresu: 01.01.2008 r.	1 733	328 071	392 837	42 916	269 110	45 277	1 079 944
Zwiększenia (z tytułu)	-	4 630	49 838	25 644	82 515	81 909	244 536
- zakupu	-	26	26 932	-	26 511	81 907	135 376
- przejęcia ze środków trwałych w budowie	-	4 604	22 899	-	55 999	2	83 504
- innych zwiększeń	-	-	7	25 644	5	-	25 656
Zmniejszenia (z tytułu)	-	-	(2 468)	(6 079)	(4 579)	(89 118)	(102 244)
- sprzedaży	-	-	(486)	(675)	(211)	-	(1 372)
- likwidacji	-	-	(1 952)	(508)	(3 260)	-	(5 720)
- przekazania na środki trwałe	-	-	-	-	-	(83 504)	(83 504)
- przekazania na wartości niematerialne	-	-	-	-	-	(1 532)	(1 532)
- innych zmniejszeń	-	-	(30)	(4 896)	(1 108)	(4 082)	(10 116)
Wartość brutto środków trwałych na koniec okresu: 31.12.2008 r.	1 733	332 701	440 207	62 481	347 046	38 068	1 222 236
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu: 01.01.2008 r.	-	(56 528)	(287 793)	(8 753)	(141 273)	-	(494 347)
Amortyzacja za okres (z tytułu)	-	(6 448)	(37 039)	(5 553)	(24 203)	-	(73 243)
- odpisów	-	(6 448)	(39 483)	(8 073)	(27 490)	-	(81 494)
- innych zwiększeń	-	-	(6)	(56)	-	-	(62)
- sprzedaży	-	-	477	650	180	-	1 307
- likwidacji	-	-	1 868	47	2 635	-	4 550
- innych zmniejszeń	-	-	105	1 879	472	-	2 456
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu: 31.12.2008 r.	-	(62 976)	(324 832)	(14 306)	(165 476)	-	(567 590)
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu: 01.01.2008 r.	-	(52 730)	-	-	(131)	(561)	(53 422)
- zmniejszenie	-	-	-	-	-	425	425
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu: 31.12.2008 r.	-	(52 730)	-	-	(131)	(136)	(52 997)
Wartość netto środków trwałych na koniec okresu: 31.12.2008 r.	1 733	216 995	115 375	48 175	181 439	37 932	601 649

Zmiana stanu w okresie od 01.01.2007 roku do 31.12.2007 roku	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu: 01.01.2007 r.	1 733	333 594	359 056	7 578	229 548	33 882	965 391
Zwiększenia (z tytułu)	-	2 658	42 250	35 686	45 172	77 086	202 852
- zakupu	-	90	20 497	-	9 204	77 037	106 828
- przejęcia ze środków trwałych w budowie	-	2 568	21 023	-	35 891	-	59 482
- innych zwiększeń	-	-	730	35 686	77	49	36 542
Zmniejszenia (z tytułu)	-	(8 181)	(8 469)	(348)	(5 610)	(65 691)	(88 299)
- sprzedaży	-	(8 181)	(644)	(344)	(1 150)	-	(10 319)
- likwidacji	-	-	(6 225)	(4)	(3 282)	-	(9 511)
- przekazania na środki trwałe	-	-	-	-	-	(59 482)	(59 482)
- przekazania na wartości niematerialne	-	-	-	-	-	-	-
- innych zmniejszeń	-	-	(1 600)	-	(1 178)	(6 209)	(8 987)
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu: 31.12.2007 r.	1 733	328 071	392 837	42 916	269 110	45 277	1 079 944
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu: 01.01.2007 r.	-	(51 497)	(252 723)	(7 115)	(124 067)	-	(435 402)
Amortyzacja za okres (z tytułu)	-	(5 031)	(35 070)	(1 638)	(17 206)	-	(58 945)
- odpisów	-	(6 687)	(42 652)	(1 985)	(22 522)	-	(73 846)
- innych zwiększeń	-	-	(497)	-	(29)	-	(526)
- sprzedaży	-	1 656	527	344	1 142	-	3 669
- likwidacji	-	-	5 984	3	2 988	-	8 975
- innych zmniejszeń	-	-	1 568	-	1 215	-	2 783
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu: 31.12.2007 r.	-	(56 528)	(287 793)	(8 753)	(141 273)	-	(494 347)
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu: 01.01.2007 r.	-	(58 159)	(180)	-	(163)	(561)	(59 063)
- zmniejszenie	-	5 429	180	-	32	-	5 641
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu: 31.12.2007 r.	-	(52 730)	-	-	(131)	(561)	(53 422)
Wartość netto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu: 31.12.2007 r.	1 733	218 813	105 044	34 163	127 706	44 716	532 175

Wartość odzyskiwalną środków trwałych dotkniętych utratą wartości stanowi cena netto sprzedaży określona na podstawie ceny rynkowej podobnego aktywa.

27. Inne aktywa

	31.12.2008	31.12.2007
Przejęte aktywa do zbycia:	-	1 266
- inne	-	1 266
Pozostałe, w tym:	385 811	223 455
- dłużnicy	267 412	150 853
- rozrachunki międzybankowe	1 208	519
- pozostałe rozliczenia międzyokresowe czynne	89 774	47 557
- przychody do otrzymania	24 377	21 268
- zapasy	3 032	2 917
- inne	8	341
Inne aktywa, razem	385 811	224 721
Krótkoterminowe (do 1 roku)	271 681	154 676
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	114 130	70 045

28. Aktywa i zobowiązania przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana

W dniu 29 czerwca 2007 roku Bank zawarł z Aegon Woningen Nova BV, będącym 100% akcjonariuszem spółki Powszechne Towarzystwo Emerytalne Ergo Hestia S.A. (PTE Ergo Hestia), „Umowę o połączeniu PTE Ergo Hestia oraz PTE Skarbiec-Emerytura” oraz „Umowę opcyjną”. Szczegółowe informacje dotyczące obu wyżej wymienionych umów Bank ujawniał w sprawozdaniach finansowych sporządzanych za poprzednie okresy sprawozdawcze.

W dniu 28 września 2007 roku Bank otrzymał informację, że decyzją z dnia 27 września 2007 roku Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów („UOKiK”) wydał zgodę na dokonanie koncentracji, polegającej na połączeniu Aegon PTE SA (wcześniej PTE Ergo Hestia SA) i PTE Skarbiec-Emerytura SA. Zgoda UOKiK była jednym z warunków niezbędnych do przeprowadzenia połączenia wyżej wymienionych powszechnych towarzystw emerytalnych.

W dniu 7 listopada 2007 roku oba towarzystwa emerytalne złożyły wnioski do Komisji Nadzoru Finansowego (KNF) w sprawie łączenia. W dniu 9 maja 2008 roku KNF wydała zezwolenia na połączenie PTE Skarbiec-Emerytura SA i Aegon PTE SA wraz z innymi decyzjami związanymi z połączeniem.

W dniu 30 czerwca 2008 roku sąd rejestrowy dla miasta stołecznego Warszawy dokonał rejestracji połączenia PTE Skarbiec-Emerytura SA oraz Aegon PTE SA. Połączenie nastąpiło poprzez przeniesienie całego majątku PTE Skarbiec-Emerytura SA, jako spółki przejmowanej, na spółkę przejmującą – Aegon PTE SA.

W związku z rejestracją połączenia i wykonaniem wyżej wymienionej umowy o połączeniu, Aegon PTE SA wydał Bankowi 54 812 akcji Aegon PTE SA o wartości nominalnej 1000 zł każda. Akcje te stanowiły 49,7% kapitału zakładowego Aegon PTE SA i uprawniały do wykonania 54 812 głosów na walnym zgromadzeniu Aegon PTE SA, co stanowiły 49,7% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu spółki.

Przed wyżej wymienioną transakcją Bank nie posiadał żadnych akcji Aegon PTE SA.

Przed połączeniem Bank posiadał 8 516 181 akcji PTE Skarbiec-Emerytura SA, które stanowiły 100% kapitału zakładowego i ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu spółki.

W dniu 21 lipca 2008 roku BRE Bank i Aegon Woningen Nova BV zawarły umowę sprzedaży akcji Aegon PTE, będących własnością Banku. W dniu 13 sierpnia 2008 roku spółka Aegon PTE SA złożyła w imieniu Aegon Woningen Nova BV wniosek do Komisji Nadzoru Finansowego dotyczący nabycia przez Aegon Woningen Nova BV od BRE Banku 54 812 akcji Aegon PTE, które BRE Bank objął w związku z transakcją połączenia PTE Skarbiec-Emerytura SA i Aegon PTE SA.

W dniu 17 grudnia 2008 roku KNF wydała zezwolenie na nabycie przez Aegon Woningen Nova BV od Banku 54 812 akcji Aegon PTE, stanowiących 49,7% kapitału zakładowego. Decyzja KNF dotycząca nabycia przez Aegon Woningen Nova BV od Banku stanowiła ostateczne wykonanie warunków zawieszających wynikających z umowy sprzedaży akcji Aegon PTE.

Przeniesienie własności akcji nastąpiło w dniu 30 grudnia 2008 roku. Po transakcji sprzedaży wyżej wymienionych akcji Bank nie posiada akcji Aegon PTE.

Rozliczenie transakcji połączenia i sprzedaży:

Wartość akcji w księgach Banku wynosiła przed połączeniem 335 819 tys. zł. W dniu 30 czerwca 2008 roku Bank dokonał odwrócenia odpisu aktualizującego wartość akcji spółki PTE Skarbiec-Emerytura w księgach Banku do wartości 468 039 tys. zł. Wartość ta została policzona w oparciu o cenę sprzedaży w wysokości 482 546 tys. zł, pomniejszoną o szacowane koszty transakcyjne w wysokości 14 507 tys. zł. Następnie Bank zaksięgował wymianę akcji PTE Skarbiec-Emerytura na akcje Aegon PTE SA.

Ostateczna cena sprzedaży akcji Aegon PTE SA została podwyższona do kwoty 485 013 tys. zł zgodnie z formułą cenową wskazaną w umowie sprzedaży.

Łączny zysk brutto BRE Banku z tytułu odwrócenia utraty wartości i zamiany akcji PTE Skarbiec-Emerytura SA na akcje Aegon PTE SA, a następnie sprzedaży akcji Aegon PTE SA, po uwzględnieniu kosztów transakcji, wyniósł 134 392 tys. zł i został wykazany w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na lokacyjnych papierach wartościowych”. Zysk brutto na sprzedaży akcji Aegon PTE SA rozpoznany w IV kwartale 2008 roku wyniósł 2 172 tys. zł.

29. Zobowiązania wobec innych banków

	31.12.2008	31.12.2007
Zobowiązania w drodze	26 067	20 068
Środki na rachunkach bieżących	408 053	459 624
Depozyty terminowe	101 323	210 299
Kredyty i pożyczki otrzymane	17 513 656	6 693 248
Transakcje repo / sell buy back	1 861 683	517 107
Zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	231 978	31 481
Zobowiązania wobec innych banków, razem	20 142 760	7 931 827
Krótkoterminowe (do 1 roku)	3 839 842	4 817 892
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	16 302 918	3 113 935

Na dzień 31 grudnia 2008 roku depozyty terminowe od innych banków były depozytami o stałym oprocentowaniu. Średnie oprocentowanie depozytów i kredytów otrzymanych od banków w 2008 roku wynosiło 3,61% (31 grudnia 2007 r. - 3,28%).

BRE Bank nie dostarczył zabezpieczeń swoim kredytodawcom. Bank nie zarejestrował żadnych naruszeń warunków umownych związanych ze zobowiązaniami z tytułu pożyczek zaciągniętych.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku, poza zobowiązaniami wobec innych banków, Bank posiada zobowiązanie wobec banku centralnego w kwocie 1 302 469 tys. zł z tytułu transakcji repo z terminem wymagalności do trzech miesięcy, o średnim oprocentowaniu 6,04%.

30. Zobowiązania wobec klientów

	31.12.2008	31.12.2007
Klienci indywidualni:	20 875 353	12 643 879
Środki na rachunkach bieżących	13 259 583	9 387 769
Depozyty terminowe	7 567 276	3 195 395
Inne zobowiązania (z tytułu)	48 494	60 715
- zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	42 625	55 620
- pozostałe	5 869	5 095
Klienci korporacyjni:	16 487 018	19 385 792
Środki na rachunkach bieżących	7 833 406	9 496 912
Depozyty terminowe	6 784 647	5 266 397
Kredyty i pożyczki otrzymane	97 285	193 510
Transakcje repo	933 924	3 343 495
Inne zobowiązania (z tytułu)	837 756	1 085 478
- zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	810 425	1 067 852
- pozostałe	27 331	17 626
Klienci sektora budżetowego:	76 123	704 645
Środki na rachunkach bieżących	61 276	658 622
Depozyty terminowe	13 812	39 480
Inne zobowiązania (z tytułu)	1 035	6 543
- pozostałe	1 035	6 543
Zobowiązania wobec klientów, razem	37 438 494	32 734 316
Krótkoterminowe (do 1 roku)	36 754 107	32 073 720
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	684 387	660 596

Na dzień 31 grudnia 2008 roku większość depozytów przyjętych od klientów indywidualnych i korporacyjnych stanowiły depozyty na zmienną stopę procentową. Średnie oprocentowanie zobowiązań wobec klientów (z wyłączeniem transakcji repo) wynosiło 3,96% (31 grudnia 2007 r. - 3,03%).

31. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

Stan na 31 grudnia 2008

Dłużne instrumenty finansowe wg rodzaju	Wartość nominalna	Umowne warunki oprocentowania	Gwarancje / zabezpieczenia	Termin wykupu	Stan zobowiązania
Emisje długoterminowe					
Certyfikaty Depozytowe (PLN)	8 000	7,75%	niezabezpieczone	06-05-09	7 829
Stan zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych (wartość bilansowa w tys. zł)					7 829

Krótkoterminowe (do 1 roku)

7 829

Stan na 31 grudnia 2007 r.

Dłużne instrumenty finansowe wg rodzaju	Wartość nominalna	Umowne warunki oprocentowania	Gwarancje / zabezpieczenia	Termin wykupu	Stan zobowiązania
Emisje długoterminowe					
Certyfikaty Depozytowe (PLN)	3 000	5,95%	niezabezpieczone	27-08-08	3 017
Obligacje (PLN)	11 200	5,35%	niezabezpieczone	22-09-08	11 318
Certyfikaty Depozytowe (PLN)	5 000	5,69%	niezabezpieczone	01-10-08	5 072
Certyfikaty Depozytowe (PLN)	10 000	5,34%	niezabezpieczone	13-10-08	10 073
Certyfikaty Depozytowe (PLN)	8 000	7,75%	niezabezpieczone	06-05-09	7 330
Stan zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych (wartość bilansowa w tys. zł)					36 810

Krótkoterminowe (do 1 roku)

29 480

Długoterminowe (powyżej 1 roku)

7 330

Bank nie zarejestrował żadnych naruszeń warunków umownych związanych ze zobowiązaniami z tytułu wyemitowanych papierów dłużnych.

Zmiana stanu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych

	31.12.2008	31.12.2007
Stan na początek okresu	36 810	36 215
Zwiększenia (z tytułu)	219	595
- wyceny według zamortyzowanego kosztu	219	595
Zmniejszenia (z tytułu)	(29 200)	-
- wykup	(29 200)	-
Stan wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych na koniec okresu	7 829	36 810

32. Zobowiązania podporządkowane

ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE	Wartość nominalna	Waluta	Warunki oprocentowania (%)	Efektywne oprocentowanie (%)	Termin wymagalności/ wykupu	Stan zobowiązania (tys. zł)
Stan na 31 grudnia 2008 r.						
- Commerzbank AG	400 000	CHF	3M LIBOR + 0,7%*	1,88	08.03.2017	1 121 966
- Commerzbank AG	80 000	CHF	3M LIBOR + 1,4%**	2,15	nieokreślony	224 246
- Commerzbank AG	120 000	CHF	3M LIBOR + 1,5%***	2,29	18.12.2017	336 468
- Commerzbank AG	170 000	CHF	3M LIBOR + 2,2%****	5,26	nieokreślony	482 077
- Commerzbank AG	90 000	CHF	3M LIBOR + 4,0%	4,72	nieokreślony	252 390
- Commerzbank AG	90 000	CHF	3M LIBOR + 2,5%	3,22	24.06.2018	252 306
						2 669 453

* marża w wysokości 0,7% obowiązuje dla pierwszych pięciu lat. Dla następnych pięciu lat obowiązywać będzie marża w wysokości 1,2%.

** marża w wysokości 1,4% obowiązuje dla pierwszych dziesięciu lat. Dla następnych lat obowiązywać będzie marża w wysokości 3,4%.

***marża w wysokości 1,5% obowiązuje dla pierwszych pięciu lat. Dla następnych lat obowiązywać będzie marża w wysokości 2,0%.

**** marża w wysokości 2,2% obowiązuje dla pierwszych dziesięciu lat. Dla następnych lat obowiązywać będzie marża w wysokości 4,2%.

ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE	Wartość nominalna	Waluta	Warunki oprocentowania (%)	Efektywne oprocentowanie (%)	Termin wymagalności/ wykupu	Stan zobowiązania (tys. zł)
Stan na 31 grudnia 2007 r.						
- Commerzbank AG	400 000	CHF	3M LIBOR + 0,7%*	3,47	08.03.2017	866 391
- Commerzbank AG	100 000	EUR	3M EURIBOR + 2,5%	7,10	nieokreślony	362 440
- Commerzbank AG	80 000	CHF	3M LIBOR + 1,4%**	4,18	nieokreślony	173 153
- Commerzbank AG	120 000	CHF	3M LIBOR + 1,5%***	4,29	18.12.2017	259 801
						1 661 785

* marża w wysokości 0,70% obowiązuje dla pierwszych pięciu lat. Dla następnych pięciu lat obowiązywać będzie marża w wysokości 1,20%.

** marża w wysokości 1,4% obowiązuje dla pierwszych dziesięciu lat. Dla następnych lat obowiązywać będzie marża w wysokości 3,4%.

***marża w wysokości 1,5% obowiązuje dla pierwszych pięciu lat. Dla następnych lat obowiązywać będzie marża w wysokości 2,0%.

W 2008 roku i w 2007 roku Bank nie odnotował żadnych opóźnień w płatnościach rat kapitałowych lub odsetkowych, ani nie naruszył żadnych innych postanowień umownych wynikających ze swoich zobowiązań podporządkowanych.

Zobowiązania podporządkowane obejmują wartość emisji obligacji podporządkowanych o nieokreślonym terminie wymagalności. Środki pozyskane z emisji posłużyły do zmiany struktury funduszy własnych Banku i zwiększenia w niej udziału funduszy uzupełniających. Bank uzyskał zgody KNF na zaliczenie kwot pochodzących z emisji do kapitału uzupełniającego.

Zmiana stanu zobowiązań podporządkowanych

	31.12.2008	31.12.2007
Stan na początek okresu	1 661 785	1 547 354
Zwiększenia (z tytułu)	1 443 297	1 298 872
- zaciągnięcie pożyczki podporządkowanej	746 852	1 230 184
- odsetki od pożyczki podporządkowanej	78 807	68 688
- różnice kursowe	617 638	-
Zmniejszenia (z tytułu)	(435 629)	(1 184 441)
- spłata kapitału	(359 500)	(969 100)
- spłata odsetek	(76 129)	(66 104)
- różnice kursowe	-	(149 237)
Stan zobowiązań podporządkowanych na koniec okresu	2 669 453	1 661 785
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	2 669 453	1 661 785

33. Pozostałe zobowiązania

	31.12.2008	31.12.2007
Fundusze specjalne	5 835	4 197
- Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	5 835	4 197
Inne zobowiązania (z tytułu)	648 841	548 697
- zobowiązania z tytułu podatków	13 610	10 834
- rozrachunki międzybankowe	88 285	69 825
- wierzyciele	202 088	169 502
- bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	112 730	100 291
- przychody przyszłych okresów	86 870	63 234
- rezerwa na odprawy emerytalne	2 883	2 807
- rezerwa na niewykorzystane urlopy	1 940	2 110
- rezerwy na pozostałe zobowiązania wobec pracowników	140 355	129 654
- pozostałe	80	440
Fundusze specjalne i inne zobowiązania, razem	654 676	552 894

34. Rezerwy

	31.12.2008	31.12.2007
Na pozabilansowe zobowiązania warunkowe*	73 229	58 060
Na sprawy sporne	2 692	2 704
Pozostałe	14 101	8 067
Rezerwy, razem	90 022	68 831

* obejmuje wycenę gwarancji finansowych

Szacunkowe terminy ewentualnej realizacji przepływów z tytułu utworzonych rezerw na sprawy sporne mieszczą się w okresie od 1 roku do 2 lat.

Zmiana stanu rezerw:

	31.12.2008	31.12.2007
Stan na początek okresu (wg tytułów)	68 831	67 374
Na pozabilansowe zobowiązania warunkowe	58 060	53 370
Na sprawy sporne	2 704	5 352
Pozostałe	8 067	8 652
Zwiększenia (z tytułu)	91 598	38 699
- odpis w koszty, w tym:	88 969	38 699
- na pozabilansowe zobowiązania warunkowe (Nota 13)	78 045	35 171
- na sprawy sądowe	2 747	3 010
- pozostałe	8 177	518
- różnice kursowe	2 629	-
Zmniejszenia (z tytułu)	(70 407)	(37 242)
- spisanie w ciężar utworzonej rezerwy	(3 021)	(12)
- rozwiązanie rezerw, w tym:	(66 414)	(36 954)
- na pozabilansowe zobowiązania warunkowe (Nota 13)	(64 542)	(30 205)
- na sprawy sądowe	(516)	(5 646)
- pozostałe	(1 356)	(1 103)
- przeniesienie do innych pozycji bilansu	(972)	-
- różnice kursowe	-	(276)
Stan na koniec okresu (wg tytułów)	90 022	68 831
Na pozabilansowe zobowiązania warunkowe	73 229	58 060
Na sprawy sporne	2 692	2 704
Pozostałe	14 101	8 067

Rezerwy na utratę wartości zobowiązań pozabilansowych

	31.12.2008	31.12.2007
Poniesione, ale nie zidentyfikowane straty		
Zaangażowanie pozabilansowe	18 152 917	16 130 338
Rezerwy na utratę wartości ekspozycji analizowanych portfelowo (wielkość ujemna)	(57 787)	(53 546)
Zaangażowanie pozabilansowe netto	18 095 130	16 076 792
Zobowiązania, które utraciły wartość		
Zaangażowanie pozabilansowe	45 840	29 240
Rezerwy na utratę wartości ekspozycji analizowanych indywidualnie (wielkość ujemna)	(15 442)	(4 514)
Zaangażowanie pozabilansowe netto	30 398	24 726

35. Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego obliczane są w stosunku do wszystkich różnic przejściowych zgodnie z metodą bilansową przy zastosowaniu stawki podatku dochodowego, która będzie obowiązywać w roku powstania obowiązku podatkowego (2007 r. i 2008 r.: 19%).

Poniżej przedstawiono zmiany dotyczące aktywów i rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego:

BRE Bank SA
Sprawozdanie finansowe według Międzynarodowych
Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2008 rok

(w tys. zł)

	31.12.2008	31.12.2007
Stan na początek okresu	2 762	9 720
Podatek odroczoney odniesiony na wynik finansowy okresu (Nota 14)	142 306	(8 740)
Podatek odroczoney odniesiony na kapitał własny, w tym z tytułu:	11 617	12 861
- wyceny papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży (Nota 41)	11 617	12 861
Pozostałe zmiany	(19)	(11 079)
Stan na koniec okresu	156 666	2 762
Odsetki do zapłacenia od depozytów banków	16 332	7 325
Odsetki do zapłacenia od depozytów klientów	21 980	6 278
Wycena instrumentów pochodnych i kontraktów terminowych	161 930	32 471
Wycena instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu i wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	4 833	1 959
Wycena instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży	46 562	14 698
Rezerwy na utratę wartości kredytów i gwarancji ustalane indywidualnie	64 008	42 650
Rezerwy na nagrody, premie, odprawy emerytalne i urlopy	25 475	25 568
Pozostałe rezerwy	-	47
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	19 662	19 326
Utrata wartości akcji / udziałów	-	1 740
Pozostałe ujemne różnice przejściowe	540	17 875
Odsetki do otrzymania od kredytów udzielonych bankom	(3 492)	(1 465)
Odsetki do otrzymania od kredytów udzielonych klientom	(25 316)	(16 185)
Wycena instrumentów pochodnych i kontraktów terminowych	(12 403)	(36 542)
Wycena instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu i wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	(11 624)	(6 461)
Wycena instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży	(61 644)	(29 215)
Ulga inwestycyjna	(29 486)	(30 446)
Różnica między amortyzacją podatkową a księgową	(46 255)	(39 802)
Pozostałe dodatnie różnice przejściowe	(14 436)	(7 059)
Razem aktywa netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	156 747	2 824
Razem rezerwa netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	81	62

	31.12.2008	31.12.2007
Podatek odroczoney ujęty w rachunku zysków i strat		
Odsetki	13 551	4 518
Rezerwy na utratę wartości kredytów i gwarancji ustalanych indywidualnie	21 358	(12 590)
Wycena instrumentów pochodnych i kontraktów terminowych	153 598	18 486
Wycena instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu i wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	(2 289)	(1 603)
Utrata wartości instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży	(12 182)	(16 897)
Ulga inwestycyjna	960	700
Rezerwy na nagrody, premie, odprawy emerytalne i urlopy	(93)	7 009
Pozostałe rezerwy	(47)	-
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	336	1 944
Utrata wartości akcji / udziałów	(1 740)	(4 104)
Różnice między amortyzacją podatkową a księgową	(6 453)	(7 314)
Pozostałe różnice przejściowe	(24 693)	1 111
Razem podatek odroczoney ujęty w rachunku zysków i strat (Nota 14)	142 306	(8 740)

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się, jeżeli jest prawdopodobne, że w przyszłości wystąpi dochód do opodatkowania.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku nie wystąpiły straty podatkowe z lat ubiegłych, które byłyby ujęte w kalkulacji aktywów z tytułu podatku odroczonego.

36. Postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej

Na dzień 31 grudnia 2008 roku Bank nie prowadził postępowań toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej, dotyczących zobowiązań emitenta lub jednostki od niego zależnej, których wartość stanowi co najmniej 10% kapitałów własnych emitenta. Ponadto łączna wysokość roszczeń we wszystkich toczących się na dzień 31 grudnia 2008 roku postępowaniach przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej dotyczących zobowiązań emitenta lub jednostki od niego zależnej również nie przekroczyła 10% kapitałów własnych emitenta.

Informacje na temat największych postępowań dotyczących zobowiązań warunkowych emitenta

1. Sprawa z powództwa Bank Leumi i Migdal Insurance Company przeciwko Bankowi o odszkodowanie

W chwili obecnej przeciwko BRE Bankowi w Sądzie w Jerozolimie toczy się postępowanie z powództwa Banku Leumi i towarzystwa ubezpieczeniowego ubezpieczającego Bank Leumi, Migdal Insurance Company, o odszkodowanie w wysokości 13,5 mln USD (co stanowi według średniego kursu NBP na dzień 31 grudnia 2008 roku kwotę 40,0 mln zł). Przedmiotowy proces początkowo toczył się z powództwa Art-B Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Eksport – Import w Katowicach, w likwidacji („Art-B”) przeciwko głównemu pozwanemu Bankowi Leumi, zaś BRE Bank był przypozywany przez Bank Leumi. Z uwagi na zawarcie ugody pomiędzy Art-B i Bankiem Leumi oraz Migdal Insurance Company, na mocy której Art-B otrzymał od Banku Leumi oraz Migdal Insurance Company kwotę 13,5 mln USD, Bank Leumi oraz Migdal Insurance Company żądają od BRE Banku zwrotu zapłaconej na rzecz Art-B kwoty 13,5 mln USD. Odpowiedzialność BRE Banku w stosunku do Banku Leumi oraz Migdal Insurance Company ma charakter regresowy. Strony rozważają przekazanie sprawy do mediacji, aby niezależny specjalista na podstawie zebranego materiału dowodowego dokonał oceny prawnej zaistniałego stanu faktycznego.

2. Sprawa z powództwa syndyka masy upadłości Zakładów Mięsnych POZMEAT SA z siedzibą w Poznaniu („Pozmeat”) przeciwko Bankowi oraz Tele-Tech Investment Sp. z o.o. („TTI”)

Powództwo zostało wniesione w dniu 29 lipca 2005 roku przez syndyka masy upadłości Pozmeat przeciwko Bankowi oraz TTI. Wartość przedmiotu sporu wynosi 100 000 tys. zł. Przedmiotem roszczenia jest uznanie za bezskuteczne umów sprzedaży udziałów w kapitale zakładowym Garbary Sp. z o.o. („Garbary”) przez Pozmeat na rzecz TTI i następnie przez TTI na rzecz Banku. Spór koncentruje się na określeniu wartości użytkowania wieczystego gruntu wraz z posadowionymi na nim budynkami, stanowiących jedyny majątek spółki Garbary w dniu zawarcia transakcji zbycia udziałów w spółce Garbary przez Pozmeat (19 lipca 2001 roku). Sąd Okręgowy w Warszawie udzielił syndykowi zabezpieczenia poprzez zakazanie BRE Bankowi SA rozporządzania oraz obciążania udziałów w spółce Garbary.

W dniu 8 października 2008 roku Sąd wydał wyrok, w którym oddalił w całości powództwo syndyka. Wyrok nie jest prawomocny, syndyk wniósł apelację w dniu 8 grudnia 2008 roku.

3. Sprawa z powództwa Banku BPH SA („BPH”) przeciwko Garbarom

Powództwo zostało wniesione w dniu 17 lutego 2005 roku przez BPH. Wartość przedmiotu sporu określona została na kwotę 42 854 tys. zł. Przedmiotem sporu jest uznanie za bezskuteczne czynności związanych z zawiązaniem spółki Garbary oraz wniesieniem do niej aportu. Spór koncentruje się na określeniu wartości użytkowania wieczystego gruntu wraz z posadowionymi na nim budynkami, które zostały wniesione przez Pozmeat jako aport do spółki Garbary na pokrycie udziałów w kapitale zakładowym o wartości 100 000 tys. zł. W dniu 6 czerwca 2006 roku Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział IX Gospodarczy wydał wyrok oddalający w całości powództwo powoda. Od wyroku Sądu Okręgowego powód wniósł apelację. Sąd Apelacyjny w dniu 6 lutego 2007 roku oddalił apelację powoda. Powód wniósł od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną. Sąd Najwyższy w dniu 2 października 2007 roku uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Apelacyjny w dniu 4 marca 2008 roku uchylił wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Istota sporu w tej sprawie sprowadza się do ustalenia wartości prawa użytkowania wieczystego nieruchomości przy ul. Garbary na dzień (grudzień 2000 roku) wniesienia tego prawa do spółki Milenium Center Sp. z o.o. (obecnie Garbary Sp. z o.o.).

4. Sprawa z powództwa Banku BPH SA przeciwko BRE Bank SA i Tele-Tech Investment Sp. z o.o.

Powództwo zostało wniesione w dniu 17 listopada 2007 roku przez BPH o zapłatę odszkodowania w kwocie 34 880 tys. zł z odsetkami ustawowymi od dnia 20 listopada 2004 roku do dnia zapłaty, z tytułu rzekomych czynów niedozwolonych polegających na tym, iż w sytuacji grożącej ZM Pozmeat SA niewypłacalności doszło do wyzbycia się przez ten podmiot na rzecz Tele-Tech Investment Sp. z o.o. istotnego składnika majątku w postaci wszystkich udziałów w kapitale zakładowym Garbary Sp. z o.o. (poprzednio Milenium Center Sp. z o.o.).

Sprawa została wszczęta przed Sądem Okręgowym w Warszawie. Sąd nie wyznaczył jeszcze pierwszej rozprawy w tej sprawie. W świetle treści pozwu, dochodzona tytułem odszkodowania kwota 34 880 tys. zł stanowi równowartość niezaspokojonej dotychczas w postępowaniu upadłościowym ZM Pozmeat SA wierzytelności z umowy kredytowej zawartej pomiędzy ZM Pozmeat SA i Bankiem BPH SA.

Pozwani złożyli odpowiedź na pozew, w której wniesli o oddalenie powództwa ze względu na brak legitymacji czynnej po stronie powodowej. Na wypadek, gdyby Sąd Okręgowy nie podzielił argumentacji o braku legitymacji Banku BPH SA, pozwani odnieśli się merytorycznie do żądania pozwu, podnosząc, że ich zachowanie nie było bezprawne, oraz że powód nie wykazał, aby poniósł szkodę.

5. Roszczenia klientów Interbrok

Do dnia 27 lutego 2009 roku do Banku zwróciły się 62 osoby, które były w przeszłości klientami spółki Interbrok Investment E. Drożdż i Spółka Spółka jawna (dalej zwana Interbrok) z wezwaniem do zapłaty odszkodowań w łącznej wysokości 139 120 tys. zł. 57 osób za pośrednictwem Sądu Rejonowego w Warszawie zaważowało Bank do próby ugodowej. Ponadto do dnia 27 lutego 2009 roku wpłynęło do Banku 8 pozwów o odszkodowania byłych klientów Interbrok na łączną kwotę 800 tys. zł, z zastrzeżeniem iż roszczenia mogą ulec rozszerzeniu do łącznej kwoty 5 950 tys. zł. Powodowie zarzucają Bankowi pomocnictwo w sprzecznym z prawem działaniu Interbrok, które wyrządziło Powodom szkodę. We wszystkich sprawach Bank wnosi o oddalenie powództwa w całości, nie zgadzając się z zawartymi w pozwach zarzutami. Analiza prawna powyższych żądań wskazuje, iż brak jest istotnych przesłanek, które pozwalałyby na przyjęcie odpowiedzialności Banku w przedmiotowej sprawie. W związku z tym Grupa BRE Banku SA nie utworzyła rezerw na powyższe roszczenia.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku Bank nie prowadził postępowań toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej dotyczących wierzytelności emitenta lub jednostki od niego zależnej, których wartość stanowi co najmniej 10% kapitałów własnych emitenta. Natomiast łączna wysokość roszczeń we wszystkich toczących się na dzień 31 grudnia 2008 roku postępowaniach przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej dotyczących wierzytelności emitenta nie przekroczyła 10% kapitałów własnych emitenta.

Podatki

W dniach od 14 maja do 30 czerwca 2008 roku w Banku została przeprowadzona przez pracowników Pierwszego Mazowieckiego Urzędu Skarbowego kontrola podatkowa w zakresie prawidłowości rozliczeń z budżetem państwa z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2005 roku. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości mających znaczenie dla sprawozdania finansowego.

W 2007 roku w Banku została przeprowadzona kontrola prawidłowości rozliczeń z budżetem państwa z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych za rok 2002, a ustalenia w tym zakresie zostały przedstawione w protokole z 21 grudnia 2007 roku. Kontrola nie wykazała istotnych nieprawidłowości, w związku z czym BRE Bank nie wniósł zastrzeżeń i wyjaśnień do protokołu.

Organy podatkowe mogą przeprowadzać kontrole i weryfikować zapisy operacji gospodarczych ujętych w księgach rachunkowych w ciągu 5 lat od zakończenia roku podatkowego, w którym złożono deklaracje podatkowe, dokonać ustalenia dodatkowego zobowiązania podatkowego i nałożyć związane z tym kary. W opinii Zarządu nie istnieją okoliczności wskazujące na możliwość powstania istotnych zobowiązań podatkowych w tym zakresie.

37. Zobowiązania pozabilansowe

Zobowiązania pozabilansowe Banku obejmują:

(a) Zobowiązania do udzielenia kredytu

Kwoty oraz odpowiadające im terminy, w których Bank zobowiązany będzie do zrealizowania pozabilansowych zobowiązań finansowych poprzez udzielenie kredytów lub innych świadczeń pieniężnych, zostały zaprezentowane w tabeli poniżej.

(b) Gwarancje i inne produkty finansowe

Gwarancje zostały przedstawione w poniższej tabeli na podstawie najwcześniejszej umownej daty zapadalności.

(c) Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego

Poniższa tabela przedstawia zobowiązania pozabilansowe udzielone i otrzymane przez Bank oraz wartość nominalną otwartych transakcji pochodnych Banku na dzień 31 grudnia 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku.

BRE Bank SA
Sprawozdanie finansowe według Międzynarodowych
Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2008 rok

(w tys. zł)

31.12.2008	Do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
I Zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	14 999 251	2 627 593	1 349 838	18 976 682
Zobowiązania udzielone	14 669 870	2 440 485	1 308 691	18 419 046
1. Zobowiązania finansowe:	12 246 760	1 498 290	1 218 736	14 963 786
a) Zobowiązania do udzielenia kredytu	12 225 779	1 414 371	1 103 347	14 743 497
b) Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego	20 981	83 919	115 389	220 289
2. Gwarancje i inne produkty finansowe:	1 988 703	942 195	89 955	3 020 853
a) Akcepty bankowe	2 858	-	-	2 858
b) Gwarancje i akredytywy stand by	1 582 836	942 195	89 955	2 614 986
c) Gwarancje emisji	178 000	-	-	178 000
d) Akredytywy dokumentowe i handlowe	225 009	-	-	225 009
3. Pozostałe zobowiązania	434 407	-	-	434 407
Zobowiązania otrzymane:	329 381	187 108	41 147	557 636
a) Otrzymane zobowiązania finansowe	74 057	-	-	74 057
b) Otrzymane zobowiązania gwarancyjne	255 324	187 108	41 147	483 579
II Pochodne instrumenty finansowe	462 458 467	184 359 390	9 991 446	656 809 303
1. Instrumenty pochodne na stopę procentową	390 566 194	163 465 255	9 799 084	563 830 533
2. Walutowe instrumenty pochodne	70 838 841	20 549 759	192 362	91 580 962
3. Instrumenty pochodne na ryzyko rynkowe	1 053 432	344 376	-	1 397 808
Pozycje pozabilansowe razem	477 457 718	186 986 983	11 341 284	675 785 985

31.12.2007	Do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
I Zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	12 805 021	3 473 017	1 072 679	17 350 717
Zobowiązania udzielone	11 954 137	3 349 551	1 063 019	16 366 707
1. Zobowiązania finansowe:	9 010 267	2 361 576	1 037 829	12 409 672
a) Zobowiązania do udzielenia kredytu	8 992 256	2 271 520	938 767	12 202 543
b) Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego	18 011	90 056	99 062	207 129
2. Gwarancje i inne produkty finansowe:	2 425 960	987 975	25 190	3 439 125
a) Akcepty bankowe	6 454	-	-	6 454
b) Gwarancje i akredytywy stand by	2 056 868	987 975	25 190	3 070 033
c) Gwarancje emisji	219 500	-	-	219 500
d) Akredytywy dokumentowe i handlowe	143 138	-	-	143 138
3. Pozostałe zobowiązania	517 910	-	-	517 910
Zobowiązania otrzymane:	850 884	123 466	9 660	984 010
a) Otrzymane zobowiązania finansowe	500 000	-	-	500 000
b) Otrzymane zobowiązania gwarancyjne	350 884	123 466	9 660	484 010
II Pochodne instrumenty finansowe	463 823 893	158 240 691	9 373 202	631 437 786
1. Instrumenty pochodne na stopę procentową	381 021 655	145 334 076	9 163 097	535 518 828
2. Walutowe instrumenty pochodne	80 933 237	12 824 286	210 105	93 967 628
3. Instrumenty pochodne na ryzyko rynkowe	1 869 001	82 329	-	1 951 330
Pozycje pozabilansowe razem	476 628 914	161 713 708	10 445 881	648 788 503

Wykazane powyżej zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego dotyczą w całości leasingu budynków.

Wartości nominalne instrumentów pochodnych zaprezentowane są w Nocie 20.

Lista emisji objętych gwarancją objęcia przez BRE Bank SA według stanu na 31 grudnia 2008 roku przedstawia się następująco:

	Remitent	Rodzaj gwarantowanych papierów	Kwota gwarancji w PLN	Informacja o powiązaniach finansowych, organizacyjnych i personalnych	Zbywalność papierów
1.	ABG S.A.	Obligacje	15 000 000	brak	Zbywalne
2.	BRE.locum	Obligacje	28 000 000	Bank posiada 79,99% udziałów w spółce. W Radzie Nadzorczej spółki zasiada dwóch członków powiązanych z Grupą BRE Banku	Zbywalne
3.	ECHO Investment SA	Obligacje	35 000 000	brak	Zbywalne
4.	Polnord SA	Obligacje	35 000 000	brak	Zbywalne
5.	Polski Koncern Energetyczny SA	Obligacje	15 000 000	brak	Zbywalne
6.	Tauron Polska Energia S.A.	Weksle	50 000 000	brak	Zbywalne

Powyższe zestawienie nie obejmuje umów, które zobowiązywały do jednorazowego objęcia papierów wartościowych, a nadal obowiązują w zakresie obsługi tych papierów, prowadzenia ich ewidencji itp.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku zobowiązania otrzymane przez BRE Bank SA wyniosły 557 636 tys. zł, z czego 74 057 tys. zł stanowiły kwoty przyznanych i niewykorzystanych kredytów z banków zagranicznych, a 483 579 tys. zł otrzymane gwarancje stanowiące zabezpieczenia udzielonych kredytów i gwarancji.

38. Aktywa zastawione

Na aktywach ustanawia się zabezpieczenia w związku z umowami odkupu zawartymi z innymi bankami oraz ustanawia się depozyty zabezpieczające w związku z zawarciem kontraktów typu futures, opcjami i członkostwem w giełdach. W banku centralnym utrzymuje się również depozyty stanowiące rezerwy obowiązkowe zgodnie z wymogami przepisów prawnych.

Aktywa zastawione, w tym:

- Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu (Nota 19)
- Lokacyjne papiery wartościowe (Nota 22)

Zobowiązanie z tytułu aktywów zastawionych, w tym:

- Transakcje sell buy back (Nota 29, 30)
- Fundusz ochrony środków gwarantowanych BFG

31.12.2008	31.12.2007
3 443 989	2 812 277
1 096 784	2 732 634
2 347 205	79 643
4 249 517	3 936 012
4 098 076	3 860 602
151 441	75 410

W 2008 roku Bank nie zastawił żadnych aktywów jako zabezpieczenie dla nowych kredytów, zaciągniętych na jej rzecz.

39. Zarejestrowany kapitał akcyjny

Łączna liczba akcji zwykłych na dzień 31 grudnia 2008 roku wyniosła 29 690 882 sztuk (31 grudnia 2007 roku 29 660 668 sztuk) o wartości nominalnej 4 zł na akcję. Wszystkie wyemitowane akcje są w pełni opłacone.

Zwiększenie kapitału zakładowego w 2008 roku wynika z emisji akcji w związku z realizacją programu opcji pracowniczych. Szczegółowe informacje o programach opcji zaprezentowane są w Nocie 42.

ZAREJESTROWANY KAPITAŁ AKCYJNY (STRUKTURA)								
Seria / emisja	Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania akcji	Rodzaj ograniczenia praw do akcji	Liczba akcji	Wartość serii / emisji wg wartości nominalnej	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji	Prawo do dywidendy (od daty)
11-12-86	zwykłe na okaziciela**	-	-	9 972 500	39 890 000	w całości opłacone gotówką	23-12-86	01-01-89
11-12-86	imiennie zwykłe**	-	-	27 500	110 000	w całości opłacone gotówką	23-12-86	01-01-89
20-10-93	zwykłe na okaziciela	-	-	2 500 000	10 000 000	w całości opłacone gotówką	04-03-94	01-01-94
18-10-94	zwykłe na okaziciela	-	-	2 000 000	8 000 000	w całości opłacone gotówką	17-02-95	01-01-95
28-05-97	zwykłe na okaziciela	-	-	4 500 000	18 000 000	w całości opłacone gotówką	10-10-97	10-10-97
27-05-98	zwykłe na okaziciela	-	-	3 800 000	15 200 000	w całości opłacone gotówką	20-08-98	01-01-99
24-05-00	zwykłe na okaziciela	-	-	170 500	682 000	w całości opłacone gotówką	15-09-00	01-01-01
21-04-04	zwykłe na okaziciela	-	-	5 742 625	22 970 500	w całości opłacone gotówką	30-06-04	01-01-04
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	2 355	9 420	w całości opłacone gotówką	05-07-05*	01-01-05
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	11 400	45 600	w całości opłacone gotówką	05-07-05*	01-01-05
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	37 164	148 656	w całości opłacone gotówką	11-08-05*	01-01-05
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	44 194	176 776	w całości opłacone gotówką	09-09-05*	01-01-05
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	60 670	242 680	w całości opłacone gotówką	18-10-05*	01-01-05
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	13 520	54 080	w całości opłacone gotówką	12-10-05*	01-01-05
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	4 815	19 260	w całości opłacone gotówką	14-11-05*	01-01-05
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	28 580	114 320	w całości opłacone gotówką	14-11-05*	01-01-05
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	53 399	213 596	w całości opłacone gotówką	08-12-05*	01-01-05
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	14 750	59 000	w całości opłacone gotówką	08-12-05*	01-01-05
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	53 320	213 280	w całości opłacone gotówką	10-01-06*	10-01-06*
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	3 040	12 160	w całości opłacone gotówką	10-01-06*	10-01-06*
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	46 230	184 920	w całości opłacone gotówką	08-02-06*	08-02-06*
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	19 700	78 800	w całości opłacone gotówką	08-02-06*	08-02-06*
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	92 015	368 060	w całości opłacone gotówką	09-03-06*	09-03-06*
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	19 159	76 636	w całości opłacone gotówką	09-03-06*	09-03-06*
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	8 357	33 428	w całości opłacone gotówką	11-04-06*	11-04-06*
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	800	3 200	w całości opłacone gotówką	11-04-06*	11-04-06*
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	108 194	432 776	w całości opłacone gotówką	16-05-06*	16-05-06*
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	20 541	82 164	w całości opłacone gotówką	16-05-06*	16-05-06*
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	17 000	68 000	w całości opłacone gotówką	09-06-06*	09-06-06*
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	2 619	10 476	w całości opłacone gotówką	09-06-06*	09-06-06*
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	33 007	132 028	w całości opłacone gotówką	10-07-06*	10-07-06*
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	2 730	10 920	w całości opłacone gotówką	10-07-06*	10-07-06*
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	48 122	192 488	w całości opłacone gotówką	09-08-06*	09-08-06*
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	700	2 800	w całości opłacone gotówką	12-09-06*	12-09-06*
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	3 430	13 720	w całości opłacone gotówką	11-10-06*	11-10-06*
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	38 094	152 376	w całości opłacone gotówką	10-11-06*	10-11-06*
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	15 005	60 020	w całości opłacone gotówką	08-12-06*	08-12-06*
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	800	3 200	w całości opłacone gotówką	10-01-07*	10-01-07*
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	200	800	w całości opłacone gotówką	16-02-07*	16-02-07*
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	1 150	4 600	w całości opłacone gotówką	09-03-07*	09-03-07*
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	9 585	38 340	w całości opłacone gotówką	09-03-07*	09-03-07*
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	600	2 400	w całości opłacone gotówką	11-04-07*	11-04-07*
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	32 964	131 856	w całości opłacone gotówką	17-05-07*	17-05-07*
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	2 700	10 800	w całości opłacone gotówką	15-06-07*	15-06-07*
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	8 640	34 560	w całości opłacone gotówką	12-07-07*	12-07-07*
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	41 898	167 592	w całości opłacone gotówką	14-08-07*	14-08-07*
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	400	1 600	w całości opłacone gotówką	14-09-07*	14-09-07*
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	2 540	10 160	w całości opłacone gotówką	11-10-07*	11-10-07*
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	30 807	123 228	w całości opłacone gotówką	15-11-07*	15-11-07*
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	12 349	49 396	w całości opłacone gotówką	13-12-07*	13-12-07*
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	700	2 800	w całości opłacone gotówką	13-02-08*	13-02-08*
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	2 410	9 640	w całości opłacone gotówką	19-03-08*	19-03-08*
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	650	2 600	w całości opłacone gotówką	15-04-08*	15-04-08*
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	18 609	74 436	w całości opłacone gotówką	19-05-08*	19-05-08*
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	4 900	19 600	w całości opłacone gotówką	13-06-08*	13-06-08*
21-05-03	zwykłe na okaziciela	-	-	2 945	11 780	w całości opłacone gotówką	10-07-08*	10-07-08*
Liczba akcji, razem				29 690 882				
Zarejestrowany kapitał akcyjny, razem					118 763 528			
Wartość nominalna jednej akcji (w zł)				4				

* Daty rejestracji akcji w KDPW S.A.
** Stan akcji na dzień bilansowy

Akcjonariuszem posiadającym powyżej 5% kapitału zakładowego i ogółu głosów na walnym zgromadzeniu jest Commerzbank Auslandsbanken Holding AG, który na dzień 31 grudnia 2008 roku posiadał 69,7847 kapitału zakładowego i głosów na walnym zgromadzeniu BRE Banku SA (na dzień 31 grudnia 2007 roku 69,8558%).

W dniu 19 marca 2008 roku BRE Bank poinformował raportem bieżącym 43/2008, iż otrzymał od BZ WBK AIB Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA zawiadomienie o zejściu poniżej progu 5% kapitału zakładowego i głosów na Walnym Zgromadzeniu BRE Banku SA.

W dniu 8 kwietnia 2008 roku BRE Bank poinformował raportem bieżącym 51/2008, iż otrzymał od BZ WBK AIB Asset Management SA zawiadomienie o zejściu poniżej progu 5% kapitału zakładowego i głosów na Walnym Zgromadzeniu BRE Banku SA.

Zgodnie z zawiadomieniem przesłanym BRE Bankowi w dniu 7 listopada 2008 roku, Bank poinformował raportem bieżącym 139/2008, iż Commercial Union Otwarty Fundusz Emerytalny BPH CU WBK posiadał 1 498 598 akcji BRE Banku, które obecnie stanowią 5,05% kapitału zakładowego BRE Banku SA i uprawniają do wykonywania 1 498 598 głosów na walnym zgromadzeniu BRE Banku SA, co obecnie stanowi 5,05 % ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu BRE Banku SA.

40. Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej

Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej tworzony jest z nadwyżki osiągniętej przy emisji akcji powyżej wartości nominalnej pozostałej po pokryciu kosztów emisji, z przeznaczeniem na pokrycie strat bilansowych, jakie mogą wynikać w związku z działalnością Banku.

Zwiększenie kapitału zapasowego w 2008 roku wynika z realizacji programów opcji pracowniczych. Szczegółowe informacje o programach opcji zaprezentowane są w Nocie 42.

Hiperinflacyjne przeszacowanie kapitału własnego

Zgodnie z paragrafem 25 MSR 29 „Sprawozdawczość finansowa w warunkach hiperinflacji” składniki kapitału własnego (za wyjątkiem niepodzielonego wyniku z lat ubiegłych oraz wszelkich nadwyżek z aktualizacji wyceny aktywów) powinny zostać przekształcone przy zastosowaniu ogólnego indeksu cen, począwszy od daty, w której kapitały te zostały wniesione lub powstały w inny sposób za okres, w którym gospodarka, w której dany podmiot prowadzi działalność, była w myśl MSR 29 gospodarką hiperinflacyjną.

Efekt przeliczenia odpowiednich składników kapitału zakładowego wskaźnikami inflacji powinien zostać ujęty drugostronnie w niepodzielonym wyniku finansowym z lat ubiegłych. Zastosowanie przepisów punktu 25 MSR 29 spowodowałoby wzrost kapitału podstawowego i jednoczesne obciążenie w takiej samej wysokości niepodzielonego wyniku finansowego z lat ubiegłych.

Zarząd przeprowadził odpowiednią analizę mającą na celu określenie wartości ewentualnej korekty, w wyniku której okazało się, że jej ujęcie skutkowałoby wzrostem kapitału akcyjnego i wzrostem kapitału zapasowego ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej oraz odpowiednim spadkiem niepodzielonego wyniku z lat ubiegłych w kwocie 107 219 tys. zł.

W związku z tym, że efekt przeszacowania:

- stanowi 2,96% wartości kapitałów własnych Banku (efekt przeszacowania wynosiłby 7,05% dla pozycji „Kapitał podstawowy”),
- polega wyłącznie na realokacji kwot pomiędzy poszczególnymi pozycjami kapitałów własnych, a zatem nie ma wpływu na ich wysokość jako całości,
- nie ma istotnego wpływu na wysokość prezentowanych wyników finansowych i kapitałów własnych, zarówno łącznie jak i w podziale na poszczególne pozycje kapitałów własnych,

Zarząd Banku uważa, że ujęcie takiej korekty nie miałooby istotnego znaczenia dla prawidłowego i rzetelnego przedstawienia sytuacji finansowej Banku na dzień i za okres zakończony 31 grudnia 2008 roku.

Korekty hiperinflacji nie miałyby istotnego znaczenia również na dzień 31 grudnia 2007 roku (efekt przeszacowania stanowiłby 3,48% wartości kapitałów Banku oraz 7,07% dla pozycji kapitał podstawowy).

41. Kapitał z aktualizacji wyceny

Zmiana stanu kapitału z aktualizacji wyceny

	31.12.2008	31.12.2007
Kapitał z przeliczenia		
Stan na początek okresu	(2 552)	342
Różnice kursowe powstałe w ciągu roku	(8 058)	(2 894)
Stan na koniec okresu	(10 610)	(2 552)
Kapitał z aktualizacji wyceny - papiery wartościowe dostępne do sprzedaży		
Stan na początek okresu	81 783	3 617
Zmiana netto z tytułu zmiany w wartości godziwej (Nota 22)	(165 579)	67 282
- zwiększenia	4 530	407 542
- zmniejszenia	(170 109)	(340 260)
Zmiana netto przeniesiona do rachunku zysków i strat z tytułu sprzedaży i utraty wartości	(138 514)	(1 977)
Podatek dochodowy odroczony (Nota 35)	11 617	12 861
Stan na koniec okresu	(210 693)	81 783
Kapitał z aktualizacji wyceny, razem	(221 303)	79 231

Straty z wyceny papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży w 2008 roku związane były z rosnącymi w pierwszym półroczu stopami procentowymi w PLN. Stopa rynkowa WIBOR6M wzrosła w tym okresie z 5,64% do 6,81%. Skutkiem tego wzrostu był spadek wyceny posiadanych przez Bank papierów dłużnych Skarbu Państwa zakwalifikowanych do portfela papierów dostępnych do sprzedaży i denominowanych w PLN, w szczególności papierów wartościowych o stałym oprocentowaniu, stanowiących znaczną część portfela obligacji dostępnych do sprzedaży. W drugiej połowie roku Bank zwiększył portfel dłużnych papierów lokacyjnych kupując obligacje rządowe o wartości ponad 2 mld zł, które jednocześnie stanowiły przedmiot zastawu w transakcjach sell buy back. Obligacje te w znacznej części będą utrzymywane przez Bank do terminu wykupu (portfel płynnościowy papierów dostępnych do sprzedaży) i wykupywane przez Skarb Państwa w ich wartości nominalnej.

Z kapitału z aktualizacji wyceny wyksięgowana i odniesiona na rachunek zysków i strat została łączna kwota zysku netto w wysokości 138 514 tys. zł, stanowiąca saldo zwyżek/zniżek wartości papierów (obligacji, bonów skarbowych i akcji) sprzedanych w 2008 roku (31 grudnia 2007 r. zysk netto 1 977 tys. zł).

Największy wpływ na zmianę stanu kapitału z aktualizacji wyceny w 2008 roku miało przeniesienie do rachunku zysków i strat wyceny akcji Vectra SA, w związku z transakcją sprzedaży akcji, która miała miejsce w dniu 25 stycznia 2008 roku (Nota 22). Wcześniej, w skutek toczących się w 2007 roku rozmów dotyczących sprzedaży akcji Vectra SA, Bank dokonał w 2007 roku przeszacowania posiadanych akcji do wartości godziwej, a efekt przeszacowania został ujęty w korespondencji z kapitałem z aktualizacji wyceny.

42. Zyski zatrzymane

Zyski zatrzymane obejmują pozostały kapitał zapasowy, pozostałe kapitały rezerwowe, fundusz ryzyka ogólnego, niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych oraz wynik roku bieżącego.

Pozostały kapitał zapasowy, pozostały kapitał rezerwowy i fundusz ryzyka ogólnego tworzone są z odpisów z zysku i są przeznaczone na cele określone w statucie lub innych przepisach prawa.

	31.12.2008	31.12.2007
Pozostały kapitał zapasowy	874 123	286 893
Pozostałe kapitały rezerwowe	12 113	1 346
Fundusz ryzyka ogólnego	608 000	558 000
Wynik roku bieżącego	829 531	637 231
Zyski zatrzymane, razem	2 323 767	1 483 470

Zgodnie z polskimi przepisami prawa 8% zysku netto banku przenosi się na niepodlegający podziałowi kapitał zapasowy tworzony ustawowo, aż do czasu, gdy osiągnie on poziom jednej trzeciej kapitału akcyjnego banku.

Dodatkowo Bank przenosi część zysku netto na fundusz ryzyka ogólnego na pokrycie nieprzewidzianych ryzyk oraz przyszłych strat. Fundusz ryzyka ogólnego podlega podziałowi wyłącznie za zgodą akcjonariuszy wyrażoną w trakcie walnego zgromadzenia.

Opcje na akcje

Od 1 stycznia 2007 roku do 31 grudnia 2008 roku Bank prowadził dwa programy opcyjnie. Zostały one wycenione zgodnie ze standardem MSSF 2. Ponadto, w dniu 27 października 2008 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Banku wydało zgodę na rozpoczęcie nowego programu opcyjnego dla kluczowej kadry Banku począwszy od 2009 roku.

Program opcji pracowniczych z 2003 roku

Opcje na akcje przyznane były członkom kierownictwa BRE Banku SA w celach motywacyjnych. W celu realizacji opcji następowały nowe emisje akcji BRE Banku SA.

Opcje na akcje w wysokości 471 300 sztuk zostały przyznane 15 października 2003 roku po cenie emisyjnej 96,16 zł za jedną akcję i wygasły 30 czerwca 2008 roku. Na dzień 31 lipca 2004 roku zostało przyznane kolejne 21 700 opcji. Na dzień 1 lipca 2005 roku przyznano pozostałe 7 000 opcji. Program zakładał całkowitą pulę 500 000 opcji, z czego na Zarząd przypadało 175 000 opcji, a na pozostały personel kierowniczy przypadało 325 000 opcji. Opcje zostały wycenione do wartości godziwej.

Nabycie opcji było odpłatne i wynosiło 0,1% ceny emisyjnej akcji. Opcje były rozdzielane proporcjonalnie w wysokości 20%, co rok z góry począwszy od 15 października 2003 roku aż do 30 czerwca 2007 roku. Opcje mogły być realizowane nie wcześniej niż 1 czerwca 2005 roku i nie później niż 30 czerwca 2008 roku w odniesieniu do nabytych już opcji. Opcje nie były zbywalne. Program zakończył się w dniu 30 czerwca 2008 roku.

Poniższa tabela przedstawia zmiany w liczbie wyemitowanych opcji na akcje w ramach aktywnego do dnia 30 czerwca 2008 roku programu opcyjnego.

	31.12.2008	31.12.2007
Stan na początek okresu	29 464	174 097
Przyznane	-	-
Zrealizowane	29 364	144 633
Wygasłe	100	-
Stan na koniec okresu	-	29 464
możliwe do wykonania na koniec okresu	-	29 464

Do dnia 31 grudnia 2008 roku wyemitowano łącznie 499 900 akcji związanych z realizacją programu opcji pracowniczych.

Do dnia 30 czerwca 2008 roku wszystkie opcje zostały zrealizowane, z wyjątkiem 100 opcji, które nie zostały nabyte i wygasły.

Opcje zrealizowane w 2008 roku w ramach tego programu opcyjnego spowodowały emisję 30 214 akcji (w 2007 roku – 144 633 akcje). W pierwszym półroczu 2008 roku średnia ważona giełdowa cena akcji na dzień realizacji opcji wyniosła 390,05 zł za jedną akcję (w 2007 roku średnia ważona giełdowa cena akcji na dzień realizacji opcji wyniosła 491,54 zł za jedną akcję).

Wartość godziwa opcji przyznanych na dzień 15 października 2003 roku, określona przy użyciu modelu wyceny Black-Scholes'a, wyniosła 45,57 zł na 1 opcję. Wartość godziwa opcji przyznanych na dzień 31 lipca 2004 roku, określona również przy użyciu modelu Black-Scholes'a, wyniosła 40,15 zł na 1 opcję. Na wybór modelu przyjętego do wyceny istotny wpływ miały warunki programu. Zmienność akcji BRE Banku była obliczana estymatorem odchylenia standardowego na próbie 252 notowań (rok wstecz) oraz stopą procentową liczoną na podstawie stóp zerokuponowych kapitalizowanych w sposób ciągły tak, jak wymaga tego model Black-Scholes'a, które zostały wyznaczone ze struktury stóp procentowych obowiązujących w dniu wyceny.

Program motywacyjny dla Członków Zarządu Banku z 2008 roku

W dniu 14 marca 2008 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie BRE Banku, podejmując stosowną uchwałę, wyraziło zgodę na przeprowadzenie przez BRE Bank programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku. W ramach programu Członkowie Zarządu Banku uzyskają możliwość objęcia obligacji z prawem pierwszeństwa do objęcia akcji Banku oraz objęcia akcji jednostki dominującej najwyższego szczebla, Commerzbanku AG.

W związku z realizacją programu, w części dotyczącej akcji BRE Banku, kapitał zakładowy Banku zostanie warunkowo podwyższony o kwotę 2 200 000 złotych w drodze emisji 550 000 sztuk akcji zwykłych na okaziciela. W związku z realizacją programu Bank wyemituje 550 000 sztuk obligacji z prawem pierwszeństwa objęcia akcji Banku, w dziesięciu seriach (od C1 do C10) po 55 000 sztuk, po cenie emisyjnej wynoszącej 0,01 złoty. Obligacje będą mogły być nabywane przez osoby uprawnione w latach 2010 – 2018, pod warunkiem kontynuowania zatrudnienia, z zastrzeżeniem, że w szczególnych przypadkach obligacje serii C1 będą mogły być nabywane w 2009 roku. Wynikające z obligacji prawo do objęcia akcji w ramach warunkowego podwyższenia kapitału, może być realizowane przez osoby uprawnione w okresie od nabycia obligacji do dnia 31 grudnia 2018 roku. Cena emisyjna jednej akcji obejmowanej w ramach programu będzie równa nominalnej i będzie wynosiła 4 złote.

Uzyskanie prawa do nabycia obligacji oraz liczba obligacji są uzależnione od poziomu realizacji następujących warunków: indywidualnej oceny osoby uprawnionej przez Radę Nadzorczą, wysokości współczynnika zwrotu z kapitału ROE netto w roku obrotowym, za który akcje są przyznawane oraz wykonania dla danego roku finansowego skonsolidowanego zysku brutto Grupy BRE Banku lub skonsolidowanego zysku brutto poszczególnych linii biznesowych Grupy BRE Banku.

Wartość godziwa opcji na akcje BRE Banku została wyceniona na początkowy moment obowiązywania programu tj. na dzień 14 marca 2008 roku, przy użyciu symulacji Monte-Carlo. Wartość ta zawiera się w przedziale od 334,55 zł do 339,91 zł w zależności od daty, w której opcje te będą mogły być zrealizowane.

Dla członków Zarządu, którzy objęli swoje funkcje w terminie późniejszym (5 września 2008 roku oraz 19 listopada 2008 roku) wartość godziwa opcji na akcje BRE Banku została wyceniona na moment objęcia funkcji członka Zarządu, przy użyciu symulacji Monte-Carlo. Wartość ta zawiera się w przedziale od 328,81 zł do 332,10 zł (w pierwszym przypadku) oraz od 177,15 zł do 177,70 zł (w drugim przypadku).

Na wybór modelu przyjętego do wyceny istotny wpływ miały warunki programu.

Oczekiwana zmienność akcji BRE Banku została określona na podstawie historycznej zmienności akcji na próbie notowań za okres od 14 marca 2000 roku do 13 marca 2008 roku, w przypadku wyceny na dzień 14 marca 2008 roku, za okres od 5 września 2000 roku do 5 września 2008 roku, w przypadku wyceny na dzień 5 września 2008 roku oraz za okres od 19 listopada 2000 roku do 19 listopada 2008 roku w przypadku wyceny na dzień 19 listopada 2008 roku – okresy tożsame z długością trwania Programu Motywacyjnego. Stopa procentowa wolna od ryzyka została określona na podstawie krzywej zerokuponowej uzyskanej z bieżąco dostępnych na Datę Przyznania zerokuponowych papierów wartościowych emitowanych przez rząd polski, denominowanych w złotych. Do wyznaczenia krzywej zerokuponowej zastosowano model aproksymacji Nelsona-Siegela.

Poniższa tabela przedstawia zmiany stanu pozostałych kapitałów rezerwowych powstałych w związku z opisanymi powyżej programami motywacyjnymi.

	31.12.2008	31.12.2007
Program opcyjny zakończony 30 czerwca 2008 roku		
Stan na początek okresu	1 346	7 275
- wartość świadczonych usług (Nota 12)	-	648
- rozliczenie zrealizowanych opcji	(1 346)	(6 577)
Stan na koniec okresu	-	1 346
Nowy program motywacyjny		
Stan na początek okresu	-	-
- wartość świadczonych usług (Nota 12)	12 113	-
- rozliczenie zrealizowanych opcji	-	-
Stan na koniec okresu	12 113	-
Stan na koniec okresu razem	12 113	1 346

Ponadto w ramach programu motywacyjnego Członkowie Zarządu Banku uzyskują możliwość objęcia akcji Commerzbanku AG. Akcje te zostaną przekazane Członkom Zarządu przez BRE Bank. Uzyskanie prawa do nabycia akcji oraz wartość przekazanych akcji jest również uzależnione od poziomu realizacji warunków wymienionych powyżej. Natomiast liczba przyznanych akcji Commerzbanku będzie uzależniona od ceny rynkowej tych akcji w okresie 30 dni przed datą ich przyznania w latach 2010 – 2018.

Wartość godziwa opcji na akcje Commerzbank AG została wyceniona na początkowy moment obowiązywania programu tj. na dzień 14 marca 2008 roku, przy użyciu symulacji Monte-Carlo. Wartość ta zawiera się w przedziale od 62,79 zł do 63,50 zł w zależności od daty, w której opcje te będą mogły być zrealizowane. Dla członków Zarządu, którzy objęli swoje funkcje w terminie późniejszym (5 września 2008 roku oraz 19 listopada 2008 roku) wartość godziwa opcji na akcje Commerzbank AG została wyceniona na moment objęcia funkcji członka Zarządu, przy użyciu symulacji Monte-Carlo. Wartość ta zawiera się w przedziale od 57,0 zł do 57,8 zł (w pierwszym przypadku) oraz od 21,4 zł do 22,7 zł (w drugim przypadku).

Na wybór modelu przyjętego do wyceny istotny wpływ miały warunki programu.

Oczekiwana zmienność akcji Commerzbank AG została określona na podstawie historycznej zmienności akcji na próbie notowań za okres od 14 marca 2000 roku do 13 marca 2008 roku, w przypadku wyceny na dzień 14 marca 2008 roku, za okres od 5 września 2000 roku do 5 września 2008 roku, w przypadku wyceny na dzień 5 września 2008 roku oraz za okres od 19 listopada 2000 roku do 19 listopada 2008 roku w przypadku wyceny na dzień 19 listopada 2008 roku – okresy tożsame z długością trwania Programu Motywacyjnego.

Stopa procentowa wolna od ryzyka została określona na podstawie krzywej zerokuponowej uzyskanej z bieżąco dostępnych na datę przyznania zerokuponowych papierów wartościowych emitowanych przez rząd niemiecki, denominowanych w euro. Do wyznaczenia krzywej zerokuponowej zastosowano model aproksymacji Nelsona-Siegela.

Nowy program motywacyjny dla Zarządu Banku, w części odnoszącej się do akcji Commerzbanku nie ma wpływu na stan pozostałych kapitałów rezerwowych, jako że jego koszt jest księgowany w rachunku zysków i strat w korespondencji ze zobowiązaniami. Wartość świadczonych usług przypadających na tę część programu wyniosła 6 785 tys. zł w 2008 roku (Nota 12).

Program motywacyjny dla kluczowej kadry Grupy BRE Banku z 2008 roku

W dniu 27 października 2008 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Banku przyjęło program motywacyjny dla kluczowej kadry Grupy BRE Banku.

Celem wprowadzenia programu jest powiązanie znaczącej części wynagrodzenia kluczowej kadry z wartością Banku i interesem akcjonariuszy, poprzez długoterminowe budowanie wartości Banku, zwiększenie efektywności działania Banku i Grupy oraz stabilizacja kadry menedżerskiej, dzięki wzbogaceniu pakietu wynagradzania o element długoterminowy zachowujący wartość, zarówno w okresie dekonjunktury jak i koniunktury na rynku.

Uczestnicy programu to:

- Członkowie zarządów kluczowych spółek zależnych Grupy BRE Banku,
- Dyrektorzy Banku,
- przedstawiciele kluczowej kadry.

Są to osoby odpowiedzialne za podejmowanie decyzji, które w istotny sposób wpływają na realizację strategii określonej przez Zarząd Banku, wyniki Grupy, trwałość i bezpieczeństwo prowadzenia biznesu oraz rozwój i tworzenie wartości dodanej organizacji.

Maksymalna wielkość programu to 700 000 akcji. Realizacja programu będzie rozłożona na 10 lat (2009-2019), a pierwsze 3 transze uruchamiane będą w roku 2009. Pierwsza transza opcji na akcje będzie mogła być zrealizowana po dniu 1 maja 2010 roku.

43. Dywidenda na akcję

W dniu 17 lutego 2009 roku Zarząd BRE Banku SA podjął uchwałę o przedłożeniu do rozpatrzenia przez XXII Zwyczajne Walne Zgromadzenie wniosku o nie wypłacaniu dywidendy dla akcjonariuszy za rok 2008. Wniosek Zarządu zostanie przedłożony do oceny Radzie Nadzorczej Banku.

Rekomendacja Zarządu związana jest z utrzymującą się niestabilną sytuacją na rynkach finansowych, powodującą pogarszanie się warunków ekonomicznych otoczenia Banku i jego klientów. Zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania Banku wymaga w takich warunkach utrzymania wysokiej bazy kapitałowej.

44. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Dla potrzeb rachunku przepływów pieniężnych saldo środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych zawiera następujące salda o terminie zapadalności krótszym niż trzy miesiące.

	31.12.2008	31.12.2007
Kasa, operacje z bankiem centralnym (Nota 16)	2 491 851	1 998 380
Weksle uprawnione do redyskonta w banku centralnym	9 238	23 259
Należności od banków (Nota 18)	4 341 668	727 356
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu (Nota 19)	1 670 506	4 759 158
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych, razem	8 513 263	7 508 153

45. Transakcje z podmiotami powiązanymi

BRE Bank SA jest jednostką dominującą Grupy BRE Banku SA, a Commerzbank AG jest jednostką dominującą najwyższego szczebla. Bezpośrednią jednostką dominującą wobec BRE Banku SA jest Commerzbank Auslandsbanken Holding AG, spółka w 100% zależna od Commerzbank AG.

Wszystkie transakcje pomiędzy Bankiem a podmiotami powiązanymi przekraczające wyrażoną w złotych równowartość 500 000 EUR, były transakcjami typowymi i rutynowymi, zawartymi na warunkach rynkowych, a ich charakter i warunki wynikały z bieżącej działalności operacyjnej, prowadzonej przez Bank. Transakcje z podmiotami powiązanymi przeprowadzone w ramach zwykłej działalności operacyjnej obejmują kredyty, depozyty oraz transakcje w walutach obcych.

- W dniu 9 stycznia 2008 roku BRE Bank wyemitował obligacje podporządkowane o nieokreślonym terminie wykupu, o zmiennej stopie oprocentowania, o łącznej wartości 170 000 tys. CHF (373 388 tys. zł według średniego kursu NBP z dnia 9 stycznia 2008 roku). Emisja obligacji stanowiła realizację zapisów umowy zawartej z Commerzbank AG w dniu 12 grudnia 2007 roku, zgodnie z którymi Commerzbank AG zobowiązał się do objęcia emisji. W dniu 16 stycznia 2008 roku, w oparciu o kolejną umowę zawartą w dniu 12 grudnia 2007 roku z Commerzbank AG, BRE Bank dokonał wcześniejszego wykupu obligacji o wartości 100 000 tys. EUR (359 500 tys. zł według średniego kursu NBP z dnia 16 stycznia 2008 roku), które tego samego dnia umorzył. Wykup i umorzenie obligacji wiązały się z wyżej opisaną emisją, a podstawową przyczyną takiego działania była zmiana waluty zobowiązania podporządkowanego z EUR na CHF.

- W dniu 5 lutego 2008 roku, na podstawie umowy zawartej ze spółką BRE Holding, Bank dokonał przeniesienia własności udziałów i akcji wybranych spółek zależnych Banku. Przeniesienie własności udziałów i akcji jest wynikiem restrukturyzacji przeprowadzanej w ramach Grupy Kapitałowej BRE Banku mającej na celu efektywny nadzór nad wybranymi Spółkami z obszaru Bankowości Korporacyjnej. Powyższa transakcja została opisana w Nocie 1 do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego Grupy BRE Banku SA za 2008 rok.
- W dniu 17 marca 2008 roku, na mocy umowy z dnia 10 marca 2008 roku, zawartej pomiędzy Bankiem i Commerzbank AG, Bank otrzymał pożyczkę w wysokości 500 000 tys. CHF (1 147 850 tys. zł według średniego kursu NBP z dnia 17 marca 2008 roku) z przeznaczeniem na zaspokojenie ogólnych potrzeb finansowych Banku. Kredyt udzielony jest na 3 lata, oprocentowanie wynosi 3-miesięczny LIBOR plus marża.
- W dniu 25 kwietnia 2008 roku BRE Bank, zgodnie z zawartą z BRE Bankiem Hipotecznym (BBH) umową z dnia 23 kwietnia 2008 roku w sprawie subemisji usługowej, objął 250 tys. sztuk 3-letnich hipotecznych listów zastawnych wyemitowanych przez BBH na kwotę 250 000 tys. zł.
- W dniu 25 kwietnia 2008 roku pomiędzy BRE Bankiem i Commerzbankiem AG podpisana została umowa, na mocy której Bank otrzymał pożyczkę w wysokości 1 000 000 tys. CHF (2 119 600 tys. zł według średniego kursu NBP z dnia 25 kwietnia 2008 roku) z przeznaczeniem na zaspokojenie ogólnych potrzeb finansowych Banku. Kredyt udzielony jest na trzy lata, oprocentowanie wynosi 3-miesięczny LIBOR plus marża. W dniu 28 kwietnia 2008 roku Bank otrzymał pierwszą transzę pożyczki w wysokości 700 000 tys. CHF (równowartość 1 490 580 tys. zł według średniego kursu NBP z dnia 28 kwietnia 2008 roku). Drugą transzę w wysokości 300 000 tys. CHF (623 130 tys. zł według średniego kursu NBP z dnia 29 maja 2008 roku) Bank otrzymał w dniu 29 maja 2008 roku.
- W dniu 24 czerwca 2008 roku BRE Bank zawarł z ze spółką BRE.locum (podmiotem zależnym od Banku) Umowę o Ustalenie Stopy Gwarantowania, na mocy której Bank zobowiązał się zagwarantować objęcie emitowanych przez spółkę obligacji do maksymalnej kwoty 180 000 tys. zł. Umowa została zawarta na okres od 1 lipca 2008 roku do 30 czerwca 2009 roku. Wyżej opisana umowa jest największą zawartą ze spółką BRE.locum w okresie 12 miesięcy poprzedzających dzień 24 czerwca 2008 roku. Łączna wartość tych umów, dotyczących emisji obligacji przez BRE.locum i gwarantowania ich objęcia przez Bank, wynosi 363 000 tys. zł.
- W dniu 24 czerwca 2008 roku Bank dokonał emisji obligacji podporządkowanych o nieokreślonym terminie wykupu, o zmiennej stopie oprocentowania, o łącznej wartości nominalnej 90 000 tys. CHF (186 732 tys. zł według średniego kursu NBP z dnia 24 czerwca 2008 roku). Obligacje zostały w całości objęte po wartości nominalnej przez Commerzbank AG, na podstawie umowy emisji podporządkowanych z dnia 11 czerwca 2008 roku.
- W dniu 24 czerwca 2008 roku na mocy umowy z dnia 11 czerwca 2008 roku, Commerzbank AG udzielił BRE Bankowi pożyczki podporządkowanej w wysokości 90 000 mln CHF (186 732 tys. zł według średniego kursu NBP z dnia 24 czerwca 2008 roku) z dziesięcioletnim terminem spłaty, o zmiennej stopie procentowej.
- W dniu 4 lipca 2008 roku pomiędzy BRE Bankiem i Commerzbank AG została podpisana umowa, na mocy której Bank otrzymał pożyczkę w wysokości 1 000 000 tys. CHF (równowartość 2 066 300 tys. zł według średniego kursu NBP z dnia 4 lipca 2008 roku). W dniu 15 lipca 2008 roku Bank otrzymał pierwszą transzę pożyczki w wysokości 500 000 tys. CHF (równowartość 1 012 400 tys. zł według średniego kursu NBP z dnia 15 lipca 2008 roku). Drugą transzę w wysokości 500 000 tys. CHF Bank otrzymał w dniu 15 września 2008 roku (równowartość 1 058 050 tys. zł według średniego kursu NBP z dnia 15 września 2008 roku).
- Na mocy umowy z dnia 4 listopada 2008 roku pomiędzy BRE Bankiem i Commerzbank AG, Bank otrzymał pożyczkę w wysokości 1 000 000 tys. CHF (równowartość 2 386 200 tys. zł według średniego kursu NBP z dnia 4 listopada 2008 roku) z przeznaczeniem na zaspokojenie ogólnych potrzeb finansowych Banku. Kredyt udzielony jest na 3 lata, oprocentowanie wynosi 3-miesięczny LIBOR plus marża.
- Na mocy umowy z dnia 5 grudnia 2008 roku pomiędzy BRE Bankiem i Commerzbank AG, Bank otrzymał pożyczkę w wysokości 1 000 000 tys. CHF (równowartość 2 535 900 tys. zł według średniego kursu NBP z dnia 5 grudnia 2008 roku) z przeznaczeniem na zaspokojenie ogólnych potrzeb finansowych Banku. Kredyt udzielony jest na 3 lata, oprocentowanie wynosi 3-miesięczny LIBOR plus marża.

We wszystkich prezentowanych okresach nie wystąpiły transakcje wzajemne z bezpośrednią jednostką dominującą BRE Banku.

Wartości transakcji ze spółkami powiązanymi, tj. salda należności i zobowiązań oraz związane z nimi koszty i przychody według stanu na dzień 31 grudnia 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku przedstawiają poniższe zestawienia:

BRE Bank SA
Sprawozdanie finansowe według Międzynarodowych
Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2008 rok

(w tys. zł)

Dane liczbowe dotyczące transakcji ze spółkami powiązanymi (w tys. zł) na dzień 31 grudnia 2008 r.

L.p.	Nazwa spółki	Bilans		Rachunek zysków i strat				Pozycje pozabilansowe	
		Należności	Zobowiązania	Przychody odsetkowe	Koszty odsetkowe	Przychody z prowizji	Koszty prowizji	Zobowiązania udzielone	Zobowiązania otrzymane
Jednostki zależne									
1	AMBRESA Sp. z o.o.	-	847	-	-	2	-	-	-
2	BRE Bank Hipoteczny SA *)	696 622	56 877	37 093	-	-	-	269 046	-
3	BRE Corporate Finance SA	-	-	-	-	-	-	1 573	-
4	BRE Finance France SA	-	17 577	-	(18 993)	-	-	29 980	-
5	BRE Holding Sp. z o.o.	-	11 743	-	-	-	-	-	-
6	BRE Leasing Sp. z o.o. *)	206 293	46 229	11 030	(2 738)	-	-	102 375	-
7	BRE Ubezpieczenia TU SA	16 776	38 933	-	-	121 032	(11 338)	-	-
8	BRE Wealth Management SA	-	3 972	-	-	1 881	-	-	-
9	BRE.locum SA	151 109	-	9 881	-	-	-	28 000	-
10	BRELINVEST Sp. z o.o. Fly 2 Sp. komandytowa	-	715	-	(1)	1	-	-	-
11	Centrum Rozliczeń i Informacji CERI Sp. z o.o.	20 000	37 937	-	-	-	(26 352)	3 000	-
12	Dom Inwestycyjny BRE Bank SA	-	299 009	-	(21 468)	7 302	(3 961)	50 000	-
13	emFinanse Sp. z o.o.	-	-	-	-	-	(4 496)	-	-
14	Intermarket Bank AG	-	-	3 889	-	-	-	-	-
15	Polfactor SA *)	347 181	3 464	19 614	-	-	-	53 232	-
16	BRE Systems Sp. z o.o. (dawniej Service Point Sp. z o.o.)	-	150	9	(6)	17	-	1 000	-
17	Tele-Tech Investment Sp. z o.o.	51 972	-	5 563	-	-	-	-	-
Jednostki stowarzyszone									
	Xtrade SA	-	34	-	(4)	7	-	-	-
	Grupa Kapitałowa Commerzbank AG (Grupa Dominująca Najwyższego Szczebla)	1 834 878	24 587 002	38 424	(549 414)	-	-	580 504	557 636

*) BRE Bank SA posiada udziały w spółkach poprzez spółkę BRE Holding Sp. z o.o. w 100% zależną od Banku

W związku z przeprowadzoną restrukturyzacją spółki emFinanse, w drugiej połowie 2008 roku została utworzona rezerwa na zaangażowanie kredytowe w kwocie 5 320 tys. zł. Z dniem 15 lipca 2008 roku rezerwa na zaangażowanie kredytowe została przeksięgowana na rezerwę na udziały w rezultacie konwersji zadłużenia Spółki na kapitał.

BRE Bank SA
Sprawozdanie finansowe według Międzynarodowych
Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2008 rok

(w tys. zł)

Dane liczbowe dotyczące transakcji ze spółkami powiązanymi (w tys. zł) na dzień 31 grudnia 2007 r.

L.p.	Nazwa spółki	Bilans		Rachunek zysków i strat				Pozycje pozabilansowe	
		Należności	Zobowiązania	Przychody odsetkowe	Koszty odsetkowe	Przychody z prowizji	Koszty prowizji	Zobowiązania udzielone	Zobowiązania otrzymane
Jednostki zależne									
1	AMBRESA Sp. z o.o.	-	354	-	-	2	-	-	-
2	BRE Bank Hipoteczny SA	425 374	27 769	6 625	-	-	-	16 189	-
3	BRE Corporate Finance SA	-	3 195	-	-	-	-	-	-
4	BRE Finance France SA	-	731 809	-	(64 423)	-	-	740 733	-
5	BRE Holding Sp. z o.o.	-	98	-	-	-	-	-	-
6	BRE Leasing Sp. z o.o.	174 441	52 692	9 737	(5 944)	-	-	25 000	-
7	BRE Ubezpieczenia TU SA	-	8 383	-	(121)	2	-	-	-
8	BRE Wealth Management SA	-	3 712	-	-	2 307	-	-	-
9	BRE.locum SA	82 475	1 938	2 842	-	-	-	18 500	-
10	BRELINVEST Sp. z o.o. Fly 2 Sp. komandytowa	-	1	-	(8)	1	-	-	-
11	BREL-MAR Sp. z o.o.	-	1	-	-	1	-	-	-
12	Centrum Rozliczeń i Informacji CERI Sp. z o.o.	3 465	12 684	-	-	-	-	16 535	-
13	Dom Inwestycyjny BRE Bank SA	3 939	581 333	-	(21 808)	13 995	(6 447)	70 000	-
14	emFinanse Sp. z o.o.	6 803	-	-	-	-	(6 082)	-	-
15	Garbary Sp. z o.o.	3 000	2 138	-	-	-	-	-	-
16	Intermarket Bank AG	82 386	-	4 377	-	-	-	-	-
17	Polfactor SA	234 968	-	13 272	-	-	-	165 032	-
18	PTE Skarbiec Emerytura SA	-	4 055	-	-	-	-	-	-
19	ServicePoint Sp. z o.o.	155	74	1	(14)	10	-	345	-
20	Tele-Tech Investment Sp. z o.o.	38 978	-	3 867	-	-	-	-	-
Jednostki stowarzyszone									
	Xtrade SA	-	61	-	(4)	7	-	-	-
Grupa Kapitałowa Commerzbank AG (Grupa Dominująca Najwyższego Szczebla)		387 525	9 861 963	25 838	(246 096)	-	-	54 308	106 369

Poniższa tabela przedstawia wartości transakcji Banku z Członkami Zarządu Banku i Spółek oraz kluczowym personelem kierowniczym Grupy.

(w tys. zł)	Członkowie organu zarządzającego Banku i kluczowy personel kierowniczy	
	31.12.2008	31.12.2007
Stan na koniec okresu		
Kredyty udzielone	6 731	7 218
Depozyty otrzymane	11 704	34 187
Koszt odsetek od depozytów	(352)	(370)
Przychody z tytułu odsetek, opłat i prowizji	250	322
Wynagrodzenie Członków organu zarządzającego i kluczowego personelu kierowniczego	41 379	28 471

Wynagrodzenie Członków Zarządu Banku

Zarząd BRE Banku pracuje w siedmioosobowym składzie, który na koniec 2008 roku przedstawia się następująco:

1. Mariusz Grendowicz – Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny Banku,
2. Wiesław Thor – Wiceprezes Zarządu, Dyrektor Banku ds. Zarządzania Ryzykiem,
3. Przemysław Gdański – Członek Zarządu, Dyrektor Banku ds. Bankowości Korporacyjnej,
4. Karin Katerbau – Członek Zarządu, Dyrektor Banku ds. Finansów,
5. Bernd Loewen – Członek Zarządu, Dyrektor Banku ds. Bankowości Inwestycyjnej,
6. Jarosław Mastalerz – Członek Zarządu, Dyrektor Banku ds. Bankowości Detalicznej,
7. Christian Rhino – Członek Zarządu, Dyrektor Banku ds. Operacji i Informatyki.

W dniu 14 marca 2008 roku Rada Nadzorcza BRE Banku SA powołała z dniem 15 marca 2008 roku do Zarządu BRE Banku SA na wspólną pięcioletnią kadencję:

1. Pana Mariusza Grendowicza na stanowisko Prezesa Zarządu BRE Banku SA, Dyrektora Generalnego Banku,
2. Pana Andre Carlsa na stanowisko Wiceprezesa Zarządu BRE Banku SA, Dyrektora Banku ds. Finansów,
3. Pana Wiesława Thora na stanowisko Wiceprezesa Zarządu BRE Banku SA, Dyrektora Banku ds. Zarządzania Ryzykiem,
4. Pana Bernda Loewena na stanowisko Członka Zarządu BRE Banku SA, Dyrektora Banku ds. Bankowości Inwestycyjnej,
5. Pana Jarosława Mastalerza na stanowisko Członka Zarządu BRE Banku SA, Dyrektora Banku ds. Bankowości Detalicznej,
6. Pana Christiana Rhino na stanowisko Członka Zarządu BRE Banku SA, Dyrektora Banku ds. Operacji i Informatyki.

Jednocześnie funkcje w Zarządzie BRE Banku SA przestali pełnić:

1. Pan Sławomir Lachowski – Prezes Zarządu BRE Banku SA, Dyrektor Generalny Banku,
2. Pan Jerzy Józkowiak – Członek Zarządu BRE Banku SA, Dyrektor ds. Finansów,
3. Pan Rainer Ottenstein – Członek Zarządu BRE Banku SA, Dyrektor ds. Operacji i Informatyki,
4. Pan Janusz Wojtas – Członek Zarządu BRE Banku SA, Dyrektor ds. Bankowości Korporacyjnej.

W dniu 8 sierpnia 2008 roku Bank powziął informację o wyrażeniu zgody przez Komisję Nadzoru Finansowego na powołanie Pana Mariusza Grendowicza na stanowisko Prezesa Zarządu BRE Banku SA.

W dniu 15 lipca 2008 roku Pan Andre Carls, Członek Zarządu i Dyrektor Banku ds. Finansów, złożył rezygnację z pełnionej funkcji z dniem 4 września 2008 roku.

Uchwałą Rady Nadzorczej BRE Banku SA z dnia 5 września 2008 roku powołano:

1. Panią Karin Katerbau na stanowisko Członka Zarządu, Dyrektora Banku z dniem 5 września 2008 roku na okres do czasu zakończenia obecnej kadencji Zarządu,
2. Pana Przemysława Gdańskiego na stanowisko Członka Zarządu, Dyrektora Banku z dniem 19 listopada 2008 roku na okres do czasu zakończenia obecnej kadencji Zarządu.

Poniżej przedstawiono informacje o wartości wynagrodzeń, nagród lub korzyści wypłaconych i należnych Członkom Zarządu Banku, którzy pełnili swoje funkcje na koniec 2008 roku, według stanu na dzień 31 grudnia 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku.

Wynagrodzenie wypłacone w 2008 roku (w zł)			
	Wynagrodzenie zasadnicze	Pozostałe korzyści	Bonus za 2007 rok
Mariusz Grendowicz	1 425 000	45 954	-
Wiesław Thor	1 341 250	117 347	2 583 000
Przemysław Gdański	142 105	5 402	-
Karin Katerbau	384 478	29 242	-
Bernd Loewen	1 110 726	107 912	2 400 000
Jarosław Mastalerz	1 103 750	146 988	999 375
Christian Rhino	970 988	129 057	-
Razem	6 478 297	581 902	5 982 375

Wynagrodzenia Członków Zarządu, którzy przestali pełnić swoje funkcje w 2008 roku.

Wynagrodzenie wypłacone w 2008 roku (w zł)			
	Wynagrodzenie zasadnicze	Pozostałe korzyści	Bonus za 2007 rok
Sławomir Lachowski	659 730	1 995 417	4 300 000
Jerzy Józkowiak	433 571	1 565 502	2 583 000
Andre Carls	543 240	26 063	-
Rainer Ottenstein	168 878	32 425	2 400 000
Janusz Wojtas	420 393	466 353	2 583 000
Razem	2 225 812	4 085 761	11 866 000

Wynagrodzenie wypłacone w 2007 roku (w zł)			
	Wynagrodzenie zasadnicze	Pozostałe korzyści	Bonus za 2006 rok
Sławomir Lachowski	1 200 000	95 000	3 930 395
Jerzy Józkowiak	738 000	39 145	2 355 693
Bernd Loewen	681 522	201 847	2 298 237
Jarosław Mastalerz	307 500	36 838	-
Rainer Ottenstein	681 522	242 870	2 298 237
Wiesław Thor	738 000	53 781	2 355 693
Janusz Wojtas	738 000	53 781	2 083 157
Razem	5 084 544	723 262	15 321 412

Łączne kwoty wynagrodzeń Członków Zarządu Banku obejmują: wynagrodzenia zasadnicze, nagrody, odprawy z tytułu rozwiązania umowy o pracę, odszkodowania z tytułu zakazu konkurencji, koszty polis i koszty mieszkań.

Wymienione wyżej świadczenia mają charakter krótkoterminowy.

Zgodnie z obowiązującym w Banku systemem wynagrodzeń, Członkom Zarządu Banku przysługuje bonus za rok 2008, który zostanie wypłacony w roku 2009. Ostateczną decyzję na temat wysokości tego bonusu podejmie Komisja Prezydialna Rady Nadzorczej Banku w dniu 16 marca 2009 roku.

Członkowie Zarządu BRE Banku SA uzyskali ponadto w 2008 roku wynagrodzenie w kwocie 331 569 zł z tytułu zasiadania w zarządach i radach nadzorczych spółek powiązanych (w 2007 r. 331 127 zł).

Łączna kwota wynagrodzeń otrzymanych przez Członków Zarządu Banku w 2008 roku wyniosła 31 551 716 zł (2007: 21 460 345 zł).

Wynagrodzenie Członków Rady Nadzorczej

Skład Rady Nadzorczej BRE Banku SA na koniec 2008 roku przedstawiał się następująco:

1. Maciej Leśny – Przewodniczący Rady Nadzorczej, Przewodniczący Komisji Prezydialnej, Członek Komisji ds. Ryzyka, Członek Komisji ds. Audytu,
2. Andre Carls – Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej, Członek Komisji Prezydialnej, Członek Komisji ds. Ryzyka, Członek Komisji ds. Audytu,
3. Michael Schmid – Członek Rady Nadzorczej, Przewodniczący Komisji ds. Ryzyka,
4. Martin Zielke – Członek Rady Nadzorczej, Przewodniczący Komisji ds. Audytu,
5. Jan Szomburg – Członek Rady Nadzorczej, Członek Komisji Prezydialnej, Członek Komisji ds. Audytu,
6. Achim Kassow – Członek Rady Nadzorczej, Członek Komisji Prezydialnej,
7. Waldemar Stawski – Członek Rady Nadzorczej, Członek Komisji ds. Ryzyka,

8. Teresa Mokrysz – Członek Rady Nadzorczej,
9. Marek Wierzbowski – Członek Rady Nadzorczej

Obrađujące w dniu 14 marca 2008 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie BRE Banku SA zdecydowało o powołaniu trzech nowych członków Rady Nadzorczej BRE Banku SA:

1. Pana Waldemara Stawskiego,
2. Pana Marka Wierzbowskiego,
3. Pana Martina Zielke.

Na kolejną kadencję Rady Nadzorczej wybrano ponownie:

1. Pana Macieja Leśnego,
2. Pana Martina Blessinga,
3. Pana Achima Kassowa,
4. Panią Teresę Mokrysz,
5. Pana Michaela Schmida,
6. Pana Jana Szomburga.

W dniu 15 lipca 2008 roku Pan Martin Blessing, Członek Rady Nadzorczej Banku, złożył rezygnację z pełnionej funkcji z dniem 4 września 2008 roku.

Uchwałą Rady Nadzorczej BRE Banku SA z dnia 5 września 2008 roku powołano Pana Andre Carlsa na stanowisko Członka Rady Nadzorczej oraz powierzono mu stanowisko Zastępcy Przewodniczącego Rady Nadzorczej Banku z dniem 5 września 2008 roku na okres do czasu zakończenia obecnej kadencji Rady Nadzorczej oraz na stanowisko Członka Komisji Prezydialnej Rady Nadzorczej Banku, Członka Komisji ds. Audytu Rady Nadzorczej Banku oraz Członka Komisji ds. Ryzyka Rady Nadzorczej Banku z dniem 5 września 2008 roku na czas trwania obecnej kadencji Rady.

Poniżej przedstawiono informacje o wartości wynagrodzeń, nagród lub korzyści wypłaconych Członkom Rady Nadzorczej Banku, według stanu na dzień 31 grudnia 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku.

	Wynagrodzenie wypłacone w 2008 roku (w zł)	Wynagrodzenie wypłacone w 2007 roku (w zł)
1. Maciej Leśny	315 000	315 000
2. Andre Carls	86 864	-
3. Jan Szomburg	231 000	231 000
4. Teresa Mokrysz	132 000	132 000
5. Waldemar Stawski	156 750	-
6. Michael Schmid	198 000	198 000
7. Martin Zielke	156 750	-
8. Achim Kassow	213 625	198 000
9. Marek Wierzbowski	104 500	-
Krzysztof Szwarc*	-	33 000
Gromosław Czempiński**	27 500	132 000
Nicholas Teller**	48 125	231 000
Martin Blessing***	178 011	234 000
Razem	1 848 125	1 704 000

* Pan Krzysztof Szwarc złożył z dniem 28 lutego 2007 roku rezygnację z pełnionej funkcji.

** Zakończyli kadencję w dniu 14 marca 2008 roku.

*** Pan Martin Blessing złożył z dniem 4 września 2008 roku rezygnację z pełnionej funkcji.

Zgodnie z brzmieniem par. 11 litera j) Statutu BRE Banku SA, Walne Zgromadzenie ustala w formie uchwały zasady wynagradzania członków Rady Nadzorczej. W odniesieniu do wynagrodzeń członków Zarządu kompetencje w tym względzie posiada Rada Nadzorcza (par. 22 ust. 1 lit. e) Statutu BRE Banku SA).

46. Przejęcie i zbycie

W dniu 30 czerwca 2008 roku, w związku z transakcją połączenia PTE Skarbiec-Emerytura SA i Aegon PTE SA, Bank objął 54 812 akcji Aegon PTE SA, stanowiące 49,7% kapitału zakładowego i ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu spółki. Szczegółowe informacje dotyczące transakcji połączenia, jak również sprzedaży akcji Aegon PTE SA, a także aktywów przeznaczonych do sprzedaży i działalności zaniechanej zostały zaprezentowane w Nocie 28 niniejszego sprawozdania finansowego.

47. Informacje dotyczące podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych, z którym BRE Bank SA zawarł umowę, jest PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. Umowa o przeprowadzenie badania sprawozdania finansowego BRE Banku SA i skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy BRE Banku SA została zawarta w dniu 4 lipca 2008 roku.

Łączna wysokość wynagrodzenia PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. z tytułu badania i przeglądu sprawozdania finansowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego BRE Banku SA wyniosła w 2008 roku 3 308 tys. zł (2007: 2 924 tys. zł).

Łączna wysokość pozostałego wynagrodzenia wypłaconego PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. z tytułu świadczenia innych usług na rzecz BRE Banku SA wyniosła w 2008 roku 1 223 tys. zł (2007: 1 130 tys. zł).

48. Współczynnik wypłacalności / adekwatność kapitałowa

Jedno z głównych zadań zarządzania bilansem bankowym polega na zapewnieniu odpowiedniego poziomu kapitału. W ramach polityki zarządzania kapitałem, BRE Bank tworzy ramy i wytyczne dla jak najbardziej efektywnego planowania i wykorzystania bazy kapitałowej, które są:

- zgodne z obowiązującymi przepisami zewnętrznymi oraz regulacjami wewnętrznymi Banku,
- zabezpieczeniem kontynuacji realizacji celów finansowych zapewniających odpowiedni poziom zwrotu dla akcjonariuszy,
- zapewnieniem utrzymania silnej bazy kapitałowej będącej podstawą wsparcia dla rozwoju biznesu.

Polityka zarządzania kapitałem w BRE Banku opiera się o dwa podstawowe filary:

1. Utrzymanie optymalnego poziomu i struktury funduszy własnych, przy wykorzystaniu dostępnych metod i środków (zatrzymanie zysku netto, pożyczka podporządkowana, emisja akcji, itd.);
2. Efektywne wykorzystanie istniejącego kapitału między innymi poprzez zastosowanie systemu mierników efektywności wykorzystania kapitału, ograniczenie działalności nie przynoszącej oczekiwanej stopy zwrotu, rozwój produktów o niższej absorpcji kapitału.

Efektywne wykorzystanie kapitału jest więc integralną częścią polityki zarządzania kapitałem zorientowanej na osiągnięcie optymalnej stopy zwrotu z kapitału i dzięki temu stworzenia stabilnych podstaw zasilania bazy kapitałowej w przyszłych okresach, co pozwoli na utrzymanie współczynnika wypłacalności na poziomie co najmniej wymaganym przez instytucję nadzorującą (Komisja Nadzoru Finansowego – „KNF”). Współczynnik wypłacalności skalkulowany jako iloraz funduszy własnych i całkowitego wymogu kapitałowego przemnożonego przez 12,5 powinien wynosić co najmniej 8%.

Na fundusze własne składają się:

a) fundusze podstawowe obejmujące:

- fundusze zasadnicze (wpłacony i zarejestrowany kapitał zakładowy oraz kapitał zapasowy i kapitały rezerwowe, z wyłączeniem wszelkich zobowiązań z tytułu akcji uprzywilejowanych),
- pozycje dodatkowe funduszy podstawowych (fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej, niepodzielony zysk z lat ubiegłych, zysk w trakcie zatwierdzania oraz zysk netto bieżącego okresu sprawozdawczego, obliczone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, pomniejszone o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, w kwotach nie większych niż kwoty zysku zweryfikowane przez biegłych rewidentów, inne pozycje bilansu określone przez KNF),
- pozycje pomniejszające fundusze podstawowe – akcje własne posiadane przez Bank, wycenione według wartości bilansowej, pomniejszone o odpisy spowodowane utratą ich wartości, wartości niematerialne wycenione według wartości bilansowej, strata z lat ubiegłych, strata w trakcie zatwierdzania, strata netto bieżącego okresu, inne pomniejszenia funduszy podstawowych Banku określone przez KNF (w tym: brakująca kwota rezerw na ryzyko związane z działalnością Banku, kwota ekspozycji z tytułu pozycji sekurytyzacyjnych),

b) fundusze uzupełniające obejmujące:

- fundusz z aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych – utworzony na podstawie odrębnych przepisów,
- pozycje bilansowe, o zaliczeniu których decyduje KNF (w tym zobowiązania podporządkowane, zobowiązania z tytułu papierów wartościowych o nieokreślonym terminie wymagalności oraz inne instrumenty o podobnym charakterze),
- pozycje określone przez KNF w celu bezpiecznego prowadzenia działalności bankowej i prawidłowego zarządzania ryzykiem w Banku,
- pomniejszenia funduszy uzupełniających, określone przez KNF.

Całkowity wymóg kapitałowy obejmuje łączny wymóg kapitałowy:

- z tytułu ryzyka kredytowego,
- z tytułu ryzyka rynkowego: obejmujący łączny wymóg z tytułu ryzyka walutowego, ryzyka cen towarów, ryzyka cen kapitałowych papierów wartościowych, ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych, ryzyka ogólnego stóp procentowych,
- z tytułu ryzyka rozliczenia, dostawy oraz ryzyka kredytowego kontrahenta,
- z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań,
- z tytułu przekroczenia progu koncentracji kapitałowej,
- z tytułu ryzyka operacyjnego.

Bank dostosowuje wielkość funduszy własnych do poziomu i rodzaju ryzyka, na jaki jest narażony oraz do charakteru, skali i złożoności prowadzonej działalności. W tym celu Bank opracował i wdrożył proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego – tzw. proces ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process). Proces ten ma służyć utrzymaniu funduszy własnych na poziomie adekwatnym do profilu i poziomu ryzyka działalności Banku, w celu zapewnienia bezpieczeństwa funkcjonowania Banku.

Kapitał wewnętrzny to szacowana przez Bank wielkość kapitału niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku, w tym tzw. ryzyk trwale istotnych, oraz pozostałych istotnych ryzyk o charakterze trudno mierzalnym. Ryzyka trwale istotne pokrywane są kapitałem ekonomicznym a pozostałe istotne ryzyka – kapitałem na pokrycie istotnych ryzyk trudno mierzalnych.

Proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego Banku przebiega w sposób ciągły i jest oparty na następujących elementach realizowanych przez jednostki organizacyjne Banku:

- identyfikacja i określenie istotności ryzyk występujących w działalności Banku,
- kalkulacja kapitału na pokrycie poszczególnych ryzyk uznanych za istotne,
- agregacja kapitału na pokrycie ryzyk,
- alokacja kapitału na linie biznesowe i spółki grupy,
- monitoring polegający na stałej identyfikacji ryzyk występujących w działalności Banku, jak również na analizie poziomu konsumpcji kapitału w zakresie ryzyk uznanych za istotne.

Proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego podlega zatwierdzeniu przez Radę Nadzorczą Banku.

Kalkulacji współczynnika wypłacalności i funduszy własnych Banku dokonuje się w oparciu o następujące przepisy:

- Ustawa Prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 (Dz.U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665, z późn. zm.),
- Uchwała nr 1/2007 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 13 marca 2007 r. (Dz. Urz. NBP z 2007 r. Nr 2 poz. 3),
- Uchwała nr 2/2007 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 13 marca 2007 r. (Dz. Urz. NBP z 2007 r. Nr 3 poz. 4),
- Uchwała nr 3/2007 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 13 marca 2007 r. (Dz. Urz. NBP z 2007 r. Nr 3 poz. 5),
- Uchwała nr 4/2007 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 13 marca 2007 r. (Dz. Urz. NBP z 2007 r. Nr 3 poz. 6),
- Uchwała nr 5/2007 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 13 marca 2007 r. (Dz. Urz. NBP z 2007 r. Nr 3 poz. 7).

Współczynnik wypłacalności BRE Banku na dzień 31 grudnia 2008 roku ukształtował się na poziomie 10,04%. Bank podlega pełnej kalkulacji wymogów kapitałowych ze względu na znaczącą skalę działalności handlowej. Całkowity wymóg kapitałowy Banku na dzień 31 grudnia 2008 roku wyniósł 3 893 689 tys. zł, w tym wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego stanowił 3 435 735 tys. zł (31 grudnia 2007 r. odpowiednio: 2 566 080 tys. zł i 2 448 716 tys. zł).

W związku z faktem, że suma wymogów kapitałowych BRE Banku wyznaczonych zgodnie z Uchwałą nr 1/2007 jest większa niż kapitał wewnętrzny wyliczony dla Banku na podstawie Uchwały nr 4/2007, na dzień 31 grudnia 2008 roku Bank utrzymuje fundusze własne na poziomie nie niższym niż całkowity wymóg kapitałowy kalkulowany zgodnie z Uchwałą nr 1/2007.

Adekwatność kapitałowa	31.12.2008	31.12.2007
Fundusze własne:		
- Kapitał akcyjny	118 764	118 643
- Kapitał zapasowy	2 277 042	1 685 682
- Kapitał rezerwowy	620 113	559 346
- Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów trwałych i finansowych dostępnych do sprzedaży	(254 208)	7 051
- Zysk bieżącego okresu	660 072	342 224
- Korekta funduszy o akcje i udziały w jednostkach finansowych	(466 173)	(456 996)
- Korekta funduszy o wartości niematerialne	(406 359)	(379 503)
- Zobowiązania podporządkowane	2 337 756	1 539 527
I. Fundusze własne razem	4 887 007	3 415 974
Aktywa i zobowiązania pozabilansowe ważone ryzykiem:		
- o stopie ryzyka 20%	1 078 281	251 662
- o stopie ryzyka 35%	207 008	-
- o stopie ryzyka 50%	1 208 737	377 247
- o stopie ryzyka 75%	19 701 272	-
- o stopie ryzyka 100%	21 952 918	26 809 417
- o stopie ryzyka 150%	297 309	-
- o pozostałych wagach ryzyka		3 170 621
II. Aktywa i zobowiązania pozabilansowe ważone ryzykiem razem	44 445 525	30 608 947
III. Ryzyko kredytowe	3 435 735	2 448 716
IV. Ryzyko walutowe	13 023	14 050
V. Ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych	114	231
VI. Ryzyko szczególne cen instrumentów dłużnych	48 997	44 027
VII. Ryzyko ogólne stóp procentowych	37 674	35 366
VIII. Ryzyko rozliczenia, dostawy oraz ryzyko kredytowe kontrahenta	119 907	23 661
IX. Ryzyko cen towarów	1	29
X. Ryzyko operacyjne	238 238	-
XI. Całkowity wymóg kapitałowy	3 893 689	2 566 080
XII. Współczynnik wypłacalności (%)	10,04%	10,65%

49. Zdarzenia po dniu bilansowym

Reagując na zmiany sytuacji gospodarczej kraju Bank, pomimo stosowanego konserwatywnego podejścia do oceny klientów, wprowadził po 31 grudnia 2008 roku dalsze zmiany w modelu obliczania zdolności kredytowej klientów wnioskujących o kredyty denominowane w CHF, których celem było zredukowanie ryzyka związanego z potencjalną, niekorzystną dla klienta zmianą kursu walutowego. Dodatkowo ograniczona została dostępność kredytów dla klientów charakteryzujących się najwyższym ryzykiem oraz ograniczony został katalog nieruchomości mogących stanowić zabezpieczenie transakcji kredytowej. Mimo istotnego wzrostu kursu CHF/PLN Bank nie odnotował znaczącego wzrostu liczby złych kredytów. Efekt wzrostu kursu zredukowany został poprzez efekt spadku wysokości stóp procentowych.